

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı

14 Haziran 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ile 64 Milletvekilinin, Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471)

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerinin düzeltilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ADALET KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

27 Haziran 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 15.33'te açılarak dört oturum yaptı.

Görüşmelerine Komisyonun 9/6/2022 Perşembe tarihli 8'inci Toplantısında başlanan, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ile 64 Milletvekilinin, Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4471) maddeleri üzerindeki görüşmelerine devam edildi.

İstanbul Milletvekili Zeynel Emre, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerinin düzeltilmesini talep ettiğine,

İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 15/6/2022 Çarşamba günü 14.30'da toplanmak üzere saat 21.31'de toplantıya son verildi.

14 Haziran 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, İç Tüzük’ün 27’nci maddesi kapsamı içerisinde toplantı yeter sayımız vardır. Toplantının açılışını yapıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ile 64 Milletvekilinin, Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471) (*)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Geçen hafta itibarıyla kanun teklifimizin geneli üzerindeki görüşmelerini tamamlamıştık. 1’inci maddeyi görüşmüş ve oylamanıza arz etmiştik ve 2’nci maddeye geçmeden de toplantımızı bugüne bırakmıştık.

Şimdi, kaldığımız 2’nci maddeden devam ediyoruz.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2-5187 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “yayınlarını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve internet haber sitelerini” ibaresi; (ı) bendine “karikatürü yapanı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “görsel veya işitsel içerikleri kaydeden veya düzenleyeni,” ibaresi ve fıkraya (l) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“m) İnternet haber sitesi: İnternet ortamında, belirli aralıklarla haber veya yorum niteliğinde yazılı, görsel veya işitsel içeriklerin sunumunu yapmak üzere kurulan ve işletilen süreli yayını,

n) Basın kartı: Bu Kanunda belirtilen kişilere, Başkanlıkça verilen kimlik kartını,

o) Başkan: İletişim Başkanını,

ö) Başkanlık: İletişim Başkanlığını,

p) Komisyon: Basın Kartı Komisyonunu,

r) Medya mensubu: Radyo, televizyon ve süreli yayınların basın-yayın faaliyeti yürüten çalışanlarını,

s) Enformasyon görevlisi: Kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttükleri Devlet enformasyon hizmetlerinde çalışan kamu personelini,”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Zeynel Bey’den başlıyoruz.

Zeynel Emre, buyurun.

ZEYNELE EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

* (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi 9/6/2022 tarihli 8’inci Toplantı tutanağına eklidir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, teklif metninin 5187 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesine yeni bentler ekleyen 2'nci maddesi, basın kartını düzenleyecek merci olarak kanun teklifine dâhil edilen Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı ve Başkanlığını, anılan 2'nci maddeye (o) ve (ö) bentleri olarak ilave etmektedir. Basın özgürlüğünün kullanımı açısından büyük önem taşıyan basın kartının 2017 Anayasa değişiklikleri sonrasında tarafsızlığını yitiren ve bugün bir siyasi parti Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanına bağlı bir idari merci tarafından verilmesi, basın özgürlüğüne -Anayasa'nın 28'inci maddesine- ve düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüne -26'ncı madde- açıkça aykırıdır.

Basın Kanunu'nda Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına ve Başkanına bu özgürlüğün kullanımını etkileyen herhangi bir yetki vermemek gerekir. Anayasa'nın 28'inci maddesinde -ki biz bunu, geneli hakkında değerlendirme yaparken de özellikle Anayasa'ya aykırılığı değerlendirirken detaylıca izah etmiştik- "Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır." yazar.

Yine, Anayasa Mahkemesinin ifade ettiği üzere de demokratik bir sistemde, devletin eylem ve işlemlerinin adli ve idari yetkililerin olduğu kadar, basının ve aynı zamanda kamuoyunun da denetimi altında bulunması gerekmektedir. Yazılı, işitsel veya görsel basın, kamu gücünü kullanan organların siyasi kararlarını, eylemlerini ve ihmallerini sıkı bir denetime tabi tutarak ve vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını kolaylaştırarak demokrasinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini ve bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerini güvence altına almaktadır. Bu açıklamaya benzer nitelikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birçok kararı da vardır.

Yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, birçok sefer, demokratik bir toplumda basının oynadığı temel rolün altını çizmiştir. Her ne kadar özellikle de başkalarının şöhret ve haklarının korunmasıyla ilgili olarak bazı sınırları aşmaması gerekse de basının, görev ve sorumluluklarının bilincinde olarak kamu yararını ilgilendiren her konuyu iletme görevi vardır. Onun böyle konularda bilgi ve fikir yaymadan ibaret olan görevine, kamunun bu fikir ve bilgileri alma hakkı eklenir. AİHM'e göre bu görevi olmasaydı, basın, vazgeçilmez -tırnak içinde- "bekçi köpeği" rolünü oynayamazdı. Yine, bazı kararlarında bu ifade yer almıştır.

2017 yılında 6771 sayılı Kanun'la gerçekleştirilen Anayasa değişiklikleri dâhilinde Anayasa'nın 101'inci maddesinde yer alan "Cumhurbaşkanı seçilenin varsa partisiyle ilişkisi kesilir." fıkrası ilga olmuştur. Akabindeki siyasi deneyim, Anayasa'nın 103'üncü maddesindeki "açık tarafsızlık" kaydına rağmen partili -genel başkan- Cumhurbaşkanlığı kavramını ortaya çıkarmıştır. 6771 sayılı Kanun'la gerçekleşen Anayasa değişiklikleri sonrasındaki siyasi deneyim, Cumhurbaşkanının, muhalefet partilerini eleştiren, günlük siyasi tartışmalara dâhil olan bir parti Genel Başkanı konumunda bulunduğunu göstermektedir. Hâl böyleyken gazetecilere basın kartı verilmesini, siyasi tartışmalarda taraf olan ve muhalif gazeteciler tarafından doğal olarak eleştirilebilen Cumhurbaşkanına bağlı İletişim Başkanının vereceği basın kartına bağlamak, basın özgürlüğüne ve düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüne açıkça aykırı nitelik taşır. İletişim Başkanlığı, siyasi tartışmalarda taraf olan partili Cumhurbaşkanının, basının fonksiyonu dâhilinde eleştirilen muhalif gazetecilere basın kartı vermeyerek onları fiilen cezalandırabilecektir. Esasen güncel uygulama tam da bu şekilde cereyan etmektedir. İletişim Başkanlığı, muhalif olduğu kabul edilen gazetecilere, Anayasa'nın demokrasi, basın hürriyeti ve ifade özgürlüğüyle ilgili düzenlemelerine açıkça aykırı olarak basın kartı vermemektedir. Son yıllarda birçok muhalif gazetecinin basın kartı iptal edilmiştir. Bu tablo karşısında, bazı gazetecilerin basın kartı alma imkânını yitirmemek amacıyla kendi kendilerine sansür uygulamaları ve eleştiri hakkını kullanmaktan kaçınmaları mümkündür. Bizim, bu konuyla ilgili verdiğimiz önerge de vardır, orada da gerekçesinde izah ediyoruz. Bu maddenin bu tekliftteki en sakıncalı maddelerden biri olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, şimdi, biz geçen hafta bu kanun teklifini görüşürken yine görüşmeler esnasında dile getirmiş olduğumuz bir mesele vardı: 22 gazeteci hâlâ gözaltında, yedi gün oldu. Bu gazeteciler -özellikle Basın Kanunu’nu görüşürken- yedi günlük bir süre içerisinde avukatlarıyla dahi görüştürülmedi. Dolayısıyla bu, Hükümetin, iktidarın basına olan bakış açısını gösteren bir mesele. Ne yazık ki -biraz önce edindiğimiz bilgiye göre- sadece dosyada gizlilik kararı olmasına rağmen basın mensuplarının, 22 kişinin kullanmış oldukları dilden kaynaklı ve aynı zamanda çoğunun da sigortasız çalıştırılmasından kaynaklı bir meseleden dolayı bir gözaltı kararının olduğunu... Detayını öğreneceğiz ama bunların bu nedene dayalı olmuş olması bile çok korkunç bir mesele. Dolayısıyla muhalif basına olan yaklaşımın ne kadar sorunlu olduğunu da burada belirterek bu maddeye ilişkin olan görüşlerimi ben de belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, şimdi, tabii, burada -biraz önce Zeynel Bey de dile getirdi- bu, Başkanlıkça verilen kimlik kartı, bu maddede belirlenen bu husus, bize göre, Anayasa’nın 22’nci maddesini belirten haberleşme hürriyetini ve aynı zamanda düşüncüyü açıklama hürriyetini, halkın haber alma hürriyetini engelleyecek nitelikte olacak olan bir kanun teklifi. Özellikle, bu iktidarın muhalif basına olan yaklaşımı ve aynı zamanda gerçek haberi halka yaymaya çalışan basın emekçilerinin ne kadar baskı altında olduğu, haber yaparken bile gözaltında tutuldukları gerçeği de gözetildiğinde, bu basın kartının bu şekilde verilmesine ilişkin olan bu kanun teklifinin Anayasa’nın birden fazla hükmüne aykırı olacağını ifade ediyor, bu nedenle biz de bu maddenin bu kanun teklifinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Koç.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzu ve değerli bürokratlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Üç noktadan bahsetmek istiyorum. Öncelikle, internet haber sitelerinin sürekli yayın olarak ele alınması, kanun kapsamına alınması teorik olarak doğru bir şeyse de kanunun ilerleyen maddelerinde, özellikle 29’uncu maddede sanki sosyal medyanın bloklanarak, vatandaşların sosyal medya paylaşımları asgariye indirilerek “web” sitelerinden, internet sitelerinden bir propaganda yapılması amaçlandığı gibi bir his var burada ya da böyle bir şüphe var burada. Bunun bir kere önlenmesi gerekiyor. Kanunda bu konuda -ileriki maddelerde de bahsedeceğimiz gibi- 29’uncu maddenin ve daha sonra, sosyal ağların, mesajlaşma paylaşım sitelerinin veya mesajlaşma uygulamaları üzerindeki tahakkümün kaldırılması belki bu maddelerle ilgili olarak şüphelerimizi dağıtabilir ama aksi kanı olursa “Sosyal medyayı durduralım, vatandaşların haberleşme uygulamaları üzerinden anlık haberleşmelerini keselim ve ‘web’ siteleri üzerinden algı operasyonları yapalım.” gibi bir durum insanın aklına gelebilir. Ama bundan daha da önemli olarak -madde zaten tanımlarla ilgili ama- özellikle özgür olması gereken, özgür bir şekilde vatandaşlarımızın haber alma haklarını, anayasal özgürlüklerini sağlama görevi olan basının İletişim Başkanlığı gibi, Cumhurbaşkanına yani yürütmeye bağlı bir bürokrata, bürokrasiye bağlanması basın özgürlüğüne tamamen aykırı olacaktır. Anayasa’nın hem basın özgürlüğü ve hem de vatandaşların haber alma özgürlüğü ilkeleriyle ve bunun dışındaki pek çok Anayasa hükmüne de aykırılık teşkil edecektir.

Üçüncü ve son bahsetmek istediğim konu ise özellikle basın kartları. Basın kartlarının verilmesinin, yürütmeye bağlı, yürütmenin bir propaganda aracı olarak çalışan, algı operasyonları yapan İletişim Başkanlığı yerine; basınla ilgilenen sendikalara, cemiyetlere veya derneklere bırakılması yani özgür basının basın kartlarını sadece basın emekçilerine vermesinin sağlanması gerekmektedir. Özellikle bu maddede enformasyon görevlerinden bahsediliyor. Ne kadar sayıda olacağı bilinmeyen, ne görev yaptığı bilinmeyen, bilinmeyecek olan devlet memurlarına, kamu görevlilerine basın kartı verilmesi doğru değildir. Dedğim gibi, basın kartlarının sadece ve sadece özgür basın tarafından basın emekçilerine verilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Antmen.

Sayın Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkan, teşekkür ediyorum.

5187 sayılı Basın Kanunu'nun 2'nci maddesinde değişiklik yapılıyor bu maddeyle. Düzenlemeyle birlikte İletişim Başkanlığı, Basın Kanunu kapsamında artık yer buluyor. Cumhurbaşkanına bağlı olan ve Cumhurbaşkanının ve AKP'nin propagandasını yapan bir kurumun, halkın haber alma hakkı çerçevesinde görev yapan basın mesleğinin içinde tanımlanması, taraflardan biri olması hukuk devletinde kabul edilemez bir durumdur. Basın özgürlüğünün önünde en büyük engel olan böylesi bir kurumun kanunda yerinin olması sansürlü bir basının devamı niteliğinde olacaktır. Tarafsız olmayan partili Cumhurbaşkanına bağlı bir idari merci olan İletişim Başkanlığına Basın Kanunu'nda yetki verilmesi Anayasa'nın 28, Anayasa'nın 26, Anayasa'nın 2, 5, 10, 12, 13'üncü maddelerine açıkça aykırıdır. Burada üzülerek söylemek gerekirse tekçi bir medya oluşturulmak isteniyor ve saraya bağlı sansür açıkça getiriliyor. Bugün saat on iki buçukta televizyonu izlerken birden bütün kanallar sustu, İletişim Başkanının bir yerde canlı yayını vardı; diğer kanallara geçtim, diğer kanallarda da İletişim Başkanı canlı yayındaydı. İşte, getirilmek istenen nokta bu. İletişim Başkanı kim? İletişim Başkanı, bu sistemde Cumhurbaşkanlığına bağlı çalışan idari merci ama açıkça taraflı bir Cumhurbaşkanının basındaki bir sopası hâline gelmiş durumda. İletişim Başkanı siyaset yapıyor, İletişim Başkanı yani artık medyanın en tepesinde, tekçi bir yapı oluşturulmuş durumda. Ben bugüne kadar yani bugüne kadar derken, AKP iktidarlarının Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonraki durumuna kadar, iletişimden sorumlu bir başkan televizyona çıktığı zaman bütün kanalların durup da onu canlı yayında göstermesini hiç görmemiştim; gördük, bunu da görmüş olduk. İşte, getirmek istediğiniz yasa teklifi bu; getirmek istediğiniz yasa teklifinde tekçi bir medya oluşturulup saraya bağlanmak isteniyor. Bu, sansür yasasının açıkça bir kanıtı, bugün de bu kanıtı bir siyasi parti genel başkanı çıktığı zaman kesilmeyen yayınlar İletişim Başkanı çıktığı zaman kesiliyor ve canlı yayında veriliyor. İşte, biz buna hayır diyoruz, basın özgürlüğüne açıkça bir ihlal var diyoruz ve örneğini de gösteriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Bülbul.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu maddeyi iki açıdan eleştirmemiz gerekiyor: Birincisi, basın kartının kim tarafından nasıl verileceği meselesi. İkincisi, basın kartı alma hakkına kimin sahip olacağı yani gazeteci tanımıyla alakalı bir genişleme getirme meselesi. Bunların tamamı aslında daha önce yargıya konu olmuş ve yargı tarafından da sonuçlandırılmış, tarifleri yapılmış olan konular.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 4/11/2020 tarihli bir kararı var. Özellikle bu “enformasyon” kelimesi daha önce de yönetmeliğe koyularak sahaya sürülmeye kalkıldı. “Enformasyon görevlisi” tanımlamasıyla alakalı, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu hukuki belirlilik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle o yönetmelikte iptal kararı verdi. Yani hukukçular, eğer deyim yerindeyse idari yargının en üst kademesindeki hukukçular bunu değerlendirdiler, müstesna bir kurul değerlendirdi, dedi ki: “‘Enformasyon görevlisi’ tanımı hukuki belirlilik ilkesine aykırıdır.” Doğru bulmadı, iptal etti. Aynı zamanda...

İletişim daire başkanlığı değil mi bu kurumun adı?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İletişim Başkanlığı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – İletişim şube müdürlüğü!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İletişim daire başkanlığının...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şube müdürlüğü!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İletişim Başkanlığı; daire değil, daire başka bir şey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – ...basın kartını vermesi ve kamu görevlilerine basın kartı vermesi de daha sonra yine İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından iletişim daire başkanlığıyla alakalı bir kararnamede dile getirilmişti. Yine aynı İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından iptal edildi, hukuka uygun bulunmadı. Biz burada hukuka karşı duvar tırmanır gibi iş yapmak durumunda değiliz yani önümüze geleni doğru tanımlamamız gerekir.

İletişim daire başkanı Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kamu görevlisi. “Kamu görevlisi” sıfatıyla hareket etmediğini daha önce burada geneli üzerinde konuşurken örnekleriyle tanımladık, girdiği polemikler, bir siyasi partinin kadrosu gibi tavırlar, şunlar bunlar; o, o kişinin kusurlarıdır, ondan ari olarak anlatmak istiyorum ben.

Basın özgürlüğü, en çok da yönetenlere karşı kullanılması gereken, muhalif basının özellikle korunması gereken bir özgürlüktür. Aynı iletişim daire başkanlığı uzun süredir muhalif gazetecilere basın kartı vermiyor. Daha geçen hafta burada bir dostumuz söyledi, bir gazeteci dostumuz, Aydın Engin elli yıllık gazeteciydi, belki daha fazla süreli gazeteciydi, iletişim daire başkanlığı ona basın kartı vermiyordu. Tarafgir olmasının temel nedeni nedir? Tarafgir olmasının temel nedeni, bu Anayasa’daki Cumhurbaşkanının da tarafgir olması meselesidir. Bakın, daha önce Enformasyon Daire Başkanlığının içerisinde bir komisyon tarafından bu kartlar veriliyordu; gazeteci arkadaşlar burada, ben yanıyorsam düzeltsinler. Kendi meslek gruplarının ağırlıklı olarak oluşturduğu bir komisyon, Enformasyon Daire Başkanlığı çatısı altında somut kurallara bağlı bir şekilde bu kartı veriyordu. Ama o zaman o Enformasyon Daire Başkanlığı da bir kamu kurumu olmasına rağmen kimse tereddüde düşmüyordu, kimse tereddüde düşmüyordu çünkü oradaki oluşturulan kurul sağlıklı bir kuruldu. Ayrıca, Cumhurbaşkanlığına bağlı olmamakla beraber, o zaman Cumhurbaşkanı da tarafsız Cumhurbaşkanıydı. Şimdi, biz öyle bir yönetim tarzı yaptık ki Anayasa’nın 101’inci maddesini Sayın Erdoğan için değiştirdik; partisine Genel Başkanlık yapsın, gelsin Cumhurbaşkanlığı da yapsın; yani sonuçlarını görüyoruz. Sayın Erdoğan’ın, Sayın Cumhurbaşkanının hangi tarihte Cumhurbaşkanı olarak hangi tarihte parti başkanı olarak davrandığını anlamak zor oluyor; partisinin grup toplantısında Cumhurbaşkanı gibi konuşuyor, Külliye’de partisinin Genel Başkanı gibi konuşuyor. Böyle bir tablonun içerisinde, Sayın Cumhurbaşkanına bağlı bir kurumun, Anayasa’nın giriş bölümündeki 2, 5, 10, 12, 13, 26, 28’inci maddelerindeki düzenlemelere uygun olarak Türkiye’de bir basın hayatı düzenleyebileceğine inanıyor musunuz siz? Ya arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı uçağına akredite ederken gazetecileri, muhalif tek bir gazeteci çağırıyor. Çağırdığı gazetecilerin ellerine sorular verilmiş, ona göre sorular soruluyor bu

ülkede; gözümüzün önünde oluyor bunlar. Siz, böyle bir yapının içerisinde, iletişim daire başkanlığının altında, daha geçen hafta burada Grup Başkan Vekilimizin içindeki kişileri tek tek saydığı bir yapıda gazetecilere basın kartı vereceksiniz.

Bizim buna “evet” deme imkân ve ihtimalimiz yok. Bu, günahkâr bir maddedir. Bu, Türkiye’de basın özgürlüğünü öldürecek bir maddedir. Basın özgürlüğüne ilişkin -içinde bulunduğumuz ligin- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin çok farklı kararları var. “Basın, aynı zamanda kamuoyunun da denetimi altında bulunması gerekmektedir.” diyor ama “...kamu gücünü kullanan organların siyasi kararlarını, eylemlerini ve ihmallerini sıkı bir denetime tabi tutarak ve vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını kolaylaştırarak demokrasinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini ve bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerini güvence altına almalıdır.” diyor. Nasıl olacak bu? Sayın Cumhurbaşkanını bir partinin Genel Başkanı, ona bağlı bir bürokrat; bugüne kadarki uygulamalarıyla neler yaptığını gördük, bundan sonra değişme ihtimali yok, değişme ihtimali olsa bile hukuk kurallarını bu şekilde, kişilerin elinde oyuncak olabilecek bir hâle getirmemiz doğru değil. Böyle bir tablonun içerisinde iletişim daire başkanlığına bu yetkilileri teslim edeceğiz; artı, enformasyon görevlisi, artı, kamu görevlisi olan kısımları da o iletişim daire başkanlığı kanalıyla genişleteceğiz! Gazeteci, gazetecidir; gazeteci, gazetecilik yapar ya!

“Enformasyon görevlisi” nedir ya? Kime enformasyon yapıyor? Gazetecilikle ilgisi nedir enformasyon görevlisinin; çay mı taşır, çorba mı taşır, ne iş yapar, var mı bir tanımı? Gazeteci olmayan kişinin basın kartıyla işi ne? Niye enformasyon görevlisine biz basın kartı verme zorunda hissediyoruz kendimizi? Devletin herhangi bir görevlisine “Basın hürdür, sansür edilemez.” diye 28’inci maddesinde düzenleme olan bir Anayasa varken, doğrudan kamu otoritesinin denetimi, gözetimi, otoritesi altındaki bir şahsa basın kartı vermeyi buraya niye şerh ediyoruz? Bu soruların cevabı yok, olma ihtimali de yok. Yüzyıllardır basının oluşmuş olan gelenekleri üzerine bunları yerleştirebilme imkân ve ihtimaliniz de yok. Yasayı bu şekilde geçirirseniz -grubumuz adına bağlayıcı bir konuşma yapma yeteneğine sahip değilim ama- bu yasayı Anayasa Mahkemesine götürürüz ve Anayasa Mahkemesi de aşağıda saydığım hukuksal backgrounda uygun olarak, sanıyorum, karar verir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER - Teşekkürler Sayın Aydoğan.

Sayın Subaşı, buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Çok teşekkür ediyorum.

Cumhurbaşkanlığının taraflı tutumu yüzünden, taraflı Cumhurbaşkanlığı yüzünden rejimin çok ciddi sıkıntıya girdiği hepimizin malumudur. 2018 seçimlerini hatırlatmak istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanının seçilmesi yüzde 52,6 oyla mümkün olabilmişti. Ama eğer iki üç ay önce, tarafsız yayın yapabilen güçlü bir medya organını, Aydın Doğan medyasını satın almamış olsalar, tarafsızlığı hâle görmemiş olsa, o 2,6’lık oy farkını yaratmaları son derece güç olurdu. Siyasi iktidar bunu, basının önemini gayet iyi bildiği için, üç dört ay öncesinde Aydın Doğan medyası zorlamayla el değiştirmişti ve de seçimin sonucunu büyük ölçüde etkilemiştir. Sonradan öğreniyoruz ki... “Bu iş nasıl oldu?” “Kızlarının bile haberi yoktur.” diye düşünürken Sedat Peker’in sosyal medyada açıklamaları nedeniyle... “Biz çıktık, öyle oldu.” diye açıklamalarını da gördük, yaşadık. Sadece medyayı kontrol ederek siyasi iktidarların sürmesinin zor olduğunu gören taraflı siyasi iktidar, sosyal medyayı da kontrol etmek zorundaydı, onun için “Bu kanunla büyük ölçüde sosyal medyayı ve basını neredeyse tam kontrol altına almışlar.” diyebiliriz.

Basında temel kural basın bağımsız olmasıdır. Bu temel kuralı zedelediğimiz zaman basın hareket edemez hâle gelir. Hele, bu kanunda görüldüğü gibi, teklifte görüldüğü gibi, 300 bin liradan 1 milyon liraya kadar cezalar; diğer taraftan, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezaları, muğlak ifadelerle kaleme alınmış hapis cezaları... Bugüne kadarki uygulamalarımıza baktığımızda, onlarca, yüzlerce ceza almış medya mensubu ve hapse girmiş basın mensupları ve hepsinin muhalefet mensubu olduğunu düşünürsek, doğrusu, bu, bu teklif bir kâbusa dönüşecektir ve basın hiç hareket edemez hâle gelecektir.

Ayrıca, en taraflı kurumlardan biri olan İletişim Başkanlığının basın kartı dağıtması, basınla ilgisi olmayan kimselerin enformasyon görevlisi olarak basın kartı alabilmesi son derece sakıncalı uygulamalardır. Artık, bugün, sosyal medyanın tarafsız ve güçlü bir şekilde, dinamik bir şekilde hareket alanı varken, bu kanun teklifiyle tümüyle hareket alanları daraltılmıştır. Basın, zaten çok ciddi ölçüde kontrol altındayken, bu kanun teklifiyle basın da hareket edemez hâle gelecektir. Bu tür yetkilerin İletişim Başkanlığı ve yine taraflı kurulması muhtemel komisyon kuruluşlarıyla bunların dağıtılması son derece hatalıdır. Kendi kurullarının, kendi kurumlarının, kendi sendikalarının, kendi teşekküllerinin bu dağıtımları yapması ve basının bağımsızlığını, özgürlüğünü korumamız gerekir. Rejim, giderek bütün bağımsız kurumlara el atmış, neredeyse bağımsız kurum kalmamıştır ama halkın ve toplumun nefes borusu olan basının da bütün nefes boruları kesilirse gerçekten toplumun sağlıklı, güvenli ve demokratik kurallar içinde yaşama imkânı hiç kalmayacaktır, Türkiye’yi yönetmek de çok zorlaşacaktır. Ne kadar otoriterleşirlerse otoriterleşsinler artık yönetme imkânı da, çıkacak çok ciddi sorunları yönetmek de son derece zor olacaktır. Zaten ekonominin çöküşü de tamamen, Türkiye’de hukuktaki, özgürlük alanlarındaki, demokrasideki ve siyaset alanındaki daralmanın sonucudur. Ne yaparsak yasalım enflasyonu ve ekonomik çöküntüyü durduramadığımız gibi bu böyle devam edecek ve Türkiye savrulmaya devam edecektir. Bu yasanın çekilmesi ve hatta tümüyle birçok sorunun giderilmesi gerekir ama nasıl olur bilmiyorum, bile bile çünkü gidiyoruz. “Bindik alamete, gidiyoruz kıyamete.” dendiği gibi gerçekten çok ciddi sorunlar yumağı içindeyiz diyorum, sözlerimi bitiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Subaşı.

Sayın Özkan...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, saygıyla selamlıyorum Komisyonumuzu. Meslek örgütlerinden gelen temsilci arkadaşlarıma sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

Yasayla ilgili önemli bir aşamadayız şu an. Sayın teklif sahiplerinden bir kez daha bu maddeler üzerinde yapacağımız konuşmalar konusunda katkımızı kabul etmelerini rica edeceğim, şundan dolayı: “TRT Genel Müdürlüğünde çalışanlar ile Anadolu Ajansında çalışan personele enformasyon görevlisi diyorum, kartı da ondan veriyorum.” TRT’de farklılaştırılmış kadrolarda çalışan 5.048 kişi var. Bununla birlikte, TRT’de çalışan bu 5.048 kişinin yaklaşık 1.200 ila 1.300’üne basın kartı veriyoruz, oradan bildirimlere göre veriyoruz çünkü TRT kendi içinde çalışanlarını kademelendirmiş farklı farklı ücretlerle, farklı farklı sözleşmelerle. TRT’nin kendi iç sorunları çok büyük ama biz şimdi burada basın kartı alanları konuşuyoruz. TRT’de basın kartı alan arkadaşlara diyorum ki: “Sizin basın kartınızda ‘enformasyon görevlisi’ mi yazıyor, ‘basın görevlisi’ mi? ‘Basın kartı sahibi yazıyor.’ Peki, TRT’de aynı işi yapan insanları neden farklılaştırarak çalıştırıyorsunuz? O buranın konusu değil, onu başkaca tartışacağız. Buradaki birinci sorunumuz: Biz bu yasayla kime kart veriyoruz? Kart sahibi kimdir? Efendim, gösterdim kartı. Ben sürekli basın kartı sahibiyim, beyefendiler lütfederlerse, iletişim şubesi lütfederse -gıcık etmek için söylüyorum yani başka bir şey için değil- kırk yıl sonra bana bu kartın devamı konusunda bir şey verecekler ya da vermeyecekler. Peki, size soruyorum: Bu, hakkaniyetli mi arkadaşlar? Elli iki yıl meslekte görev yapmış Cemiyet Başkanımız Nazmi Bilgin buraya geldi

ve dedi ki: “Ne yapıyorsunuz arkadaşlar?” Yaptığınız şey mesleğe zarar, yaptığınız şey yarın gelecek olanlara basın mesleği üzerinde olağanüstü bir baskı ve zulüm imkânı yaratır; gelin, bunu yapmayın. Beni dinlemeyin, tamam ama Nazmi Bilgin’i dinleyin.

Şimdi, sorunumuz şu: Kartı almak için çalıştım, ben bu kartı almak için üniversite mezunu olmak şartını yerine getirdim -galiba on sekiz aydı- on sekiz ay boyunca başvurum incelendi, komisyon toplantısında yaptığım haberlerden örnekler sundum, gazetecilerin ağırlıkta olduğu toplanan komisyon bunları değerlendirdi ve bana kart verdi, kartımı hemen aldım.

Şimdi, değerlendiriyor, İletişim Başkanına gönderiyor, İletişim Başkanı diyor ki: “Ha!” Bu İletişim Başkanı AK PARTİ’li olsa ne olur, CHP’li olsa ne olur, MHP’li olsa ne olur, HDP’li olsa ne olur, İYİ Partili olsa ne olur arkadaşlar? Yanlış burada başlıyor. Bir komisyon koyuyorsunuz, o değerlendirme yapıyor. Onun değerlendirmesini bir kişi imzalarsa yürürlüğe giriyor, imzalamazsa yürürlüğe girmiyor. Bu kartın üzerinde “serbest gazeteci kartı” yazıyor. TRT’de çalışan arkadaşlarımızın kartının üzerinde de “basın kartı” diye yazıyor. Peki enformasyon görevlisi niye? TRT’de niye böyle bir çalışma düzeni var ya da Anadolu Ajansında niye böyle bir çalışma düzeni var, İletişim Başkanlığında niye böyle bir çalışma düzeni var?

Bu karta bağlı olan bütün ayrıcalıkları kaldıralım arkadaşlar. Gelin, maddeye koyalım, silah ruhsatı alma, otobüslerden yararlanma, iletişim araçlarını getirdiği zaman gümrük indiriminden muafiyet, her şeyi kaldıralım ama bırakalım, gazeteciler özgürce bu kartlarını sendikalardan alsın ya da öyle bir yapı oluşturalım ki gazeteciler kendi özgürlük alanlarında olsunlar. Şöyle anlatmak istiyorum: Arkadaşlar, dünyanın en iyi insanlarından oluşan bir kurul oluşturduk -sizin de takdir ettiğiniz- ve bunlar gazetecinin kim olduğuna karar verecekler, basın kartı alıp almayacağına karar verecekler, karar verdiler ama bir adama gönderiyorlar o kararlarını, o imzalarsa geçerli oluyor. O zaman kurulun bir önemi kalıyor mu arkadaşlar? O zaman biz o kurulu niye kurduk arkadaşlar? O kurul niye var? Diyelim ki dünyanın en kötü kurulunu kurduk, İletişim Başkanı olarak da dünyanın en iyi insanını atadık. O kuruldan gelen kararları uygulayıp uygulamamak konusunda o zaman onun atacağı imzanın bir değeri var mı? Arkadaşlar, çok büyük bir bataklığın içerisine düşmüş oluruz. Bizi bu bataklıktan kurtaracak olan şey, siyasi iradenin ortaya koyacağı kararlılıktır. Ya bu çürümeye devam ettireceğiz ve bu çürümeyle birlikte düşeceğiz ya da buna sahip çıkacağız. Bir siyasi mülahazayla söylemiyorum, sadece bu mesleği kırk yıl yapmış bir arkadaşınız olarak söylüyorum; bu, yanlıştır arkadaşlar ve bu yanlış bu memlekete çok zarar verir. Bir demokrasinin yaşayabilmesinin olmazsa olmaz kuralı medyasıdır, sizin gibi düşünür veya düşünmez, çok önemli değil. Zaten o çeşitlilik -Parlamento dışı denetim organı olarak- gazetecinin denetleme görevinde çeşitlilik, özgürlük, farklılık yaratır. Eğer biz buna böyle kıstaslar getirirsek, bu kartı İş Kanunu’ndan meslek araçlarının alınmasına kadar pek çok şeye bağlarsak... Bu kartın bir önemi var. Niye var? Çünkü gazeteci bu kartı alamazsa Meclise giremiyor, Cumhurbaşkanlığına giremiyor, pek çok yere gidemiyor. Eğer gazeteci bu kartı alamazsa gazeteci olarak devlet kurumları tarafından sayılmıyor. Peki, o zaman o gazeteci değil mi? İletişim Başkanlığının verdiği karta hiç ihtiyaç duymayan gazetecilik yapan insanlar var. Onlar gazeteci değil mi, onlar daha etkili gazeteci hatta. Arkadaşlar, gelin, beni boş verin, şu salonda kim varsa kendisine en yakın meslek örgütüne, meslek mensubuna gitsin, desin ki: “Arkadaş, biz basın kartını böyle düzenliyoruz. Doğru mu?” diye sorsun. Değil arkadaşlar, değil. O zaman yazacak mıyız TRT’de çalışan arkadaşın kartına “enformasyon görevlisi” diye? Maddeye ekleyelim mi? Enformasyon görevlisine de enformasyon görevlisi kartı verelim, hatta onu kırmızı yapalım, yaldızlara bulayalım. Bizim burada konuştuğumuz şey işin özü arkadaşlar. Tekrar ediyorum: Dünyanın en iyi insanına bıraksanız eğer bu seçim yanlışsa, uygulama yanlışsa, zemin yanlışsa o binayı ayakta tutma şansımız yoktur.

Burada mesleği kırk yıl yapan bir insan olarak söylüyorum: Hayatımda bir kez tekzip davası kaybettim, onun dışında hiçbir şeyim yoktur. Bütün davalarımın beraat ederek çıktım, hakkındaki bütün suçlamalar düşmüş bir insan olarak söylüyorum, her şeyi gördüm, bilgi ve tecrübem ışığında söylüyorum: Yasa yapıcının gelecekle ilgili bir kaygısının olması lazım Sayın Başkanım. Eğer yasa yapıcı gelecek kaygısını yaptığı şeye yansıtmasa, özgürlük ortamını büyütmezse, genişletmezse o zaman çağı yakalayamaz Başkanım. Altı ay sonra gelecek olan bir iktidar yeni baştan yapar. Gerek var mıdır, zaman kaybına gerek var mı? Aradığımız şey özgürlükse, aradığımız şey doğru haberse, aradığımız şey gazetecinin işini doğru yapmasıysa o zaman biz en başta işimizi doğru yapacağız.

Dezenformasyon... Kim yapar dezenformasyonu? Gazeteci yapamaz. Yalanı kim söyler? Gazeteci söyleyemez, bir kere söyler, iki kere söyleyemez. Bir kere kandırırsınız, iki kere kandıramazsınız. Siyasetçi söylemiyorsa kamu görevlisi söylemiyorsa yalan veya dezenformasyona gazeteci ulaşamaz.

Örnekleriyle anlattım, fazla zamanınızı almayacağım. Bu kart Türkiye’de niçin önemli? Çünkü bu karta iş güvenliğini koyuyoruz, yıpranmayı koyuyoruz. Bu karta yurt dışından ürün getirdiğinde gümrük muafiyeti koyuyoruz. Bu karta kamu ulaşım ve iletişimde ayrıcalıklar koyuyoruz. Silah almaya bile gazeteci olarak başvurduğunuzda normal vatandaşlardan farklı muameleniz var bu kart nedeniyle. Hepsini çıkartalım, bu kartın üzerindeki bütün ayrıcalıkları çıkartalım, kartı bırakalım, gitsin sendikalar versinler, daha doğru olur. Bu kartı biz enformasyon görevlisi, şu görevlisi, bu görevlisi diye farklılaştırdığımızda yozlaştırıyoruz, çürütüyoruz. Bence bunun maddeden çıkartılması veya kartla ilgili bir uzlaşma komisyonunun kurularak burada meslek erbablarıyla birlikte bir değerlendirme yapılarak en iyi düzenlemeye gidilmesi yararlı olur diye düşünüyorum. Bunu da hiçbir siyasi mülahazayla söylemiyorum. Meslek örgütleri katılsın, meslek örgütleri gelsinler, yapsınlar “evet” diyelim arkadaşlar. Biz yapıyoruz ve işi çürütecek, daha ilk başta kokuşmaya neden olacak bir düzenleme yapıyoruz, bu bizim için de çok kötü bir şey. İletişim Başkanlığının sırtına da bir büyük yük yüklüyoruz. Ne gerek var, bir sürü işleri var. Niye bununla uğraşınlar? Niye komisyonun kararını İletişim Başkanı imzalasın? Neden İletişim Başkanlığı böyle bir şeyin içine girsin? Gelin, bunların hepsini temizleyelim, çocuklarımız için güzel bir gelecek olsun.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkürler Sayın Özkan.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, Ruştı Bey’i de alalım, topluca tamamına cevap verirsiniz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Olur Sayın Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Geçen hafta da söyledim, tanımlar kısmına internet haber sitelerinin eklenmesi doğru, buna bir itirazımız yok, internet haber sitesinin tanımının da eklenmesi doğru. Fakat bu basın kartına ilişkin bir problem var, enformasyon görevlisine ilişkin bir problem var, buna itirazlarımız var. Çok açık söyleyelim, İletişim Başkanlığının kimin basın mensubu olup olmadığına karar vermesi kesinlikle kabul edilemez. Basın kartı verme yetkisi yalnızca ve münhasıran meslek örgütlerinde olmalı. Basın kartı sadece bir kimsenin basın mensubu olup olmadığını göstermesi açısından önemli yani bir kişi basın mensubudur veya değildir, basın kartı bunun dışında onun niteliğini, eğitimini, iyi gazeteci

olduğunu, kötü gazeteci olduğunu, doğru haber verdiğini falan kanıtlayacak bir belge değil. Bir kişi basın mensubu mu, değil mi? Bu kart bunun dışında bir şey göstermeyecek. Dolayısıyla İletişim Başkanlığının değil meslek örgütlerinin bu kararı vermesi daha doğru olacaktır.

Ayrıca bir kişinin basın mensubu olup olmadığı dışındaki her tür araştırma ve inceleme -ki İletişim Başkanlığı bunu yapıyor- basın mensubu olup olmadığı dışındaki her türlü araştırma ve incelemenin hukuka aykırı olduğunu düşünüyorum. Yani bu yüzden İletişim Başkanlığının böyle bir yetkisi olmaması gerektiğini düşünüyorum. Geçen hafta söyledim, elli iki yıllık gazeteci, yirmi beş yıllık sürekli basın kartı sahibi rahmetli Aydın Engin’e basın kartı vermedi “yeniliyoruz” diye, sarı basın kartı turkuaz basın kartı oluyor diye, bu süre içerisinde -iki yılı aşkın bir süre- Aydın Engin’e basın kartı vermemiş bir İletişim Başkanlığından bahsediyoruz. Bu Başkanlık kimin gazeteci olup olmadığına nasıl karar verebiliyor? Hani burada politik değerlendirme, sadece politik değerlendirme yaptığı çok açık değil mi?

Şimdi, bakın bu İletişim Başkanlığıyla ilgili gerçekten problem var. Yani şimdi belki yeri değil ama bakın, ben size... Biz bazen diyoruz ya İletişim Başkanlığı Goebbels gibi, propaganda bakanlığı gibi çalışıyor. Hani şimdi sanıyorlar ki biz öyle laf olsun diye söylüyoruz. Bakın, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde 2020 yılında yapılan değişiklikle İletişim Başkanlığına bağlı bir daire başkanlığı kuruldu. Ben size bu daire başkanlığının Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde yazan görevlerini okuyacağım. “Stratejik İletişim ve Kriz Yönetimi Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır: Devletin stratejik amaç ve hedefleri ile Devletin ve milletin menfaatleri doğrultusunda gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak ulusal ve uluslararası alanda yürütülecek faaliyetlerde uygulanacak stratejik iletişim politikalarını belirlemek. Ulusal ve uluslararası alanda stratejik iletişim ve kriz yönetimi faaliyetlerini yürütmek ve bu kapsamda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak. Türkiye Cumhuriyetine yönelik iç ve dış tehdit unsurlarını analiz ederek stratejik iletişim ve kriz yönetimi açısından gerekli tedbirleri uygulamak. Türkiye Cumhuriyetine karşı yürütülen psikolojik harekât, propaganda ve algı operasyonu faaliyetlerini belirleyerek her tür manipülasyon ve dezenformasyona karşı faaliyette bulunmak.” Yani bakın, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle İletişim Başkanlığına psikolojik harekât, propaganda, algı operasyonu faaliyetlerini belirlemek, manipülasyon ve dezenformasyon çalışması yürütme görevi verilmiş. Şimdi böyle bir İletişim Başkanlığının kimin gazeteci olup olmayacağına karar vermesini istiyoruz, bu kesinlikle kabul edilemez.

“Enformasyon görevlileri” kısmına girmeyeceğim çünkü o konuda yeterince değerlendirme yapıldı. Böyle olursa İletişim Başkanlığı personelinin, çünkü öyle ya da böyle devlet enformasyon hizmetlerinde çalışıyor olacak hepsi, basın kartı sahibi olması mümkün. Yani İletişim Başkanlığında çalışan herkese basın kartı verilmesi mümkün. Bunun da gerçekten basın ahlakı açısından, basın etiği açısından ciddi bir sorun olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

Sayın Feti Yıldız, evet, 2’nci madde üzerine getirilen...

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, ben kısa bir söz istedim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sabri Bey, buyurun.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlar; tabii birbirinden değerli fikirler ifade etti arkadaşlar, katıldığımız, katılmadığımız yönleri var ama ben maddenin (s) bendinde “enformasyon görevlisi” olarak adlandırılan kısım ile ilgili bir dil açısından değerlendirme yapmak istiyorum.

Enfomasyon Türk Dil Kurumunun sözlüğüne girip baktığımızda Fransızca kökenli bir kelime, dilimize girmiş, son zamanlarda biraz daha fazla kullanılıyor ama benim şahsi kanaatim, Türk dilini korumak gerektiğini düşünüyorum çünkü dil kimliktir. Bizim dilimiz yabancı kelimelerle özellikle son yıllarda çok istila ediliyor. Bütün dünyada iletişim araçları çok geliştikçe dünyanın âdeti böyle tek bir dile doğru gitme tehlikesi var. O anlamda ben dilin korunması gerektiğini düşünüyorum. Kimliğimizi korumuş oluyoruz, “enfomasyon” yerine haberleşme, haber alma, verme kelimesi kullanılabilir. Dolayısıyla böyle bir imkân varken ben “enfomasyon” kelimesini yasamıza yasa koyucu olarak tercih etmememiz gerektiğini düşünüyorum, bir öneri olarak teklif sahibi arkadaşlara buradan.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bir daha tekrar eder misiniz? “Haber alma, verme” midir?

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Enfomasyon, Türk Dil Kurumu sözlüğünde haber alma, verme işlevi anlamında.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Haberleşme.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – “Haberleşme” gibi açıklanıyor. Dolayısıyla bence tercihen Türkçede karşılığı varken onu kullanmak gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Öztürk.

Evet, Feti Bey, söz sizde efendim.

Buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, bürokrasinin kıymetli temsilcileri, medyanın temsilcileri; sözlerime başlamadan sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu teklifin 2’nci maddesi tariflerle ilgili. Yani Basın Kanunu’nun 2’nci maddesinde anılan kanunun uygulamasına yönelik olarak bazı kavramlar tanımlanmış ve bu arada internet haber sitesi de kanun kapsamına alınarak süreli yayınlar içine alınmıştır. Burayı arkadaşlarımız izah ederken belki en fazla destekledikleri, en fazla takdir ettikleri, bu düzenlemeyi arkadaşların bir kelimeyle dahi söylememesi bana biraz enteresan gelmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, maddenin c) bendinde tanımlanan süreli yayın tanımına internet haber siteleri de eklenmekte, böylece internet haber siteleri de süreli yayın tanımı kapsamına alınmaktadır. Yine, eser sahibi tanımı yapılmakta, bunun yanı sıra basın kartı ve medya mensupları ile enfomasyon görevlileri, basın kartını düzenleyecek “İletişim Başkanlığı, komisyon” maddeye eklenmiş ve tanımları yapılmıştır.

Değerli arkadaşlar, şimdi, burada basın kartından bahsediliyor. Şimdi, “Şu alamaz, bu alır, şu gazetecidir...” Burada maksat eğer gazeteci kartı olsaydı kanun koyucu bunu yıllar önce yazardı, “Sadece gazetecilik yapanlar gazetecilik kartı alır.” derdi, burada basın kartından bahsediyoruz. Basın kartı içerisinde elbette TRT çalışanlarını, İletişim Başkanlığını, Basın İlan Kurumunu, Bakanlığın basın müşavirlerini kapsayacak, yalnız, bunlar süreli şeyler yani görev süreleriyle sınırlı olarak basın kartı taşıyabilecekler, alabilecekler. Zaten bunu kimlerin alabileceğini, kimlerin basın kartı alma nitelikleri var, 10’uncu, 11’inci maddelerde bunu açıklıyoruz, orada uzun uzun tartışabiliriz; oradaki bütün eleştirilerinizi de dikkatle, can kulağıyla dinleyeceğiz ve mantıklı, makul ve reddedilemeyecek teklifler elbette değerlendirilecektir, burada oturup... Biz bir dayatma içinde değiliz biz, bunu öncelikle söylemek istiyorum. Burada eğer 10’uncu, 11’inci maddelere gelindiğinde yine tekrar genelgeçer şeyleri söylersek, günlük politik, tahripkâr rüzgârların içerisinde savrulursak alacağımız yol bir milim dahi olmaz, bu teklif de geldiği gibi geçer. Niçin geçer? Bu, bir sayısal üstünlük müdür? Evet.

Arkadaşlar, söylerken... Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanının seçilmesinden, Anayasa'nın 101 ve 104'üncü maddelerinden bahsederken yani bunu söylemek istemiyorum ama getirip oraya tıkiyorsunuz yani hep hukukçusunuz, geçen de söyledim. Yeni seçimlerde muhtemel seçilecek Cumhurbaşkanının yetkilerini hukukçular olarak oturup kaleme alıyorsunuz, "Biz size çiziyoruz 6 lider, başkan -her neyse- bunun dışına çıkamazsın, elini kolunu bağladım." diyorsunuz, bir Cumhurbaşkanı tipi çiziyorsunuz. Bunu anlatırken de hukukçu olduğunuzu unutuyorsunuz. Şimdi, bu işlere girerek ne sonu vardır... Sabahlara kadar konuşuruz. Onun için biz kanun teklifiyle ilgili birbirimize yani basın mensuplarına faydalı olacak şeyleri getirelim, konuşalım.

Şimdi, Sayın Tuncay Özkan devamlı söylüyor, takdirle, sevgiyle karşılıyor; söyledikleri doğru, basınla ilgili şey söylüyor. Burada "Patatesin kilosu 7 liraydı, 17 lira oldu; gitti gidiyor; siz bittiniz!" falan bunlar iş değil, gelin, bu komisyonlarda bunları yapmayalım.

Teşekkür ederim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Komisyonun neyi konuşacağını siz belirleyemezsiniz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Bizim hukukçuluğumuza laf söyleyemezsiniz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bakın, belirleme değil, yapmazsak iyi olur diyorum. Sabaha kadar konuşun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sabaha kadar konuşuruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bak! Kardeşim, sabaha kadar bu işleri konuşun, bunun bir faydası olmaz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz mi belirleyeceksiniz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar... Sayın Bülbül... Karşılıklı konuşmuyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ya, sevgili kardeşim, bunun bir faydası olmaz diyorum, anlamıyorsun ki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz mi belirleyeceksiniz?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Hukukçuluğumuza laf edemezsiniz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bunun bir faydası olsa...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Anlamıyoruz tabii.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, karşılıklı konuşmuyoruz.

Sayın Yıldız, tamamlıyoruz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Anlamıyoruz, bu kadar baskıcılığı anlamıyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Anlamanız mümkün değil.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Anlamıyoruz çünkü sizin zihniyetiniz bu işte, sizin zihniyetiniz bu.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Nerede ne konuşacağımız... Bakın, sizin ne konuşacağınız elinize verilen kâğıtlarda belli.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Siz, insanları baskı altına almaya çalışıyorsunuz; siz, insanların özgürlüklerini kısıtlamaya çalışıyorsunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Elinize verilecek konuşmaların bir kelime dışına çıkamazsınız, özgür iradeyle bir laf edemezsiniz burada.

Teşekkür ederim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kim dedi sana?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Yıldız... Arkadaşlar, karşılıklı konuşmuyoruz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Bizim adımıza konuşma hakkın yok senin, yok.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Özgür irademizle konuşuyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Verilmiş metni değil, yazdıklarımızı okuyoruz. Ne demek bu?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ben kendi yazdıklarımı okuyorum. Feti Yıldız, boşuna laf etme.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Kardeşim, maddeyle ilgili konuşun, değerlendirelim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Çalışıyorum, kendim çalışıyorum, siz de çalışıyorsunuz, çalışıyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Antmen...

Evet, 2'nci madde üzerinde 3 tane önerge var, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 2- 5187 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine "yayınlarını" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve internet haber sitelerini" ibaresi; (ı) bendine "karikatürü yapanı," ibaresinden sonra gelmek üzere "görsel veya işitsel içerikleri kaydeden veya düzenleyeni," ibaresi ve fıkra (l) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"m) İnternet haber sitesi: İnternet ortamında, belirlenen aralıklarla haber veya yorum niteliğinde yazılı, görsel veya işitsel içeriklerin sunumunu yapmak üzere kurulan ve işletilen süreli yayını,

n) Basın kartı: Bu Kanunda belirtilen kişilere, basın, yayın ve gazetecilik işkolunda örgütlü sendikalarından en fazla basın kartlı üyeye sahip sendikayı; gazeteci cemiyetleri ile basın çalışanlarının üye olduğu derneklerden en fazla basın kartlı üyeye sahip cemiyet ve derneği; süreli yayınlar, internet haber siteleri ile radyo ve televizyon kuruluşlarını; iletişim fakültelerinden dekan düzeyinde temsilcilerin yer aldığı Komisyon tarafından verilen kimlik kartını,

o) Komisyon: Basın Kartı Komisyonunu,

ö) Medya mensubu: Radyo, televizyon ve süreli yayınlar ile internet haber sitelerinde basın-yayın faaliyeti yürüten çalışanlarını,

p) Meslek örgütü: Basın iş kolunda faaliyet gösteren sendika, cemiyet ve dernekleri,"

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (l) bendinden sonra yer alan

“o) Başkan: İletişim Başkanı

ö) Başkanlık: İletişim Başkanlığı

s) Enformasyon Görevlisi: Kamu kurum ve kuruluşların yürüttükleri Devlet enformasyon hizmetlerinde çalışan kamu personelini” ibarelerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3’üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin “enformasyon görevlileri” başlığını taşıyan “s” bendinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçe Hasan Bey tarafından ifade edilmişti.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

Sayın Emre, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre’nin, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız’ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerinin düzeltilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, burada deminki ortam itibarıyla çirkin bir hâl aldı. Şimdi, bir defa, hiçbir Cumhuriyet Halk Partilinin -yani ne ben ne de bu Komisyondaki arkadaşlarımızın- eline bir kâğıt tutuşturup bunu dikte ettirecek hiç kimse yok; bir defa bunu söyleyen iddiasını ispatla mükelleftir. Kaldı ki bakın, burada bizim notlarımız var, biz gelen kanun teklifi metinlerine göre gerçekten mesai harcıyoruz ki bir şeyin iyisini yapmak için ve burada da resmin büyüğüne de bakıp bir analiz yapıyoruz yani Türkiye’nin içinde bulunduğu durum, daha önceki iddialar, savunulan kanun maddeleri, Anayasa değişikliklerinin sonucu, burada 20’nci kez toplanan Adalet Komisyonunda aşama aşama ortaya çıkan sonuçlar, birçok kere bizim itirazlarımıza kulak vermeyip bizatihi sizin geri aldığınız kanun maddeleri... Şimdi, ortada böyle bir gerçeklik var. Bir maddenin ya da bir kanun teklifinin içeriğinin değiştirilip değiştirilmemesi bizim konuşmamıza göre belirleniyorsa şayet ortada şöyle bir irade ortaya çıkıyor: Yani bir inatlaşma var, konuşmamızın şekline, üslubuna göre biz doğru bir şeyi söylemiş de olsak biz bunu değiştirmeyiz gibi bir anlam da ortaya çıkıyor, bir yönüyle baktığımızda.

Şimdi, burası teknik bir Komisyon, biz burada yeni de çalışmıyoruz, neredeyse benim 8’inci senem oluyor ve genelde de o teknik Komisyonun gereği neyse hazırlıklarımızda da bunu fazlasıyla yerine getiriyoruz. Şimdi, ben burada Cumhuriyet Halk Partisine, hiçbir partili arkadaşına “Efendim, size dikte ettiriyorlar, elinize kâğıdı veriyorlar, tutuşturuyor, bunları söylüyorsunuz.” Bu ifadeleri

şiddetle reddediyorum, buna ilişkin yani varsa eğer Sayın Yıldız'ın elinde bir belge, bilgi -ben burada arkadaşlarım adına da söylüyorum- yani bizim elimize bir belge, bilgi vermişler, biz ona göre konuşuyorsak, bunu ispat ediyorsanız biz buradaki görevimize son vereceğiz, çıkıp gideceğiz, istifa edeceğiz, bakın, arkadaşlarımız adına da söylüyorum ama somut olarak şuradaki heyetin, basın mensuplarının, arkadaşların, üyelerin, herkesin yanında bunu ispatlayın, gösterin bize ama eğer gösteremiyorsanız da sizi ben özür dilemeye davet ediyorum yani demin söylediğiniz sözler itibarıyla bizlerden özür dilemek durumundasınız. Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye'nin en eski partisidir, dünyanın en eski 3'üncü partisidir; dolayısıyla, Cumhuriyet Halk Partisine birilerinin baskı yapması, birilerinin bizi kendi gizli amaçları doğrultusunda konuşturması falan böyle hayali konuşmalarla bu Komisyonunun gündemi teknik Komisyon olma özelliğini de asıl bu hâliyle yitirmiş olur.

Şimdi, biz bir fotoğraf çizerken şunu söylüyoruz, diyoruz ki: Ya, arkadaşlar, bugün geçmişten, yakın tarihimizden yani bu Anayasa değişikliği çalışmalarından, referandumdan, oradan buraya gelinceye kadar yasamada yasamanın yetkisiyle ilgili, yürütmenin yasamaya tahakkümüyle ilgili, yürütmenin yargıya tahakkümüyle ilgili, yürütmenin basına tahakkümüyle ilgili şikâyetler bir bütünü oluşturuyor ve burada da diyoruz ki... Ben geneli hakkında konuşurken de ifade ettim, yani üniversiteleri de kattım. Ya, bir gece yarısı demokratik bir ülkede üniversitelerin, YÖK'ün 6 üyesinin ansızın değiştirileceği, rektörlerin pat diye atanacağı, işte, denge denetleme sistemlerinin olmadığı bir ülkede biz sistemden fayda sağlamıyoruz, resmin büyüğüne bakıp bunu ifade ediyoruz. Kanunun özeline gelince de madde madde gerek basın mensubu arkadaşlarımızdan edindiğimiz bilgiler gerekse bizim kendi içimizde çalıştığımız gerekse Dijital Mecralar Komisyonundaki tutanakları tek tek okuyarak bu ifadelere varıyoruz. Dolayısıyla, şu ana kadarki çalışmalar içerisinde bu Komisyonunda -teklif sahiplerinin ya da bunun geçmesi yönünde oy kullananların- somut herhangi bir şekilde bir maddesinin bir virgülüne yönelik konuşulmasına rağmen bir değişiklik görmedik. Yani bizim irademiz burada, bizim irademiz dışarıda değil burada. Maddelerin müzakeresine ilişkin iradeyi de biz burada sağlıyoruz, hukukçuluğumuzla, bilgimizle, birikimimizle sağlıyoruz. Dolayısıyla, bu ifadelerin düzeltilmesini talep ediyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, izin verir misiniz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, kısaca... Maddenin okunmasına geçeceğim.

2.- *İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, benim elimde belgeler var. Evet, belgeler ve bilgiler var. Sayın Yıldız, bu belgeler neler? Türkiye Gazeteciler Konfederasyonunun bu konuya ilişkin görüşleri, Türkiye Gazeteciler Cemiyetinin görüşleri, Gazeteciler Sendikasının görüşleri, zaturalinizin kanuna ilişkin gerekçeleri, benim Anayasa Mahkemesiyle ilgili topladığım kararlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konudaki bakış açısı... Önümde bu kadar belge var, çok haklısınız. Belge ve bilgilere bakarak konuşuyoruz ama burada asıl tartışmamız ya da eleştirmemiz gereken bir nokta varsa o da kaliteli yasamanın yapılıp yapılmaması meselesidir. Geçen hafta yine burada söyledim, dedim ki: Yasama faaliyeti yapılırken yasama faaliyetinin her aşaması aynı zamanda yasa koyucunun iradesinin ne olduğunu gösterir ve uygulayıcılar sıkıştıkları yerde dönerler, bu kayıtların içerisinde yasa koyucunun iradesini ararlar. Eğer yasa koyucunun iradesi sadece Sayın Özdemir ile Sayın Yıldız'ın iradesiyse Komisyon toplamaya gerek yok. Biz burada farklı fikirleri kendi bulduğumuz alan itibarıyla, hukuksal gerekçeleriyle şerh

etmeye çalışıyoruz. Aslında teşekkür edilmesi gereken bir faaliyet yapıyoruz. Aslında tarafınızdan karşılıklı hukukçular olarak takdir görmesi gereken bir faaliyet yapıyoruz. Aslında Parlamentonun medaniiftiharıyız bu anlamda.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Teşekkür etmedik mi?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Edin efendim, tabii ki. Teşekkür ederim teşekkür ediyorsanız ama burada tezlerini ortaya koyamayan, zül hâlinde oturan parlamenterler olsaydık bu Komisyonun hukuksal varlığı tartışılır hâle gelirdi. Eleştirilecek bir yapı varsa Komisyonunda yeterli katkı koyan ve koymayan ayrımını yaparak eleştirin lütfen. Sizin getirdiklerinizi tasdiklemek bizim açımızdan bu Komisyonunda bir görev değil. Biz, farklı tezlerin bu Komisyonunda çatışarak yararlı bir yasama faaliyetinin tarafıyız burada ve istihdam ediyorum, bu faaliyete saygı duymayı becerin. Aslında bu faaliyete bugüne kadar çok da saygı duyulmadı, bunun da kayıtlara geçmesini istiyorum çünkü bu Komisyon sadece körler sağırılar diyalogunu yaşadı. Komisyona sizin önerilerinizin dışında, tekliflerinizin dışında çok fazla teklif geldi. Üzülerek söylüyorum -ifade artık kamuoyuna çok aşına bir ifade olduğu için- saraydan onay alınmadığı sürece editörlüğü bile yapılamayan bir çalışmalar seyri gördük biz burada. Bu Komisyonunda bize “Çok haklısınız. Hukuksal olarak gerçekleriniz çok doğru. İnsani olarak doğru söylüyorsunuz. Sosyolojik olarak doğru söylüyorsunuz.” diye samimiyetle söyleyen arkadaşlarımız, saraydan onay alamadıkları sürece hiçbir yasa teklifinin üzerinde virgülün de bile oynayamadılar, Parlamentodan geçirdiler, veto yediler yeri geldiği zaman. Oynayamadıkları teklifin, oynatmayan kesimi aynı zamanda onlara vetonun da ne olduğunu gösterdi.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, toparlayalım Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bitiriyorum sevgili Başkanım.

O yüzden eleştirilecek kesim biz değiliz. Biz, bu Komisyonun medaniiftiharıyız. Lütfen bu Komisyona yeterli katkı sunmayanları eleştirin siz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ile 64 Milletvekili-
linin, Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471) (Devam)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, 3’üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3- 5187 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“İnternet haber sitelerinde ayrıca, faaliyet gösterdiği iş yeri adresi, ticari unvanı, elektronik posta adresi, iletişim telefonu ve elektronik tebligat adresi ile yer sağlayıcısının adı ve adresi kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ana sayfadan doğrudan ulaşabileceği şekilde ve iletişim başlığı altında bulundurulur.

İnternet haber sitelerinde bir içeriğin ilk kez sunulmaya başlandığı tarih ile sonraki güncelleme tarihleri, her erişildiğinde değişmeyecek şekilde içeriğin üzerinde belirtilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz isteyen yok.

1 adet önerge var.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olan (2/4471) esas numaralı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 4'üncü maddesine eklenmesi önerilen birinci fıkradaki "doğrudan" ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçe...

Gerekçe:

Değişiklikle anlatımda sadelik amaçlanarak fazladan kullanılan ibareler çıkarılmıştır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 5187 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına" ibaresi "Basın İlan Kurumuna" şeklinde, birinci ve dördüncü fıkralarda yer alan "Cumhuriyet Başsavcılığı" ibareleri "Basın İlan Kurumu" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına "türü" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve elektronik tebligat adresi" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, burada süreli yayın beyannamesi 5187 sayılı Kanun'dan önce o yerin en büyük mülki idare amirine veriliyordu, 2004 yılında Avrupa Birliği uyum kapsamında kabul edilen 5187 sayılı Basın Kanunu'yla beyannamelerin cumhuriyet başsavcılığına verilmesi sistemi getirildi. Yani bu, sizin iktidarınız döneminde getirildi. Cumhuriyet başsavcılığı, verilen beyanname ve eklerindeki bilgileri inceleyip eksiklik bulunması, gerçek bilgileri içermemesi, yayın sahibi veya sorumlu müdürünün yasanın aradığı koşulları taşıyamaması hâlinde on beş gün içerisinde durumun düzeltilmesini istiyor, eğer düzeltilmez ise yayının durdurulması için o yerdeki asliye ceza mahkemesine dava açıyor. Şimdi, yapılmak istenen değişiklikle, cumhuriyet savcısının bu yetkisi alınarak süreli yayın beyannamesinin hiçbir yargısal yetkisi olmayan, son yılların en tartışmalı, iktidarın ilan kesme cezalarıyla basın üzerinde Demokles'in kılıcı gibi sallanan, basın özgürlüğü üzerindeki önemli tehditlerden biri olan Basın İlan Kurumuna verilmesi öneriliyor. Burada tekrar önceki kısma dönmek istemiyorum, geneli üzerinde arkadaşlarımız değerlendirme yaparken gerek kesilen cezalar gerek Basın İlan Kurumunun verdikleri işte, reklamlar ve bütün bunların listesi verildiğinde ortada nasıl bir tarafağırlığın olduğu da çok açık. Şimdi, mevcut uygulamada eksiklikleri ya da yasalara aykırılıkları verilen sürede gidermeyen süreli yayınların durdurulması için o yerin asliye ceza mahkemesine başvuruluyordu, bu teklifle süreli yayının merkezi Türkiye'nin neresinde olursa olsun sadece İstanbul Asliye Ceza Mahkemesine başvurulması esası getiriliyor ki burada da, yani zannediyorum ki hukukçuların...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O değişiyor ya, o değişiyor.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – ...temel hukuki bilgilerinden biridir, yani tabii hâkim ilkesi, buna aykırı en başta. 81 ildeki... Şimdi, ben şu an değişmemiş hâliyle konuşmak durumundayım, tutanağa geçsin.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önerge var da dağıtıldığı için...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Eğer değişirse değişiklikten sonra onu değerlendiririm yani ama bu hâliyle ben değerlendirmemi böyle yapacağım.

Teklif sahipleri, düzenlemeyi “İnternet haber sitelerine beyanname vereceği için cumhuriyet başsavcılıklarının iş yükü artmasın.” şeklinde savunuyor. 81 ildeki cumhuriyet başsavcılığına dağıtılmış bir iş yükünün çok daha büyük bir teşkilatı ve kadrosu bulunmayan Basın İlan Kurumunda toplanması aslında altından kalkılamayacak asıl işi, o yükü orada oluşturacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, ben şimdi bu maddeyle ilgili olan hususu şöyle bir iki örnekle anlatmak istiyorum. Şimdi, bu, daha önceki, yani bu kanun, bu teklif maddesinden önceki olan husus, yine biraz önceki hatibin de dile getirdiği gibi bu, 2004 yılında Avrupa Birliği yolundayken Avrupa Birliği mükteşebatına uymak adına getirilen bir düzenlemeyle cumhuriyet başsavcılıklarına verilen bir husus söz konusu, bu konuda bir düzenleme söz konusu. Tabii bundan sonraki süreçte, bu teklifle Basın İlan Kurumuna verilmek istenmesinin nedeninin de altında aslında birçok neden var.

Şimdi, aynı zamanda, bu kanun teklifinin tümüne baktığınız zaman, esasında çok masum olarak görünen yani ilk etapta baktığınızda herhangi farklı bir şey akla gelmeyen, dile gelmeyen bir mantıkla bu kanun teklifi savunuluyor. Fakat biz öyle bir gerçeklerle karşı karşıyayız ki Türkiye’de, maalesef her şey geriye doğru işliyor. Nedir? Daha önce demokratikleşme adına getirilen bir uygulamada ne değişti de bugün şimdi Basın İlan Kurumuna bu yetki veriliyor? Neden bu? Yani bunun altındaki gerekçe nedir? “İş yükü” olarak belirtiliyorsa şimdiye kadar oluşan bir birikim söz konusu. Neden verilen bir haksa bu yeniden geri alınmaya çalışılıyor?

Şimdi biz, Türkiye’de özgürlüklerin maalesef çok dar anlamda yorumlandığı bir süreçten geçiyoruz; daha doğrusu, öyle bir süreçten geçiyoruz ki kanuna karşı hilenin bu mevcut olan yargı kurumunun en başındaki kişi tarafından dile getirildiğini bir iki örnekle ben size anlatmak istiyorum. Ha, bununla ne ilgisi var? Çok ilgisi var. Bakın, Adalet Bakanı Bozdağ son günlerde bir iki beyanatta bulundu, diyor ki: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Osman Kavala kararını biz uyguladık, tahliye ettik.” Ya, siz hakikaten... Yani bunu Adalet Bakanı söylüyor ve “Biz gereğini yaptık. Başka bir soruşturma nedeniyle şu anda onun hakkında dava açıldı ve şu anda tutuklu.” deniyor. Ya, siz gerçekten Türkiye’deki hukukçuların, mevcut olan insanların aklıyla alay mı ediyorsunuz? Böyle bir şey olabilir mi? Altı, yedi yıl sonra bir soruşturma başlatıyorsunuz ve bu soruşturma sonucunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, tahliye kararı verin, derhâl tahliye edin diyor. Neye dayandırıyor? Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 5/1 c), 18’inci maddesi 5/4 maddelerine göre derhâl tahliye edin diyor ama Adalet Bakanı çıkıp şunu diyor, şu şekilde yorumluyor -kanununa karşı bir hile söz konusu burada- diyor ki: “Yine soruşturma var ve yeni bir tutuklama var dolayısıyla biz mahkeme kararını uyguladık, geçiyoruz.” Yine bir tane sözü, son günlerde diyor ki: “Dünya bizim yargımıza karşı, hepsi bize düşman, bir elin parmak sayısı kadar dava nedeniyle Türkiye’yi mahkûm ediyorlar.” Ya, şunu size sormazlar mı: Türkiye’de sadece 10 bin siyasetçi şu anda cezaevinde tutuklu yani Osman Kavala dosyası var, Kobani dosyası var, Demirtaş dosyası var, gazetecilerin dosyası var -şimdi gazeteciler hâlâ gözaltında- dolayısıyla hangi taraftan ele alırsanız alın, bu tür düzenlemelerin iyi niyetten uzak olduğunu söylemek mümkün. Çünkü kanun şu

anda... Birçok arkadaş da bunu dile getirdi, biz Adalet Komisyonunda bu tür kanunları görüşüyoruz ve katkı da gerçekten sunuyoruz, sunmaya da çalışıyoruz. Bakın, birçok kanun maddesinde kanuna karşı olan uygulayıcıların hilesi söz konusu. Dolayısıyla özgürlüklerden yana geniş yorumlamanın dışında dar yorumlanmak suretiyle insanlar gözaltına alınıyor, insanlar cezaevinde. Gerçekten, şu anda, Türkiye'nin ciddi bir şekilde yargıya olan güveni yüzde 30'ların altına düşmüş durumda. Dolayısıyla bir kanun maddesini ihdas ederken öyle bir aşamadayız ki artık yargıya olan güveni de göz önünde bulundurmamız lazım, uygulamadaki olan sıkıntıları da göz önünde bulundurmamız lazım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bu nedenle, bunun kanun metninden çıkarılması ve buna göre, bütünüyle bu şekilde bir değerlendirme yapılması gerektiğini belirtiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ederim.

Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

Şimdi 4'üncü maddenin gerekçesine baktığımızda, “Yargının iş yükünü azaltmak amacıyla beyannamelerin Cumhuriyet Başsavcılıkları yerine Basın İlan Kurumuna verilmesi...” şeklinde gösteriliyor. Yani cumhuriyet başsavcılıklarının yargı yükü fazla ise tekrar bir cumhuriyet başsavcılığı kadrosu ihdas edilerek bu sorun çözülebilir yani daha önce, 2004 yılında Avrupa Birliği uyum düzenlemeleri çerçevesi içerisinde yapılan bir düzenleme ve bu düzenlemeyi tekrar eski hâline veya başka bir şekle getirmekle Avrupa'ya uyum yasalarından da bir nevi siyasi iradenin çekilme iradesini mi ortaya koyuyor? Böyle bir düşünce de hasıl oluyor. Biz mevcut hâliyle kalması hem Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle olan ilişkileri açısından hem de basın mensupları açısından daha olumlu olacağı kanaatindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Burada madde 4'ü madde 5'le birlikte değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum. Madde 4'te, 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişiklikle beyannamelerin cumhuriyet savcılıkları yerine Basın İlan Kurumuna verilmesi düzenleniyor. Madde 5'te ise süreli basın beyannamesini inceleme yetkisi cumhuriyet başsavcılığından alınarak Basın İlan Kurumuna veriliyor ve gerekçe olarak da yargının iş yükünün azaltılması olarak belirtiliyor. Esas burada gerekçe açıkça... Yani cumhuriyet savcılıklarına da pek güven kalmamış, yani 3 bine yakın partili, parti üyesi avukattan cumhuriyet savcısı, hâkim tayin edilmiş iktidardan ama onlara da pek güven kalmamış artık deniyor ki: Biz elimizde Basın İlan Kurumu gibi iktidarın medyada bir iktidar sopası olarak kullanılabilecek bir kurumu artık daha fazla yetkilendirmek istiyoruz.

Şimdi, Basın İlan Kurumu iktidarın basında bir sopası yani Basın İlan Kurumunu nereden tutacağımı ben de şaşırdım. Yani Basın İlan Kurumu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiğinden beri kurumunun faaliyet raporlarının yayınlanmasına son verdi. Nedeni açık: Yandaş basına ilanlar dağıtılırken mesleğinin gereğini yapan basın kuruluşlarına yağdırılan cezalar bilinmesin diye. Yani elimizdeki son raporu açıklamak istiyorum 2020 yılına ait, rapora göre: Basın İlan Kurumu 2020 yılında 416 milyon 182 bin TL'lik ilan ve reklam vermiş, 182 milyon 492 TL'si ulusal yayın

yapan 30 gazeteye gitmiş, bu paranın yüzde 78'i ise yandaş ulusal basına verilmiş. Bunun yanında, sekiz yüz sekiz gün ilan kesme cezası verilmiş, bu cezanın yüzde 97'si Evrensel, Cumhuriyet, BirGün, Sözcü ve Korkusuz'a verilmiş yani yandaş olmayan basını bir yandan cezaevi yolu gösterilerek diğer yandan da ilan vermeyerek cezalandırıyor. Bu çerçevede, Basın İlan Kurumu hakkında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı kullanımları söz konusu olmuş. Bir örnek vermek istiyorum: Anayasa Mahkemesinden Basın İlan Kurumuna uyarı gibi ihlal kararıyla ilgili 15/3/2022'de verilmiş bir karar var. Anayasa Mahkemesi, Basın İlan Kurumunun son yıllarda muhalif basına yönelik artan resmî ilan ve reklam kesme cezalarıyla ilgili emsal niteliğinde bir karara imza atmış. Yüksek Mahkeme, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Başbakanlığı döneminde Mersin'de bir çiftçiye yönelik "Artistlik yapma lan!" ifadesinin bir köşe yazısında kullanıldığı gerekçesiyle Cumhuriyet gazetesine üç günlük resmî ilan kesme cezasının verilmesinin ifade ve basın özgürlüğünün ihlali olduğuna karar vermiş. Mahkeme yerel mahkemeden ihlalinin ortadan kaldırılmasını istemiş. Tabii, Anayasa Mahkemesinin artık son günlerde, son aylarda böyle ifade özgürlüğü konusunda net kararları oluşmaya başladı. Geliyor gelmekte olan", değişimini onlar da yaşamaya başladı.

Bununla birlikte, bu Basın İlan Kurumunun ilan ve reklamlarının yüzde 78'i havuz medyasına verilirken ilan cezalarının yüzde 97'sinin ise bağımsız basın kuruluşlarına, muhalif basına verildiği de açık ve net. Bu çerçevede, Basın İlan Kurumuna böyle bir yetki verilmesi -4'üncü maddedeki-cumhuriyet savcılıkları yerine Basın İlan Kurumuna böyle bir yetki verilmesi ve 5'inci maddede devam etmesi bu yetkinin, süreli yayın beyannamesi inceleme yetkisinin savcılıktan alınıp Basın İlan Kurumuna verilmesi açıkça basın özgürlüğüne yönelik bir müdahaledir. Bu maddenin, 4'üncü maddenin kesinlikle metinden çıkarılması gerekir ve önceki durumda olduğu gibi cumhuriyet savcılıklarının bu konuda, yani beyannameleri alma yetkisinin devam etmesi gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Özkan...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Basın kartı bireysel bir şeydir yani gazetecilik bireysel bir iştir. "Gazeteci" diye tanımladığınız kişi, bu işi yapan kişidir. Gazeteci başka yerde çalışmaz, başka maaş almaz, para kabul etmez, herhangi bir şekilde reklam, promosyon, diğer işlerle iştigal edemez, bunları yaptığı zaman meslekten çıkartılır. Gazeteci, örneğin, hem Hürriyet gazetesinde, Milliyet gazetesinde, Yeni Şafak'ta, Cumhuriyet'te, Evrensel'de çalışıyorum hem de inşaat şirketim var, orada bu işleri... Böyle bir şey yoktur. Gazetecilik mesleğinden geçinen kişiye "gazeteci" denir.

Şimdi bizim enformasyon görevlisi kartı verdiklerimiz devlet memurları; oligarşik bürokrasiyi oluşturuyorlar; Basın Yayın Enformasyon, İlan Genel Müdürümüz, Daire Başkanlarımız falan şeye soyunmuşlar, yeni iktidar odağı olmaya soyunmuşlar. Bu bürokratik oligarşiyi oluşturmayın, bu yetkiyi onlara vermeyin, onlar ellerindeki yetkileri zaten kötüye kullandılar. Bu bürokratik oligarşi bize zarar verir. Niye yayınlamıyorlar ilan reklam şeylerini son iki yıldır? Neden bu? Niye yasak? Bir şey mi var? Elinizdeki belgeleri, bilgileri niye paylaşıyorsunuz arkadaşlar? Yırtmıyoruz, Dijital Komisyonunda yırtındık, burada söylüyoruz. Hayır, efendim, öyle değil; 2021 böyle, 2022 böyle, şöyle diye niye demiyorsunuz arkadaşlar? Niye bir not olarak dağıtmıyorsunuz? Neden elimizde... Basın komisyonunda şunlar yer alır, şunlar yer aldı. Niye demiyorsunuz? Efendim, bakın, tekrar ediyorum: Bu, aynı zamanda, devlet düzeni açısından, milletin doğru bilgiyle kucaklanması ve bürokratik oligarşiyi teslim olmaması açısından önemli bir şey. Bu yetkileri kime verseniz başka şeyler yapar. Ne olmuş

cumhuriyet savcılıkları, zaten denetleyen onlar, uzmanlaştılar, ellerinde bu bilgi var, mülki amirler, “yerelleştirme” diyoruz. Peki ne oluyor da şimdi merkezde bir yere toplayıp onlara bu yükümlülüğü yükleme gibi bir durum içine düşüyoruz?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Özkan, denetleme yetkisi yok orada; beyan var orada sadece.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Cevap vereceksiniz Feti Bey.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, beyanı aldım. İlan verme konusunda yetkisi var mı? Rakamlara bakacak, resmî şeylere bakacak, verecek. Sen bu içerikte yayın yaptın, sana ilan vermiyorum deme yetkiniz var mı? Peki niye öyle yapıyorsunuz? “Yetkinin kötüye kullanımı” ya da “yetki aşımı” diye bir kavram var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Özkan siz kendi konuşmanızı yapın. Karşılıklı...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Tamam efendim. Dönüyorum.

Saygıyla yanıt vermek istiyorum efendim, başka bir şey değil.

Temel sorunumuzu şöyle görelim efendim: Bakın, kurumun yetkiyle donatılması, onun bundan sonraki çalışmalarında da farklı davranmasına neden olacaktır. Bırakın, bu savcılıklarda kalsın, onlar toplansınlar.

İkinci bir şey, gazeteci benim, kişi. Milletvekili benim, bana bir milletvekili kartı veriyorsunuz, bu milletvekili kartından 3 tane daha çıkartıp dağıtabilir misiniz? Milletvekili enformasyon görevlisi diye bir kart olur mu? TRT’de çalışıyor arkadaş; arkadaşlar, makama kart verilir mi? Geldi, oturdu; Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürü, İletişim Başkanı basın kartı verdiniz; makama kart verilir mi arkadaşlar, yaptığı iş o değil ki. Devlet görevlisinin unvanı zaten ona yetiyor; unvanı kendine yeten bürokrata, unvanı kendine yeten çalışana basın kartı vermek ne demek? Neden veriyorsunuz? Ayrıca, böyle bir kuruma böyle bir yetki devrinin yaratacağı bürokratik oligarşiyle ileride nasıl baş edeceksiniz? Bunlar süper güçlerle donanmış oluyor. Getirdim, yetki aşımı veya sapması konusunda bir örnek vermek istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisi iktidarda, bizim görüşlerimizi temsil etmeyen bir başvuruda bulundu bize arkadaş, internet sitesi açacak. Dedim ki memur olarak, kabul memuru olarak: Ama sen de geçen gün nasıl yazmıştın ya öyle. Şimdi, bu, etki midir değil midir? Bu otosansüre götürür mü götürmez mi? Cumhuriyet savcısının bunu deme şeyi var mı? Yok ama buradaki arkadaşın var, Bakın, bugünü falan kastetmiyorum, kendi partimden örnek veriyorum size. Sekiz ay, bir yıl sonra seçim oldu, geldik. Arkadaşlarda bu yetki var. Oraya Basın Yayın Genel Müdürünü atadık, kabul memuruna da dedik ki: Arkadaşlar, o gelecek olan internet sitelerine falan aşağıda deyin ki: Böyle böyle yapacaksınız. Arkadaşlar, bu yetkiyi niye veriyorsunuz? Neden böyle bir hakkı, neden böyle bir oligarşik donanımı onlara teslim edelim? Yapmayın arkadaşlar, yapmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, Sayın Özkan teşekkür ediyoruz.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, birikmiş çok fazla soru var, biraz müsamaha ederseniz...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Özet hâlinde, evet.

Buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Özetleyeceğim elbette ama yani diğer arkadaşlardan biraz daha fazla bir süre olursa memnun olurum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, Basın İlan Kurumu, düşünce ve fikir ayrımı gözetmeden, resmî ilan ve reklamların yayınlanmasına aracılık eden, bilhassa yerel gazeteler için önemli bir kurumdur. 2021 yılında 81 ilde toplam 1.872 adet gazete ve dergiye ilan ve reklam tutarı olarak 613 milyon lira para ödenmiştir. Gazete gelirlerinin önemli bir bölümü yayınladıkları resmî ilanlar ve verdikleri hizmet karşılığı elde ettikleri gelirlerdir. Bu şekilde basın sektöründe büyük bir istihdam sağlanmaktadır. 1.872 gazete ve derginin asgari kadrolarında istihdam edilen 7 bin kişi de dâhil olmak üzere gazete ve dergilerin yayın bölümlerinde çalışan 28.500 kişi ve dağıtımda çalışan 4.500 kişiyle birlikte toplam 33 binin üzerinde kişi istihdam edilmektedir. İnternet haber siteleri de süreli yayın kapsamına dâhil edildiğinde ciddi bir istihdam alanı oluşacaktır.

Değerli arkadaşlar, şimdi, beyanname meselesinin cumhuriyet savcılığından alınıp Basın İlan Kurumuna verilmesini de eleştirirken mülga 5680 sayılı Yasa'yı unutmayalım. Daha önce, 2004 yılından önce bu belgeler il ve ilçelerdeki mülki amirliklere veriliyordu yani valiliklere ve kaymakamlıklara veriliyordu. Burada yapılan iş, sadece bir "Alındı." belgesinden ibarettir. Basın İlan Kurumu tarafından savcılıklara sürekli bir bilgi talebi olmayacak. Bir defacık geçiş hükmüyle tek seferlik beyannameler kurumlara intikal ettirilecektir, yapılan işlemin tamamı budur.

Şimdi, arkadaşlar, resmî ilanların dağıtımı konusunda taraf tutulduğu, siyasi davranıldığı iddiaları var. Basın İlan Kurumu, resmî ilanları hangi görüş ve düşüncede olduğuna bakmaksızın; içerik, sayfa ölçüsü, kadro, fiili satış, bekleme süresi gibi şartları gözeterek tespit ederek Usul ve Esaslar Dairesinde gazetelere dağıtmaktadır ve resmî ilanların tek bir kriteri yoktur. Şimdi, gazete en az yılda 1 defa bu kurumda denetlenmektedir. Resmî ilan hakkını haiz süreli yayınların ödevlerinden biri de basın ahlak esaslarına riayet etmektir. Kurum Yönetim Kurulu gazete ve dergilerin resmî ilan ve reklamlarını iki ayı geçmeyecek şekilde kesebilmektedir ancak müeyyide kararı gazetelerin mahkemeler nezdinde itirazlarının sonucunu beklemeye müteakip uygulanmaktadır yani ben cezayı kestim, bunu uygulamaya koyarım... Mahkemeden dönüş beklenmektedir.

Yine, değerli arkadaşlar, günlük Evrensel gazetesiyle ilgili bir şey söylendi. Günlük Evrensel gazetesinin resmî ilan yayınlama hakkı mevzuat uyarınca anılan fiili satış şartını yerine getirememesi sebebiyle durdurulmuştur. Mevzuatta belirtilen kriterler yerine getirmesi hâlinde ilan yayınlama hakkını tekrar kazanacaktır, kurumun bilgisi bu yöndedir.

Yine, Yeni Asya gazetesinin resmî ilan ve yayınlama hakkı mevzuat uyarınca tutulması zorunlu defterleri ve kadroya dair şartları yerine getirmemesi üzerine durdurulmuştur ve altı ay içinde yayınlama hakkını yeniden kazanamadığı belirtildiğinden, mevzuat kapsamında, resmî ilan yayınlama hakkı sona ermiştir. Yani yapılanları bilmeden "Keyfi dağıtılıyor." dersek haksızlık yapmış oluruz.

Yine, Cumhuriyet gazetesinde yetmiş dört günlük bir müeyyide kararı alındığı ve böyle bir kararın uygulandığına dair herhangi bir yazı gösterilemez, böyle bir karar yoktur değerli arkadaşlar. Yani gazetelerin bu altmış gün süre içerisinde tüm müeyyideleri, kararları mahkeme itirazlarından sonra karara bağlanıyor. Bunu tekrar etmek zorundayız.

Yine, önemli gördüğüm için şu hususu da -uzun anlatabiliriz ama- hemen belirteceğim:

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toparlayalım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, ilan ve reklamların dağıtımına ilişkin de eleştiriler oldu. Arkadaşlar, kamu bankalarına ait reklamlar Basın İlan Kurumu aracılığıyla dağıtılmamaktadır, yayınlanmamaktadır, burada bilgi eksikliğiniz vardır, bunu düzeltirseniz memnun oluruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Öyle bir şey yok. Onların ne iş yaptığını biliyoruz, onlar da bizim onların nasıl çalıştığını bildiğimizi biliyorlar.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederim.

4'üncü maddede aynı mahiyette 3 adet önerge var, bunları okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Mersin

Antalya

Çorum

Diğer önergenin imza sahipleri:

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

3'üncü önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçelerini değerli milletvekillerimiz anlatmıştı Komisyonumuza.

Aynı mahiyetteki 3 adet önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5187 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Cumhuriyet Başsavcılığı” ibareleri “Basın İlan Kurumu” şeklinde değiştirilmiş, fıkra “durdurulmasını” ibaresinden sonra gelmek üzere “İstanbul” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Birinci fıkrada düzenlenen yayım durdurma müeyyidesi internet haber siteleri bakımından uygulanmaz. İnternet haber sitesinin bu madde hükmüne uymaması halinde, Basın İlan Kurumu iki hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini internet haber sitesinden ister. İstemini iki hafta içinde yerine getirilmemesi durumunda, Basın İlan Kurumu internet haber sitesi vasfının kazanılmadığının tespiti amacıyla İstanbul asliye ceza mahkemesine başvurur. Mahkeme en geç iki hafta içinde kararını verir. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir.

Başvurunun kabul edilmesi halinde internet haber siteleri için sağlanabilecek resmi ilan ve reklam ile çalışanlarının basın kartına ilişkin hakları ortadan kalkar. İnternet haber sitesi için sağlanan hakların ortadan kaldırılması, bu Kanun ve/veya ilgili mevzuat uyarınca öngörülen yaptırımların uygulanmasına engel değildir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeyle ilgili olarak öncelikle İstanbul mahkemelerinin yetkisiyle ilgili bir şey söylemek istiyorum ama değerli Komisyon üyelerimizin bu konuda bir önergesi olacaktı, dağıtılan evraklarda var. Gelen bilgi ve belgeleri okuduğumuz için buna muttali olduk ve bu konuya girmiyorum. Bu önerge oylandığı zaman kanun metni göre buna düzenlenmiş olacak ama yine, 3'üncü ve 4'üncü maddelerdeki cumhuriyet başsavcılığı yerine Basın İlan Kurumunun burada da yetkili hâle getirilmesinin sakıncalarına tekrar işaret etmek istiyorum. 3 ve 4'üncü maddelerde bu konu ayrıntılı olarak konuşulduğu için fazla da değerli Komisyonun zamanını almayacağım ama gerçekten de biraz ilerde, Basın İlan Kurumunun yapısını konuşurken daha da ayrıntılı konuşuruz. Bu kanunun daha çok demokratikleştirilebilmesi için Basın İlan Kurumunun yapısının bozulmaması, hatta tam tersine, daha demokratik hâle getirilmesi gerekir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Antmen.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldız bazı gerçekler söyledi biraz önce Basın İlan Kurumunun muhalif basına karşı ve yandaş basına karşı ayrımcılık yapmadığına ilişkin. Yani burada, mahkemeden dönüş beklenmekte verilen ilan cezalarının reklam vermeme cezalarının... Sonra, basın ahlak hükümlerine riayet etmek konusunda bir ayrımcılık yapmadığını belirtti ve mahkemeden dönüşün ve mevzuat kapsamında, çerçevede bu konuda farklı bir uygulama olmadığını söyledi. Ben anlayamıyorum yani bu farklı uygulama yok ama benim önümdeki verilerde farklı uygulama var. Yani basın özgürlüğüyle ilgili raporlarda, hem uluslararası hem de ulusal raporlarda bu farklılık var. Acaba ben yanlış mı okuyorum? Sekiz yüz sekiz gün ilan kesme cezası 2020 yılında, bu cezaların yüzde 97'si kime verildi? Evrensel, Cumhuriyet, BirGün, Sözcü ve Korkusuz'a verildi, açık ve net. Yani Basın İlan Kurumu, 18 Eylül 2019'da Evrensel gazetesine ilan durdurma cezası veriyor, belirtilen tarihten bugüne kadar bir tek ilan bile verilmediği gibi, gazetenin çalışanlarına basın kartı verilmiyor. Bu konuda da Evrensel gazetesinin -onu da söyleyeyim- Ankara Temsilcisi Birkan Bulut, Ankara 14'üncü İdare Mahkemesinde basın kartı başvurusuna yıllardır yanıt verilmemesi nedeniyle İletişim Başkanlığına açtığı davada yürütmeyi durdurma kararı alıyor arkadaşlar ya. Ya, biz nerede yaşıyoruz, anlamadım. Yani Sayın Yıldız nerede yaşıyor, biz nerede yaşıyoruz, anlamak mümkün değil. Ben, bunları nereden söylüyorum? Benim hazırladığım, iki yılda, her üç ayda bir hazırladığım Adalet Raporu'ndaki resmî rakamlardan söylüyorum, basın özgürlüğü raporlarından, resmî rakamlarından söylüyorum.

Şimdi, en son ceza, partimizin Grup Başkan Vekili Özgür Özel'in basın açıklaması üzerine veriliyor; Evrensel gazetesinde 16 Nisan tarihinde "CHP'li Özel'den Altun'a izinsiz inşaat tepkisi" başlığıyla Sayın Özel'in konuşmasının olduğu haber nedeniyle beş gün ilan kesme cezası veriliyor. Bu nasıl bir akıl tutulmasıdır? Böyle bir gerçek olabilir mi? Siyasilere, gazetecilerin haber kaynakları olduğu belli değil midir? Yapılan basın açıklamaları haber değeri taşır, siyasilere basın açıklaması yapar, haber değeri taşır. Gazetecinin görevi de bunu ne yapmaktır, haber yapmaktır. Ondan sonra, haber yapan gazeteciye siz, çıkıp da beş gün ilan kesme cezası veriyorsanız Altun'a, Fahrettin Altun'a, İletişim Başkanına bir dokunulmazlık kazandırıyorsanız bu, ne demektir? Basına sansür demektir, halkın haber alma hakkına müdahaledir, Anayasa'nın 26'ncı, 28'inci maddelerine müdahaledir. Bu çerçevede düşünmek lazım.

Madde 5... Madde 5'te şimdi, 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 8'inci maddesinde değişiklik yapılıyor arkadaşlar. Bir önceki maddeye paralel olarak, süreli yayın beyannamesini inceleme yetkisi cumhuriyet başsavcılığından alınarak Basın İlan Kurumuna veriliyor. Süreli yayın beyannamesindeki eksiklikler ya da aykırılıkların on beş gün içerisinde giderilmemesi hâlinde internet haber sitelerinin süreli yayın

vasfını kaybedeceği düzenleniyor yani bu çerçevede sürekli yayın beyannamelerini inceleyen Basın İlan Kurumuna internet haber siteleri dışındaki sürekli yayınlar için yayının durdurulmasını mahkemeden talep etme yetkisi veriliyor, kurumun başvurusunun kabul edilmesi hâlinde bu siteler internet haber siteleri için sağlanabilecek resmî ilan ve reklam ile çalışanların basın kartı haklarını ortadan kaldıracak hâle getiriliyor ancak internet haber sitesi hakkı ortadan kalkan sitelere yine de Basın Kanunu ve diğer mevzuatın öngördüğü yaptırımların uygulanması getiriliyor.

Arkadaşlar, daha önce bu yetki cumhuriyet savcılarınınken şimdi taraflı olan, bağımlı olan, basın yayın organlarını âdeta ilan vermeme, ceza kesmeyle tehdit eden ve yapısı belirli bir siyasi yapıdan gelen kişiler tarafından oluşturulan Basın İlan Kurumuna verilmesi basın özgürlüğüne müdahale edilmesinin tam anlamıyla bir gerçekliği. Burada, açıkça basın özgürlüğüne müdahale ediliyor. Yani biraz önce Alpay kardeşim söyledi, bu teklifle sürekli yayının merkezi Türkiye'nin neresinde olursa olsun İstanbul asliye ceza mahkemesine başvurulması esası getiriliyor. Bu konuda bir düzenleme yapacaktıydınız. Yahu arkadaşlar, bu hak arama özgürlüğüyle ilgili bir düzenleme, doğal hâkim ilkesine aykırı bir düzenleme. Burada yapmış olacağınız düzenlemeyle çeşitli yerlere vereceğiniz asliye ceza mahkemelerine başvurma hakkıyla siz burada basın özgürlüğüne müdahaleyi ortadan mı kaldırmış olacaksınız? Yani ortadan kaldırma olanağınız yok.

Şimdi arkadaşlar, burada bir sıkıntı daha var: Türkiye Gazeteciler Federasyonunun maddeye getirdiği çok önemli bir eleştiri var, sürekli yayın vasfını kaybeden kurumlarda çalışan gazetecilerin basın kartı hakkının geri alınmasının gazetecilerin sosyal haklarına müdahale edecek olması konusunda getirdiği eleştiri. Bunda da bir düzenleme yapılması gerekir, bu eleştiriye kayıtsız kalmamak gerekir. Bu maddenin tamamen geri çekilip yine, cumhuriyet savcılarının yetkilerinin devamı gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkürler.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bülbül nerede yaşadığımı sordu, çok kısa cevap vereceğim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, toparlayalım, orada, geldikten sonra söz vereceğim size.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bize göre gerçekten çok sorunlu maddelerden bir tanesi de bu madde, diğer maddeleri destekleyen, aynı zamanda da devam eden, devam maddesi olmasına rağmen. Şimdi biz, önceki maddede bu Basın İlan Kurumuna ilişkin olan itirazımızı aynen bu maddede de ileri sürüyoruz fakat şöyle bir şey daha var Sayın Başkan: Şimdi, bu Komisyondan İnfaz Yasasına ilişkin bir kanun geçti; mahpuslara verilecek olan gazetelerin, cezaevlerine verilecek olan gazetelerin Basın İlan Kurumundan ilan almış olma şartı da vardı yanlış hatırlamıyorsam. Buna ilişkin bir kanun da bu Komisyondan geçti ve ne yazık ki -biraz önceki konuşmacılar da dile getirdiler- bu muhalif olan basın yayın kuruluşları, özellikle Evrensel, Cumhuriyet, BirGün, Özgür Gündem gibi gazeteler, bu muhalif olan gazetelere Basın İlan Kurumu tarafından ve mevcut olan iktidarın yaklaşımının ne kadar net olduğunu herkes çok iyi biliyor. Dolayısıyla bu uygulamaların temel nedeni de şudur Sayın Başkan: Şimdi, bu gazeteler neyi getiriyor, neyin mücadelesini veriyor? Bu gazeteler insan hakları ihlallerini gündeme getiriyor, bu konuda çalışmaları var ve çok ciddi bir şekilde bunları gündeme getirdikleri için hedefte olan gazeteler. Özgürlüklerin kısıtlandığı her alanda mücadele eden ve halkın haber alma hakkının tecellisini sağlayan kurumlar bunlar. Dolayısıyla iktidarın hedefi hâline gelmesinin nedenlerin başında da iktidarın

antidemokratik uygulamalarının doğurmuş olduğu hususları halka getiren ve halkla paylaşan gazeteler, yayın kuruluşları. Bunun için, bunlara ilişkin olan tutumun doğru olmadığını ve hukuk dışı olduğunu da burada belirtmek istiyoruz. Eğer Basın İlan Kurumu bu konuda yetkilendirilirse daha da farklı bir uygulamayla karşı karşıya kalacağımızı da burada belirtmek isteriz.

Öte taraftan, şöyle bir hüküm daha var Sayın Başkan, şimdi, çalışanlarının basın kartına ilişkin olan haklarının iptaline ilişkin olan husus... Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen bir hüküm var, 20'nci maddeye göre suçun şahsiliği ilkesi söz konusu. Burada, Kurumun, internet sitesinin veya başındaki tüzel kişinin mevcut olan gereklerini yerine getirmemesi, bu kanunla getirilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda çalışan kişinin bu konuda basın kartının iptal edilmesi kabul edilebilecek bir durum değildir. Evrensel ilke olan "suçun şahsiliği" ilkesine aykırı olacak olan bir durumla biz karşı karşıya kalacağız. Dolayısıyla suçun şahsiliği ilkesi de şudur, evrensel bir ilkedir: Failin kendi fiilinden sorumlu olmasının sonucu olarak kişisel bir güvence sağlayan bir meseledir. Siz, bunun dışına çıkıyorsunuz, dolayısıyla bu bakımdan da bu kanun maddesi ele alındığı zaman bu ayrı bir hak ihlalini de beraberinde getirecek.

Biraz önce de Süleyman Bey de dile getirdi, özellikle bu önergede kanun teklif eden arkadaşlar bunu ileri süreçlerini söylediler ama tek mahkemenin, tek yerdeki -yer bakımından- bir mahkemenin yetkilendirilmesi de kanuna aykırılık teşkil edecek. Dolayısıyla bir bütün olarak değerlendirdiğimiz zaman bu kanun teklifinin de, bu maddenin de gerçekten hem Ceza Yasası'na hem Anayasa'ya aykırı olduğu savıyla geri çekilmesini biz talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Koç.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bülbül "Feti Yıldız nerede yaşıyor?" dedi de ben, Türkiye'de yaşıyorum, inşallah da Türkiye'de ölüyoruz.

Şimdi, Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulunun 2021 yılının içerisinde mevzuatla yönetilen şartları ihlal etmeleri nedeniyle 102 dosya kapsamında dört yüz on sekiz gün, basın ahlak esaslarının ihlal edildiğinin tespit edildiğine ilişkin 47 dosya kapsamında iki yüz yirmi bir gün olmak üzere, 149 dosyadan altı yüz otuz dokuz günlük resmî ilan ve reklam kesme müeyyidesi kararı verilmiştir. Basın Ahlak Yasası'yla ilgili 27 dosyayla ilgili de herhangi bir müeyyide uygulanmamıştır. Bilgileri verirken gerçek bilgileri vermekte fayda olduğunu umuyorum ve Sayın Bülbül'ü de bu konuda bir kere daha uyarıyorum. Hangi bilgileri nereden aldığını da, Sayın Bülbül'ün nerede yaşadığını da ben merak ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, karşılıklı yapmıyoruz. Ahmet Bey söz istiyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, karşılıklı bir şey yok. Biz vermiş olduğu rakamları nereden almış, onu merak ediyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, Süleyman Bey, bir dakika ya, dur.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 2021 rakamlarını biz bulamadık, Basın İlan Kurumunda şeffaflık yok. Nereden almış acaba? Onu da merak ediyoruz.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Süleyman Bey, bir dakika.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani ayrı mı geliyor? Sayın Yıldız’a ayrı rakamlar mı geliyor?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül, bir dakika.

Evet, Sayın Özdemir...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanım teşekkür ederim.

Abdullah Koç Milletvekilimiz, suç ve cezaların şahsiliği ve TCK’nin 20’nci maddesinden atıfla teklifin 5’inci maddesine bir eleştiri getirdi.

Burada, yine, teklifimizin 10’uncu maddesinde göreve bağlı basın kartı tanımlaması var; bir medya kuruluşuna bağlı olarak çalışan Türk vatandaşı ve medya mensuplarına ve enformasyon görevlilerine verilen basın kartı. Teklifteki internet haber sitesinin kaldırılması ya da iptal edilmesi ve çalışanlarının da basın kartının iptal edilmesinden bahsedilen göreve bağlı basın kartı. Teklif sahibi olarak Feti Başkanım ve bizim buradaki ibareyi “çalışanların göreve bağlı basın kartı” şeklinde düzeltilmesinin de bizim açımızdan bir sakınca yok, Komisyonun takdirine sunuyorum. Belki konu böylece daha açıklanır çünkü zaten görevi sona erince bu basın kartı otomatikman sona eriyor; cezayla ilgili değil, mevzuatla ilgili bir konu. İsterse kişi daha sonra serbest basın kartı şartlarını taşıyorsa serbest basın kartı alabiliyor. Konuyu bu şekilde açıklamak istedim. Komisyonumuz uygun görürse buradaki ibare açıklayıcı olarak da değiştirilebilir, takdirlerinize.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Kısaca, konuşma tamamlandı çünkü buna, cevap olarak...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Konuşma tamamlanmadı Başkanım, konuşma tamamlanmadı bakın.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hayır, müzakerede ikinci bir kısmı açmayalım yani.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şimdi, Anayasa’nın en büyük özelliği şu: Bütün kurum kuruluşlar Anayasa’nın 11’inci maddesine göre Anayasa’ya bağlı olmak zorundalar; yaptıkları işlerde, idare ve işlemlerinde yasaya uygun, Anayasa’ya uygun durumda olurlar. Bu da şeffaflığı gerektirir, hesap verilebilirliği gerektirir. Şimdi, biz diyoruz ki: Basın İlan Kurumuyla ilgili elimizdeki son rapor 2020’ye ait; 2021’de yok, 2022’de yok.” ve bu çerçevede, bu, verilen cezaların, resmî ilan cezalarının biz şeffaf olarak açıklanmasını istiyoruz.” diye eleştiri yöneltiyoruz. Sayın Yıldız ise... Bunu göremiyoruz biz Basın İlan Kurumunun internet sitesinde ve açıklamalarında. Şimdi, biraz önce, Basın Ahlak Yasası’na aykırı davrandıklarından dolayı altı yüz otuz dokuz gün resmî ilan cezası verildiğini söyledi 149...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Dosya kapsamında.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – ...çerçevede açıklamalarda bulundu. Acaba altı yüz otuz dokuz gün resmî ilan cezası hangi basın kuruluşlarına verildi, kimlere verildi, hangi gazetelere verildi? Bunun açıklamasını istiyoruz. Bunu açıklamanız Adalet Komisyonu üyesi olarak da hakkımız, değil mi?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Gazete ismi verilmeden internet sitesinde yayınlanıyor Sayın Bülbül, okursanız iyi olur.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani biz bulamadık işte, i siz açıklayın da biz de bilelim kimlere verildi. Yani kimlere verildi?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Biraz araştırın canım, onu da benden bulma.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, tamam, teşekkür ederim. Konu anlaşılmıştır.

5'inci maddeyle ilgili 2'si aynı mahiyette olmak üzere, 4 tane önerge var. Aykırılık sırasına göre aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeleri ilgili milletvekillerimiz tarafından anlatıldı.

Okunan aynı mahiyetteki 2 ayrı önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 5: 5187 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Cumhuriyet Başsavcılığı” ibareleri “Basın İlan Kurumu” şeklinde değiştirilmiş, fıkra “durdurulmasını” ibaresinden sonra gelmek üzere “İstanbul” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Birinci fıkra düzenlenen yayım durdurma müeyyidesi internet haber siteleri bakımından uygulanmaz. İnternet haber sitesinin bu madde hükmüne uymaması halinde, Basın İlan Kurumu iki hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini internet haber sitesinden ister. İstemin iki hafta içinde yerine getirmemesi durumunda, Basın İlan Kurumu internet haber sitesi vasfının kazanılmadığının tespiti amacıyla İstanbul asliye ceza mahkemesine başvurur. Mahkeme en geç iki hafta içinde kararını verir. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir.

Başvurunun kabul edilmesi halinde internet haber siteleri için sağlanabilecek resmi ilan ve reklam ortadan kalkar. İnternet haber sitesi için sağlanan hakların ortadan kaldırılması, bu Kanun ve/veya ilgili mevzuat uyarınca öngörülen yaptırımların uygulanmasına engel değildir.”

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Rafet Zeybek

Mersin

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçe ilgili milletvekilimiz tarafından anlatıldı.

Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler kabul edilmemiştir.

4'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "fıkra"ya durdurulmasını" ibaresinden sonra gelmek üzere "İstanbul" ibaresi "ve" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını ve maddeyle 5187 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine eklenen ilk fıkra"da yer alan "İstanbul" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülay Samancı
Konya

Orhan Kırçalı
Samsun

Belgin Uygur
Balıkesir

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, tek bir yargı çevresinde (İstanbul) bulunan asliye ceza mahkemelerinde oluşması muhtemel iş yükünün ülke geneline yayılması ve bu suretle, konuyla ilgili yargısal süreçlerin daha hızlı ilerlemesinin temini amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 5'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6-5187 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin başlığı "Teslim ve muhafaza yükümlülüğü" olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"İnternet haber sitesinde yayınlanan içerikler, gerektiğinde talep eden Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmek üzere doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde iki yıl süre ile muhafaza edilir.

Yargı mercileri tarafından yayının soruşturma ve kovuşturma konusu olduğunun internet haber sitesine yazılı olarak bildirilmesi halinde, bu işlemlerin sonuçlandırılmasının bildirilmesine kadar soruşturma ve kovuşturma konusu yayın kaydının saklanması zorunludur."

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Levent Bey...

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ben küçük bir değerlendirme yapmak üzere söz aldım Sayın Başkanım. Komisyon üyelerinden öncelikle söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum, sağ olun. Ben de süremi fazla aşmamaya gayret edeceğim.

Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; tabii, medya konusu önemli bir konu. Medya, demokrasilerde yargı, yasama, yürütmeden sonra 4'üncü kuvvet olarak tanımlanan bir kurum. Şüphesiz, medya, birçok ülkede ülkelerin şartlarına göre değerlendirmelere tabi tutulan bir kuvvet. Ülkemizde de medya her zaman tartışmaların konusu olmuştur. Teknolojinin gelişmesiyle yazılı basın, televizyon, internet medyası ve YouTube gibi kanallarla da medyanın daha da yaygınlaştığına, sözlerin söylenmesine fırsat veren teknolojinin pek çok yönünün ortaya çıktığına tanık oluyoruz. Doğal olarak medyanın bağımsızlığı ve gücü bir ülkenin demokrasisiyle çok yakından ilgilidir; medyanın gücünü nasıl kullandığı ve medyanın bağımsızlığı bir ülkenin gelişmişliğinin ve demokrasisinin ana kriterlerinden bir tanesidir. Öyle ki demokrasiyle yönetilen bütün ülkelere baktığınız zaman, medyanın

kendi görüşlerini her zaman özgürce söyleyebildiğine, karşılıklı görüşlerin de ifade edilebildiği ortamların rahatça sunulabildiğine tanık oluyoruz. Dolayısıyla, medya özgürlüğünün sağlanması demokrasiyle bire bir örtüşen bir kavram ve asla da göz ardı edilmemesi gereken bir kavram.

Tabii, bu yapılan düzenlemelerle, doğal olarak hem yurttaşların hem de medya kuruluşlarının ve özellikle internette yayın yapan kuruluşların önemli endişelerinin olduğunu hepimiz biliyoruz. Buradaki temel kıstas, başka ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de keşke tartışma konusu olmasa idi. Yani başka ülkelerde ülkelerin kurumlarına önemli ölçüde güven var yani kurumların güvenilirliği ve tartışılabilirliği tartışması başka ülkelerde yapılmıyor ama bizim ülkemizdeki sıkıntı kurumların yürütmenin etkisi altında kalmasından kaynaklanıyor. Yapılan bir düzenleme, bir süre sonra, bir iktidar değişiminde, bir farklı değerlendirme içerisinde yapanlar tarafından da eleştirilebilecek hâle gelebilir yani böyle bir tablo var Türkiye’de. Şimdi, bizim, herkesin kafasında, vicdanında tartışma yaratmayacak düzenlemelerle, yürütmenin etkisinden arı olduğu konusunda hepimizin vicdanen rahat olması gerekiyor; tartışma konusu bu. Yani “Bu yapılacak düzenleme yürütmenin etkisinden uzak mı, değil mi? Yürütme buraya müdahil olabiliyor mu, olamıyor mu?” Tartışma konusu bu; bu, A partisi döneminde de öyle olabilir, B partisi dönemde de olabilir. Yani herkesin demokraside şunu bilmesi gerekir ki “Bu yapılacak düzenleme yürütmenin etkisinden uzaktır; bu, objektif olarak A partisi için de B partisi için de eşit olarak uygulanacaktır.” Bir vicdani kanaatinin hasıl olması çok önemli; bizdeki temel sıkıntı bu. Yani temel sıkıntı, yürütmenin etkisinden uzaklaşmamış kurumların ihdas edilmesiyle yeni tartışma alanlarının açılması meselesidir.

Sayın Başkanım, bakın, ben bir örnek vererek sözlerimi de tamamlamak istiyorum: Şimdi, bildiğiniz gibi, Şili’de diktatör Pinochet uzun bir süre Amerikan’ın desteğiyle iktidarda kaldı; 1973 yılından ölene kadar iktidarı -epey bir- yürüttü. Şimdi, Pinochet 1973 yılında Salvador Allende’yi devirdiği zaman tabii, ülkede ciddi kutuplaşmalar oldu ama 1988 yılına gelindiğinde, on beş yıllık iktidarından sonra, iktidarını sürdürebilmek için bir referanduma gidilme ihtiyacı ortaya çıktı Sayın Başkanım, Şili’de. Kimin zamanında? Şili’deki diktatör Pinochet zamanında ve o zaman yapılan bir referandumda -ki oylar “yes” ve “no” diye kullanılmıştır, dünya tarihinin önemli örneklerinden bir tanesidir- Şili’de bir devlet televizyonu vardı ve devlet televizyonu bir ay süreyle süren kampanyada hem muhalif kesime -yani “no” diyenlere, referandumda “no” diyenlere, “hayır” diyenlere- hem de Pinochet’nin taraftarlarına eşit süreyle zaman ayırmıştır, on beşer dakika. Bir diktatörün ülkesinde devlet televizyonu hem muhalefete hem de iktidara bir ay süreyle, kampanya boyunca eşit sürede bir zaman ayırarak kampanyalarının televizyonlardan sergilenmesine fırsat tanımıştır.

Şimdi, Türkiye’de, bir dönüp baktığımız zaman, medyanın büyük ölçüde bu kurallara uymadığını görüyoruz yani Türkiye’de adil olmayan bir medya düzeneği var maalesef ve muhalefetin aleyhine işleyen... Örneğin, TRT’nin yani devlet televizyonunun iktidar ile muhalefet arasındaki bir saat diliminin örneklerini verirsem yani bu, bizim, Pinochet’nin Şili’sinin çok çok gerisinde kaldığımızı bize gösterir; bu iyi bir şey değil, bu iyi bir şey değil, bu hiçbir dönem için iyi bir şey değil. Demokrasiyle övünen bir ülke ve iktidar her zaman ifade özgürlüğünü ve herkesin görüşlerini söyleyebileceği bir ortamı yaratmak durumundadır. İşte, bu teklifle gelen endişe bu alanın çok daha daraltılmış olduğu yönündedir ve haklı bir eleştiridir.

Şimdi, bunlar, bir kanun teklifi gelir, geçer ama uygulamada karşılaştığımız aksaklıklar bizi ileri demokrasiye götürmez Sayın Başkanım. Ben bu çerçevenin bir altını çizmek istedim. Yani ben bu hususların kanun teklifleri hazırlanırken göz ardı edildiğini düşünüyorum. Bunlardan amaçlanan muradın da gerçekleşmeyeceğini yaşadığımız süreç bize gösterecektir. Yani ben ülkemizin itibarlı bir

ülke olmasını, demokrasinin tam, eksiksiz uygulanmasını arzu ederim ama bunu yapacak en önemli husus da ifade hürriyetinin sağlanmasıdır. Yürütme erkinin müdahil olduğu kurumlar sayesinde bu alana el atılması, bu alanın sınırlandırılması hiçbir zaman arzulanan sonucu vermez.

Bu uyarılarımızı yapmak da bizim görevimizdir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Levent Gök Bey.

Evet, Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6'ncı maddenin ikinci fıkrası “İnternet haber sitesinde yayınlanan içerikler, gerektiğinde talep eden Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmek üzere doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde iki yıl süre ile muhafaza edilir.” diyor. Yalnız, burada yazılı basını yani mevkuteyi, sürekli yayınları nazara aldığımız zaman bütün sürekli yayınların zaten birer nüshası kütüphanelerimizde -mesela, özellikle Milli Kütüphaneydi- saklanıyor veya depolanıyor; belli bir süre değil, olabildiğince uzun bir şekilde saklanıyor.

Burada benim demek istediğim ceza zaman aşımı, iki yıldan çok daha fazla. İki yıllık sürenin hem basılı yayınlarla bir eşitsizlik yaratacağı hem de ceza zaman aşımı geçmeden bu delillerin yok olabileceği endişesini taşıyorum. Bu nedenle, ceza zaman aşımı süresince saklanmasının yerinde olacağı kanısındayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Kanun teklifinin 6'ncı maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 10'uncu maddesinde değişiklik yapılıyor. Değişiklikle birlikte, internet haber sitelerine haber içeriklerini koruma ve talep edilmesi hâlinde cumhuriyet başsavcılığına teslim etme yükümlülüğü getiriliyor. Şimdi, iktidarın geçmişe dönük dava açma sicili oldukça sıkıntılı. Bu düzenlemeyle iki yıl önceye dava açmayı garantilemişler, öyle gözüküyor.

Ayrıca, şu da önemli: Ayrıca, değişiklikteki “doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde” ibaresinin bu teklifi hazırlayan arkadaşlar tarafından tarif edilmesini rica ediyorum. Bu “doğruluk ve bütünlük” ne demek? Yani burada “Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilmek üzere doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde iki yıl içinde saklayacaklar.” lafında “doğruluk” ve “bütünlük”ün anlamını ben anlayamadım. Bir kanun bu kadar belirsiz, ne olduğu anlaşılmayan bir tanımla nasıl yapılır; bunu burada örnek olarak görüyoruz. Bunu bekliyorum arkadaşlardan, imza sahiplerinden.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu “doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde” ibaresinin ne anlama geldiğini öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan ben de arkadaşlarımla söylediklerine ilave bir şey dile getireyim.

Şimdi, iki aşamalı bir mevcut olan haberin saklanması talep ediliyor; bir tanesi “Daha soruşturma açılmadan önceki süreçte cumhuriyet savcısının talebi üzerine.” deniliyor, bunun için iki yıllık bir süre öngörülüyor; arkasından, soruşturma ve kovuşturmayla konu olması hâlinde de sonuçlanıncaya kadarki gibi bir süre; bu çok uzun bir süre. İnternet dünyasında gerçekten sürekli bir değişim söz konusu, hızlı gelişen bir dünya...

Dolayısıyla, bu sürelerinin kısaltılması gerektiği konusunda benim de düşüncem bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

6’ncı madde üzerinde 2 adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştı Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Koç önerge gerekçesini anlatmıştı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi işleme alıyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu’nun 10’uncu maddesine eklenmesi önerilen birinci fıkradaki “iki yıl” ibaresinin “bir yıl” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan
İstanbul

Süleyman Bülbül
Aydın

Zeynel Emre
İstanbul

Alpay Antmen
Mersin

Tufan Köse
Çorum

Rafet Zeybek
Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önerge gerekçelerini anlatmışlardı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6’ncı madde kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7-5187 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“İnternet haber sitelerinde ise zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısının; sorumlu müdür, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç bir gün içinde, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, URL bağlantısı sağlanmak suretiyle, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır. Yayın hakkında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararının uygulanması ya da internet haber sitesi tarafından içeriğin kendiliğinden çıkarılması durumunda, düzeltme ve cevap metni ilgili yayının yapıldığı internet haber sitesinin ana sayfasında bir hafta süreyle yayımlanır.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Emre...

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, burada, bizim, Dijital Mecralar Komisyonundaki üye arkadaşlarımız muhalefet şerhinde gerçekten güzel izah etmişler; biz de bu konuda önergeler verdik. Şimdi, bir karışıklık olabilir bununla ilgili. Yani tamam, Anayasa'nın 32'nci maddesine dayanan bir hak var; cevap düzeltme hakkı, insanlar kendini ifade edebilsin ama şimdi, şöyle düşünün: Bir gün çıkan bir habere karşılık onun ana sayfada yedi gün...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Açıklama gönderdi...

ZEYNELEMRE (İstanbul) – yedi gün boyunca...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – ...ve 7 kişi açıklama gönderdi.

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Sayın Özkan'ın dediği gibi, 7 kişi buna açıklama gönderdi. zaten bir hafta boyunca...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Anlaştık, önergemiz de var galiba Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, 7'nci maddede önerge var.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kırk sekiz saat...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 7'nci maddede önerge var.

(Uğutular)

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Tamam, ben demin “Önerge var mı?” derken aslında sormuştum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 5'inci maddeyi...

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Maddeyi yanlış söylemişim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ha, 5'inci madde.

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Bunu kastediyordum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Öyle mi? 5'inci maddeydi, evet.

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Kırk sekiz saat mi şimdi?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yirmi dört saat.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yirmi dört saat.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yirmi dört saat...

URL bağlantısıyla arkada ama...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bir hafta arkada bekliyor.

(Uğultular)

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çünkü fiilen imkânsız hâle gelebilir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ama o zaten teknik olarak da kendisi o şeyi arkaya atıyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, bir hafta süreyle kaldığında internet sitesinin çalışması mümkün değil.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şimdi, denildiği gibi, teknik var; tamam.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Teknik bir şeydi yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Emre.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, cevap ve düzeltme hakkı; gerçekten, Anayasa'nın 32'nci maddesinden doğan, kişi ve kuruluşların kendileriyle ilgili haysiyet ve şereflerine dokunan ve gerçeğe aykırı hususlarla ilgili olarak bir savunma hakkı verilmesinden doğuyor. Madde aslında bunu düzenliyor ama burada çok ciddi bir iki hukuki hata var.

Şimdi, burada özellikle “zarar gören” kavramı getirilmiş. Şimdi, zarar görenler kimler? Bu, bir kere, Anayasa'nın 32'nci maddesindeki “cevap ve düzeltme hakkı” kavramıyla uyumuyor. Burada “zarar görenler” dediğimiz zaman çok büyük bir kısmı alabiliriz. Şimdi “zarar gören” dediğimiz zaman, kişi, kişinin eşi, çocuğu, annesi, babası, dayısı, halası; yüzlerce düzeltme ve cevap hakkı gelebilir. Eğer doğru bir hukuk kuralı koymak istiyorsak, doğru bir iş yapmak istiyorsak bu maddeyi Anayasa'nın 32'nci maddesinde anlam ve ifade bulduğu şekilde, “Kişilerin haysiyet ve şerefine dokunan, kendileriyle ilgili ve gerçeğe aykırı beyanlar.” olarak düzeltmemiz gerekiyor. Aksi hâlde, burada, ne olduğu belli olmayan çok geniş bir engelleme -sansür demeyeyim- maddesi koymuş olacağız; internet habercileri bundan çok büyük zarar görecekler.

Bir de 7'nci maddeyle ilgili bir önerge var; bunu birazdan tartışacağız.

Şimdi, cevap ve düzeltme hakkı kullanıldı, internet haber sitesi dedi ki: “Evet, ben bunu kabul ediyorum -süre yazılmamış kanun teklifinde, değerli arkadaşlarımızın önergesiyle- ilk kırk sekiz saat ana sayfada olmak üzere bu yayınlanacak.” Güzel ama eğer düzeltme ve cevap hakkı kullanırlmaz ise bir hafta... Bunun ikisinin birbirine eş değer hâle getirilmesi gerekiyor. İnternet habercileri kibarlık yapıp cevap ve düzeltme hakkını uygun görüyorsa kırk sekiz saat, “Uygun görmedin kardeşim, mahkeme kararıyla geldi, bir hafta orada kalsın.” deniliyor. Bunun hem teknik aksilikleri olabilir hem de kanunda iki ayrı durum için iki ayrı süre belirlenmesi kanun yapma tekniğine uygun değil, hukuka uygun değil, usule uygun değil diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, Başkan, şöyle bir tereddüdüm var: Bu cevap düzeltme hakkı önemli bir şey. Şimdi, fıkranın başında süreli yayınların tamamı için şöyle bir şey söylüyor: Zarar gören kişi yayını tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını gönderecek; yayıncı da bunu olduğu gibi, herhangi bir değişiklik yapmadan yayınlayacak. Şimdi, süreli yayınlar için konulan bu sınırlama internet haber siteleri için yok yani internet haber siteleri kendilerine gelen yayını olduğu gibi, cevap ve düzeltme hakkını olduğu gibi yayınlayacaklar mı? Yani onlar için aynı sınırlama geçerli değil mi? Yani, suç unsuru içermemesini, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmamasını; süreli yayınlar için bunu istiyorsunuz fakat internet sitelerinde çıkan haberlere karşı sunulacak cevap ve düzeltme metni için bunu istemiyorsunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – İstiyoruz, istiyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ama işte istemiyorsunuz Feti Bey.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – 7'nci maddeyi bir okur musunuz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, şeyi söyleyeyim yani... Yok, şu anda şeyi okuyoruz, 7'nci maddenin başında var.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ne diyor?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Süreli yayınlar için var.” diyor, iki ay içerisinde...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – “İnternet haber sitelerinde ise...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tamam, evet...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – ...zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısının...” diyor orada.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – E, siz “Yok.” diyorsunuz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, Feti Bey...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, hayır. Bakın “İnternet haber sitelerinde zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısını sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç bir gün içerisinde yayımlayacak.” diyor. Yani, yukarıdaki gibi, diğer süreli yayınlar için istediğiniz suç unsuru içerip içermediğini kontrol etme veya üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine zarar verip vermediğine dair sınırlama internet haberi için yok. Aynı ibarenin oraya da konulmasının bu konudaki...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Tekrar olur.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani, tekrar olmaz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Olur.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – E, ama diğerinde tekrar ediyorsunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sadece tekrar olur.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani, onun eklenmesi bu konudaki tereddüdü ortadan kaldırr.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, ne dediniz orada?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Yani sadece tekrar olur, var çünkü.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Anladım, konu bütünlüğü tamamlanmış oluyor, peki.

Sayın Zeybek, söz talebiniz var mı?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Evet, var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Zeybek, buyurun efendim.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu 7’nci maddeyle ilgili -gerçi vekilimiz de bahsetti- buradaki “zarar gören” tabirinin değiştirilmesi gerekiyor “Zarar gören” yerine “gerçeğe aykırı haber” denilmesi gerekiyor. Şimdi “zarar gören” dediğiniz zaman uygulamada çok değişik şeyler ortaya çıkacak. Bakın, sakıncaları... Bir de, her haber için cevap hakkının doğması da gündeme gelecektir. Yani, onun için “gerçeğe aykırı haber” olarak düzeltilmesinde fayda var, yoksa uygulamada her haberle ilgili bu hak kullanımı ortaya çıkabilir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Mahkeme kararı...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 7’nci...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Gerçeğe aykırı olduğu nereden tespit edilecek? Mahkeme kararı...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Zaten mahkeme kararı...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – O zaman düzeltmenin bir manası yok ki.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyorum.

7’nci maddede 3 adet önergemiz var, önermeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, milletvekillerimiz tarafından gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi işleme alıyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Alpay Antmen

Süleyman Bülbül

İstanbul

Mersin

Aydın

Zeynel Emre

Rafet Zeybek

İstanbul

Antalya

MADDE 7: 5187 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“İnternet haber sitelerinde ise zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısının; sorumlu müdür, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, URL bağlantısı sağlanmak suretiyle, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır. Yayın hakkında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararının uygulanması ya da internet haber sitesi tarafından içeriğin kendiliğinden çıkarılması durumunda, düzeltme ve cevap metni ilgili yayının yapıldığı internet haber sitesinin ana sayfasında URL bağlantısı sağlanmak suretiyle bir gün süreyle yayımlanır.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçesi anlatıldı.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, bir cümle bir şey söyleyeyim de...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Aynı konuyla ilgili mi?

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Evet, evet.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, mesela, bizim yirmi dört saat var, zannediyorum bir önerge de var yirmi dört saat şeklinde. Yani, ilginçtir aslında, bizimkini niye kabul etmiyoruz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçe ve teklif kısmında...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Ya, hangi gerekçe farklı? Zaten burada bu uyarıyı yapan biziz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Farklı şeyler var.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Dijital Mecralar Komisyonunda takip eden biziz; ilginç yani gerçekten. Hani, bir şey mi oluyor?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – En geç üç gün... Hayır, Zeynel Bey, sadece o değil; karma, üç gün var, değişik şeyler var. Birçok unsur var arkadaşlar, karışıklığa meydan vermemek üzere.

Peki, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Üçüncü önergeyi işleme alıyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle 5187 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen, ikinci cümlesinde yer alan "internet haber sitesinin ana sayfasında" ibaresinin "internet haber sitesinde ilk yirmi dört saati ana sayfada olmak üzere" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülay Samancı

Orhan Kırçalı

Belgin Uygur

Konya

Samsun

Balıkesir

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle internet haber sitelerinin işleyişi göz önünde bulundurularak ana sayfada bir hafta yayınlanması öngörülen cevap ve düzeltme metninin ilk yirmi dört saatinin ana sayfada yayınlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 7'nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 5187 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin başlığı "Teslim ve muhafaza yükümlülüğüne uymama" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan "basımcı," ibaresi "basımcı ile teslim ve muhafaza yükümlülüğünü yerine getirmeyen internet haber sitesi sorumlu müdürü" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 8'inci maddede söz isteyen yok.

2 adet önerge var, birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Tufan Köse

Antalya

Mersin

Çorum

MADDE 8- 5187 sayılı Kanun'un 17 nci maddesinin başlığı "Teslim ve muhafaza yükümlülüğüne uymama" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrada yer alan "basımcı, üçyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır" ibaresi "basımcı ile teslim ve muhafaza yükümlülüğü yerine getirmeyen internet haber sitesi sorumlu müdürü, otuzbin Türk lirasından yüzbin Türk lirasına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önergeyi oylarınıza arz ediyorum...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Özkan...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, biz bunu Dijital Mecralar Komisyonunda görüşürken önerge sahibi milletvekillerimiz bu konuda bir yasal zorunluluk olduğunu, kanuni bir hüküm olduğu konusunda bir...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Evet, değişiklik yapılmadığı için dedik, eski yasada öyle geçtiği için.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Eski yasada öyle geçtiği için ama bu rakamlar böyle geçerse korkunç; bu arkadaşların hepsi batarlar, ilk uygulamada batarlar, 300 milyon lira... Yani, bununla ilgili olarak makul bir rakam belirleyelim yani sorun gerçekten...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – 6 sıfırın silinmesi lazım orada.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Evet.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – 6 sıfır varken o öyle yazılmış.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Evet yani biz bunu burada düzeltmezsek ilk uygulamada kim alırsa o cezayı batır arkadaşlar ve korkunç bir şey yaratır. Yani, bu yanıştan bizim dönmemiz lazım, bu sektör böyle bir şeyle ilgili...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika... Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdür Yardımcımız Abuzer Bey'den bilgi alıyoruz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, şimdi, Basın Kanunu... Türk Ceza Kanunu 2005 yılında değiştirildiğinde ağır para cezaları sisteminden gün adli para cezası sistemine geçildi ve Basın Kanunu bu uyarlama yapılmadan mevcut hâliyle korundu. Bütün özel kanunlardaki para cezaları 5728 sayılı Yasa'yla gün adli para cezasına çevrildi fakat Askeri Ceza Kanunu ile Basın Kanunu bunun dışında tutuldu.

Şimdi, Basın Kanunu'nda sadece bu madde değil, bunun gibi 7-8 tane daha maddemiz var, eski ceza miktarları aynen muhafaza ediliyor. Bunun uygulaması 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinde düzenlenmiş. Orada, Türk lirasından 6 sıfır atılmasına ilişkin kanuna atıf yapılarak mevcut cezaların 6 sıfır atılmak suretiyle uygulanmasına ilişkin düzenleme var efendim; hepsini karşılıyor.

Arz ederiz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Abuzer Bey, bilgilendirme için çok teşekkür ederiz.

Evet, önergenin gerekçesini zaten Tuncay Bey ifade etti.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Evet, ikinci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan “üçyüz milyon liradan birmilyar liraya kadar” ibaresinin “ellibin liradan ikiyüzellibin liraya kadar” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 8'inci maddesinde yer alan ceza miktarlarının aşırı yüksek olması nedeniyle "üçyüzmilyon liradan birmilyar liraya kadar" ibaresinin "ellibin liradan ikiyüzellibin liraya kadar" şeklinde değiştirilmesi daha uygun olacaktır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 5187 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına "Basılmış eserler" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya internet haber siteleri" ibaresi, "günlük süreli yayınlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve internet haber siteleri", ikinci fıkrasına "teslim edildiği tarihten" ibaresinden sonra gelmek üzere ", internet haber siteleri için ise habere ilişkin suç ihbarının yapıldığı tarihten" ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkranın üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun dava zamanaşımına ilişkin maddesinde öngörülen sürelerin yarısını aşamaz ve bu süre sonunda yayının yenilenmesi hali ile suçun temadi ettiğinin belirlendiği hallerde, dava zamanaşımı süresi tam olarak uygulanır."

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, dava zaman aşımı, konuşulmuştu.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Evet, zaten onunla ilgili...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyorum.

9'uncu maddede 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sıralarına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 26'ncı maddesinin ikinci fıkrasına "teslim edildiği tarihten" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenmesi önerilen ", internet haber siteleri için ise habere ilişkin suç ihbarının yapıldığı tarihten" ibaresinin ", internet haber siteleri için ise içeriğin yayınından itibaren" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Gazeteler ile internet haber siteleri arasında, haberlerin yayınlandığı mecra ile yayınlanan haber sayısı açısından farklılıklar olsa da yayıncılara sorumluluk oluşturacak konularda hukuki eşitlik esas alınmalıdır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan “bu süre sonunda yayının yenilenmesi hali ile suçun temadi ettiğinin belirlendiği hallerde dava zamanaşımı süresi tam olarak uygulanır” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İlk bölümde yer alan süreler uygulamada yeterli olacaktır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiş ve ikinci fıkranın üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir” ibaresinin “eklenmiştir” şeklinde değiştirilmesini ve maddeyle 5187 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülay Samancı

Orhan Kırçalı

Belgin Uygur

Konya

Samsun

Balıkesir

Gerekçe:

Önergeyle Türk Ceza Kanunu'nda yer alan genel zaman aşımının uygulanmasının temin edilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 9'uncu maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın kartı başvurusu, niteliği ve türleri

EK MADDE 1- Basın kartı başvurusu Başkanlığa yapılır.

Basın kartı, resmi nitelikte bir kimlik belgesidir.

Basın kartı türleri aşağıda sayılanlardan ibarettir:

a) Göreve bağlı basın kartı: Bir medya kuruluşuna bağlı olarak çalışan Türk vatandaşı medya mensuplarına ve enformasyon görevlilerine verilen basın kartını,

b) Süreli basın kartı: Görev alanı Türkiye'yi kapsayan yabancı medya mensuplarına verilen basın kartını,

c) Geçici basın kartı: Görev alanı Türkiye'yi kapsamamakla beraber geçici bir süreyle Türkiye'ye haber amaçlı gelen yabancı medya mensuplarına verilen basın kartını,

ç) Serbest basın kartı: Geçici bir süreyle çalışmayan medya mensuplarına verilen basın kartını,

d) Sürekli basın kartı: En az on sekiz yıl mesleki hizmeti bulunan medya mensupları ve enformasyon görevlilerine ömür boyu verilen basın kartını,

ifade eder.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, Genel Kurulda yoklama var, biraz da içeriği havalandıralım yani yaklaşık iki buçuk saattir görüşme yapıyoruz.

Evet, 18.30’a kadar toplantıya ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.54

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.35****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonunun çok değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır. Toplantının açılışını yapıyorum.

10’uncu maddeyi okumuştuk. Şimdi, 10’uncu madde üzerine söz isteyenlerin taleplerini karşılayacağız.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, maddede basın kartının resmî içerikte bir kimlik belgesi olduğuna ilişkin bir hüküm bulunuyor. Şimdi, burada gerekçesine baktığımızda da bunun basın özgürlüğünü güçlendirmek için yapıldığına yönelik bir vurgu var. Devletin gazetecilere -yani “medya mensupları” yeni tanımıyla- kendi belirlediği kurallara göre basın kartı vermesinin basın örgütünü, Basın Kanunu’nu, gazetecileri, basın özgürlüğünü güçlendirdiği söylenemez. Aksine, İletişim Başkanlığının basın kartıyla yaptığı uygulamalar ve yürürlüğe koyduğu yönetmelikler basın özgürlüğünü kısıtlayıcı bir işlev görmüştür ve görmektedir. Basın kartı, bu kartı taşımayan gazetecilerin birçok haberi izlemekten alıkonulmasına yol açabilir. Gazeteciler “Basın kartı yoksa gazeteci değildir.” gibi bir muamele görebilirler ve hatta cezaevinde de mesela tutuklu gazeteciler var, bunların bir kısmının basın kartı olmadığından bunlar da gazeteci olarak tanımlanmıyor çok kere, hâlbuki yaptıkları iş bu ve bu Komisyon, Basın Kartı Komisyonu, şimdi baktığımızda mutlak bir şekilde iktidarın hâkimiyetinde bir alana dönüyor. Mevcut hâliyle 9 üye hangi kurum ve kuruluşu temsil ederse etsin İletişim Başkanı tarafından belirleniyor, 9 üyenin 5’inin İletişim Başkanı tarafından seçilmesi öneriliyor aslında. Şimdi, iktidarların makbul görmediği gazetecilere basın kartı verilmesinin engellenmesi kolaylaştırılıyor burada.

Yine, muhalif gazetecilerin basın kartları iptal edilerek gazetecilik yapmaları engelleniyor. İktidarın basın kartıyla ilgili kurallar koyması ve uygulaması, gerekçede belirtildiği gibi, asla basın özgürlüğünü güçlendiren bir uygulama değil, aksine bu özgürlüğü daraltan bir uygulamadır. Basın Kartı Komisyonunun sektörü temsil etmekten uzak olması da bu sistemin basın özgürlüğünü tehdit etmesine yol açabilir. Bakın, bütün dünyada, Türkiye’de de aynı şekilde, basın özgürlüğünün önündeki en önemli engel aslında iktidarın, yürütmenin gücü ve otoritesidir. Buna bağlı, iktidara basını düzenleyip denetlemek için ne kadar çok yetki verilir ve ne kadar çok alan açılırsa basın özgürlüğü o kadar kısıtlanıyor ve basın kartının gazetecilik örgütlerinin vermesine ya da tümüyle gazetecilerden oluşan bir komisyon tarafından verilmesine yönelik başka bir sistem getirilmesi daha doğru olacaktır. Bu kanunun genel gerekçesine ilişkin teklif sahipleri tarafından izahatlar yapılırken özellikle mukayeseli hukuktan yararlanarak başka ülkelerden örnekler de verilmişti ama özellikle Batı Avrupa ülkelerine baktığımızda, incelediğimizde çok büyük bir çoğunluğunda ya kendi örgütlenmeleri ya bir sendika tarafından yani iktidarın tesirinden uzak, kendi işleyişleriyle verilen bir basın kartı ve ona ilişkin denetimlerin yürüdüğü ayrı bir şey var. Dolayısıyla, bu hâliyle gerekçenin tam aksine, basın özgürlüğüne çok ciddi darbe vuracaktır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Madde 10’la 5187 sayılı Kanun’a Ek Madde 1 ekleniyor. Burada en önemli husus, basın kartı başvurusunun Başkanlığa yapılması yani İletişim Başkanlığına. Yani bir gazeteci, gazetecilik yapabilmek için ve kimlik kartı olarak bu yasayla tanımlanan basın kartını alabilmesi için İletişim Başkanlığından izin almak zorunda; eğer bu izni almazsa gazetecilik yapamayacak.

Bir de basın kartı, aslında Basın İş Kanunu’na göre kıdemle de ilgili önemli bir husus. Bu nedenle bu basın kartının özellikle muhalif gazetecilere verilmemesi durumuyla ilgili olarak basının haber verme özgürlüğünün kısıtlanması, insanların haber alma özgürlüğünün kısıtlanması anlamında Anayasa’ya aykırı olacağını düşünüyorum. Basın kartı verilmesinin bir bürokrata değil, İletişim Başkanlığına değil... Daha önce de defalarca üstüne basa basa söylediğimiz gibi, basın emekçilerinin kendi oluşturdukları basın örgütlerinden sağlanması gerekiyor.

Bunun dışında, bu maddede basın kartlarının şekilleri de çeşitleri de belirlenmiş ama çeşitleri ne olursa olsun, basın kartının objektif bir şekilde ve liyakate göre verilmesi özellikle de kamu görevlisi olan, enformasyon görevlisi olan, basın emekçisi olmayan kişilere verilmemesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum Sayın Antmen.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Kanun teklifinin 10’uncu maddesi 5187 sayılı Basın Kanunu’na ek madde getiriyor. Düzenlemeyle basın kartı türleri için tanımlamalar yapılıyor.

Değerli arkadaşlar, gazetecilik sabit ve durağan bir meslek olmayıp akışta olan ve çağın ihtiyaçlarıyla teknolojinin gelişimi karşısında dönüşen bir meslek olması nedeniyle sürekli yenilik kaydeden bir nitelik taşımaktadır. Bu kapsamda, güncel ihtiyaca cevap sunacak tam bir yasal tanımlamanın mümkün olmayacağı da izahtan varestedir. Basın İş Kanunu’nda basın kartı “gazeteci” tanımında zorunluluk değildir. Basın Kanunu ile Basın İş Kanunu’nun bu yönden uyumlu hâle getirilmesi gereklidir. Ancak basın kartının internet haber sitelerinin vasfının beyanname nedeniyle bu kadar rahat geri alınması düzenlemesi ile basın kartını resmî bir kimlik belgesi hâline getiren bu iki düzenlemesinin aynı kanun teklifinde olması dahi esas olarak samimi bir niyet içerisinde olunmadığını göstermektedir. Basın kartı bu kadar önemliyse neden gazeteciyi sosyal hakları yönünden zora sokacak bir düzenleme getirilmektedir? Gazeteci farklı bir internet haber sitesinde çalışabilecekken neden doğrudan basın kartı geri alınabilmektedir? Bu hususların etrafıca, çalışma yaşamını güvence altına alacak şekilde düzenlenmesi mutlaka gerekmektedir.

Ayrıca basın kartı başvurusunun taraflı olan İletişim Başkanlığına yapılması -başta söylediğimiz gibi- basın özgürlüğünü kısıtlayıcı bir unsur olacaktır. Özellikle son dönemde yaşanan basın kartı sıkıntılarının kartların iptal edilmemesi, mahkeme kararı olmasına rağmen geri verilmemesi gibi bu uygulamayla derinleşeceği açıktır. Teklife göre, basın kartlarını -verecek olan kurulun 5 üyesi İletişim Başkanı tarafından atanan- 9 üyelik bir komisyon verecek. Bu hâliyle bile iktidarın “Bizden değil.” dediği basın mensubuna kart vermeme durumu kolaylaşacaktır. Devletin basın kartıyla ilgili kuralları koyması ve uygulaması asla basın özgürlüğünü güçlendiren bir uygulama değil, aksine özgürlüğü daraltan bir uygulamadır.

Değerli arkadaşlar, burada teklif metninin 10'uncu maddesinin gerekçesinde de ifade edildiği üzere, basın kartı başvurusunun 14 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde düzenlenen görevine uygun bir şekilde İletişim Başkanlığınca yapılacağı hükmünü içermektedir. Basın özgürlüğünün kullanımı açısından büyük önem taşıyan basın kartının, 2017 Anayasa değişiklikleri sonrası tarafsızlığını yitiren ve bugün bir siyasi parti Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanına bağlı bir idari merci tarafından verilmesi basın ve ifade hürriyetlerine açıkça aykırıdır. Gerekçede ifade edildiği şekilde, bir kanun maddesinin bir CBK düzenlemesine uygun bir şekilde ihdası normlar hiyerarşisinin açıkça inkârıdır ve Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini içeren 2'nci maddesiyle uyumlu bir yaklaşım değildir. Basın kartıyla ilgili işlemler, basın ve ifade hürriyetleri açısından büyük bir önem taşıdığından bu konunun CBK'yle düzenlenmesi Anayasa'nın 104, 26, 28 ve 7'nci maddelerine aykırılık taşımaktaydı. Bu konunun kanunla düzenlenmesi itibarıyla 14 no.lu CBK'nin 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (k) bendi ile 7'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (e) bendi "Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hâle gelir." hükmünü içeren Anayasa madde 104/17 uyarınca ilga olmuştur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Bülbul.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi, bakın, geçen hafta da söyledik, bu Basın Kanunu'nun amacı basın özgürlüğünü güvence altına almaktır. Bu, sizin getirdiğiniz kanun teklifi ve kanun teklifinin ilk maddesinde aynen bu şekilde tanımlanıyordu. Şimdi, siz, Basın Kanunu'nun amacını, bu yasanın yürürlük amacını neredeyse basın kartıyla sınırlamış oluyorsunuz. Diyorsunuz ki: "Bu kanunun basın özgürlüğünü güvence altına alıyor, ayrıca basın kartlarını düzenliyor." Yani bunu amaca eklediniz, daha sonra basın kartlarını -teklif sahipleri için söylüyorum- yasada ayrıntılı bir şekilde düzenliyorlar. Şimdi, bu, gerçekten ciddi bir sorun; bu basın kartı meselesi uzunca bir süredir... Bu yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildi, İletişim Başkanlığının yaptığı bir sürü uygulama nedeniyle bir sürü sorun var. Örneklerini vereceğim, diyor ki gazeteciler: "Bir gazeteci için sahada çalışırken orada gazeteci olarak bulunduğu anlaşılmaması hayati öneme sahip. Çatışmalı bölgelerde görev yapan gazetecilerin üzerlerinde taşıdıkları 'basın press' ibaresi 'Çatışma taraflarına dokunmayın.' mesajı veriyor." Sadece "basın" yazdığı için belki onların yaşamını kurtaracak kadar önemli bir şey. Şimdi, siz, bunu bir idarenin denetimine bırakıyorsunuz yani gidip belki bir gazeteci böyle bir yerde gazetecilik yapacak fakat siz ona kart vermemiş olacaksınız. Kim tarafından verilmesi gerekiyor, hangi koşullarda verilmesi gerekiyor? Dünyanın dört bir yanında farklı uygulamalar var ama çoğunlukla tarafsız meslek örgütleri tarafından, dünyanın büyük bir bölümünde, özellikle Avrupa'da, Batı ve Kuzey Avrupa'da tarafsız meslek örgütleri tarafından basın kartları veriliyor. Şimdi, kartın tarafsız basın örgütleri tarafından verilmesi medya kuruluşları, gazeteciler, basın ve ifade özgürlüğü örgütleri gibi sektör bileşenlerince de genel olarak kabul görüyor. Türkiye'de, işte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte bu yetki İletişim Başkanlığına verildi. Emin olun, Türkiye'de kabul görmeyen uygulamalar arasında yer alıyor basın kartlarının İletişim Başkanlığı tarafından verilmesi yani basın meslek örgütü içerisinde yer alanlara soracak olursanız, büyük bir bölümü, neredeyse tamamı bunun adil olmadığını, bunun hakkaniyete uygun olmadığını, bunun kabul edilemez olduğunu söyleyecekler.

Yine, basın kartının verilmesine dair yetki aslında başından beri sorunlu bir durum. Daha önce, 215'ten beri yönetmelikte yapılan değişikliklerle komisyonun yapısı değiştirildi, meslek örgütlerinin komisyondaki etkisi ve temsili azaltıldı, kart almanın koşulları keyfi düzenlemelere bağlandı ve şimdi, bütün bunlara Basın Kanunu'nda yapacağınız değişiklikle -tırnak içerisinde- yasallık kazandırmış olacaksınız.

Yine, basın örgütlerinin içerisinde gelen birisi diyor ki: "Basın kartı olan gazeteci sayısından çok daha fazla basın kartı olmayan gazeteci görev yapıyor. İktidar bugüne kadar kamu yararına olmayan faaliyetlerini haberleştiren yüzlerce gazetecinin basın kartını iptal etti." Basın kartının kim tarafından verileceği 1984 tarihli ve 231 sayılı Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle düzenlenmişti. Bu düzenlemeye göre, Basın Kartı Komisyonu 13 üyeden oluşuyordu; Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü sadece 2 üyeyi belirliyordu, Komisyonun kalan üyeleri Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Gazeteciler Federasyonu ve Türkiye Gazete Sahipleri Birliğinin seçtiği isimlerden oluşuyordu. Karta hak kazanabilmek için gazetecilerin Basın Kartı Yönetmeliği çerçevesinde belirlenen basın kuruluşlarında çalışmaları gerekiyordu. Güncel ihtiyaçlar düşünüldüğünde, serbest çalışan gazeteciler ya da internet haberciliği yapanların bu uygulamaya göre basın kartı almak için başvurması olanaksızdı; belki bunu güvenceye kavuşturabilirdiniz bu yasayla ama amacınızın o olmadığı çok açık. 2015'te yönetmelikte yapılan değişiklikle birlikte Komisyon üye sayısı 15'e çıkarıldı. Komisyon yapısı Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 5 üyeyi seçecek şekilde değiştirildi. Buna göre, Komisyon, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünden temsilci olarak...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Tiryaki, toparlarsak...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz bu basın kartlarına ilişkin bölüm zaten yasaya eklenen önemli 8 veya 9 maddeden oluşuyor, diğer maddelerle ilgili bu kadar ayrıntılı değerlendirme yapmayacağım ama basın kartına ilişkin bu değerlendirmeyi yapmak istiyorum.

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünden temsilci olarak 2 üye; Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından sürekli basın kartı sahipleri ve basın kartı sahiplerinden seçtiği 2 üye; Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün İletişim Fakültesi dekanları arasından seçtiği 1 üye, en fazla basın kartı üyesi bulunan iki meslek kuruluşundan 3 üye, Anadolu gazete sahiplerinden 3 üye; radyo, televizyon kuruluşlarının sahipleri veya çalışanlarınca kurulan meslek kuruluşlarından en fazla üyesi olandan belirlenecek 1 üye, televizyonları temsil eden meslek kuruluşlarından en fazla üyesi bulunanlardan belirlenecek 1 üye ve en çok üyesi olan iki sendikadan 2 üyeden oluşuyordu. 2015'teki değişikliğin ardından, yıllar boyunca Komisyona temsilci gönderen Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Türkiye Gazeteciler Sendikası Komisyondan çekildi çünkü yapılan bu düzenlemenin "tarafsızlık ve bağımsızlık" ilkesine gölge düşürdüğünü düşünüyordu. 9 Temmuz 2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle bu uygulama yürürlükten kaldırıldı. Kararnameyle daha önce Başbakanlığa bağlı olan Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına devredildi. Değişiklikle birlikte, yönetmeliğe gazetecilerin millî güvenlik ve kamu düzenine aykırı davranışlarda bulunması veya bu tür davranışları alışkanlık edinmesi durumunda kartlarının iptal edileceğine dair bir madde de eklendi. Bunun üzerine, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Basın Kartı Yönetmeliği'nin Anayasa'ya ve yasaya aykırılık içeren maddenin iptali ve yürürlüğün durdurulması istemiyle Danıştaya başvurdu. Süreci zaten uzun uzun arkadaşlar anlattı, başta da söyledim, İletişim Başkanı Fahrettin Altun âdeta tehdit edercesine, sanki dava açanlar bunu savunuyorlarmış gibi, "Görevde olduğumuz

müddetçe ‘gazetecilik’ adı altında terörizm propagandası yapanlarla mücadele edeceğiz. Terör seviciler boşuna sevinmesinler.” diyebildi. Altun’un tepkisinin yönetmeliğe yansması gecikmedi, 21 Mayıs 2021 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan yeni yönetmelikle tartışmalı maddeler yürürlüğe girdi. Bu tartışma sona ermedi ve şimdi, bu getirdiğiniz teklifle bunu yasal güvenceye kavuşturuyorsunuz. Ben başta da söyledim, tekrar söylüyorum: Bu, ciddi bir sorun. Basın kartının bu biçimde sınırlandırılması gerçekten adil ve hakkaniyete uygun değil, bu çözülemeyecek bir sorun değil. Pek çok şeyi kontrol altına almak istiyorsunuz, bunu anlayabiliyoruz, aldınız da zaten yani yüksek yargıdan, bilmem, hangi kurum kuruluşa kadar, saymakla bitmez yani bakanlıkların teknik heyetlerine kadar bütün her yeri partili kişilerle dolduruyorsunuz. Daha önce, bu, cumhuriyet tarihinde yaşanmamış bir şey; hâkim ve savcılar -geçmiş dönemde- Adalet ve Kalkınma Partisinin, MHP’nin il, ilçe yöneticileri arasından seçiyorsunuz, bankaların yönetim kuruluna bu şekilde insanları getiriyorsunuz. Bari görevlerini yapan kişilerin hüviyetlerine de karışmayın, İletişim Başkanlığına bu kadar yetki vermeyin diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de arkadaşların bu maddeye ilişkin olan eleştirilerine ilaveten bir iki hususu özellikle sizlerle paylaşmak istiyorum.

Birinci neden şu: Sayın Başkan, şimdi, basın hürriyetine yönelik olan bu sınırlamanın başka bir versiyonu esasında bu 10’uncu maddeyle dile getirilmek isteniyor. Nedir bu? Öncelikle şunu hemen belirteyim: Dijitalleşen bir dünyada, artık dünya öyle bir aşamaya gelmiş ki her vatandaşa haber verme ve bu vatandaşın o dijital mecraları kullanmak suretiyle diğer vatandaşlara, diğer insanlara haber verme niteliğinin çok yoğun olduğu bir aşama yaşıyoruz, bir dönemden geçiyoruz. Dijital dünyada her aşamada bu resmî statünün dışında kalan ve Anayasa’nın 28’inci maddesiyle güvence altına alınan, “Devlet, basın ve haber alma hürriyetini sağlayacak tedbirler alır.” şeklinde düzenlenen ve bizce de önemli olan bu kritere çok aykırı olabilecek bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Nedir bu? Bu, esasında iktidarların uygulamalarına karşı demokratik bir ülkenin oluşması için dördüncü güç olan medyanın resmîleştirilmesi ve mevcut olan siyasal iktidarların tekeline alınması gibi bir tehlikeyi de beraberinde getirebilecek olan bir uygulama olacak bu. Ne şekilde olacak bu? Bu maddeyle esasında bu basın kartına ilişkin düzenleme yapılmak istenirken aynı zamanda resmîyet hüviyetini, resmî hüviyetini kazandıracak nitelikte olan basın kartına ilişkin olan düzenleme bunun dışında kalan ve bu resmîyetin dışında kalan bir çalışma alanını da bir şekilde kapatan ve bu hürriyeti kısıtlayabilecek nitelikte olan bir uygulama olacak. Öngörülen basın kartları arasında serbest çalışan gazeteciler düşünülmüş değildir yani birçok anlamda, birçok alanda çalışan ve serbest bir şekilde kendi mesleklerini icra eden, halkın haber alma, halkın aynı zamanda bu mevcut olan uygulamalar nedeniyle, uygulamaların antidemokratik veya işleyiş tarzına ilişkin haber verme hakkını da kısıtlayabilecek olan bir kanunla biz karşı karşıya kalacağız ne yazık ki. Şimdi, yine, aynı zamanda -geçen Komisyon da biz belirtmiştik- toplanamayan komisyonlar, basın kartı iptalleri, keyfi uygulamalar, ağırlaştırılan akreditasyon uygulamaları, gazetecilerin hayatlarını zorlaştıran, hedef hâline getiren uygulamalarla karşı karşıya kaldığı bir gerçek. Biz basın kartı başvurularının gazetecilerin kendi sendikaları tarafından verilmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü yine, bu, eğer gerçekten mevcut olan iktidarın tekelinde olan bir kuruluş tarafından, bir kurum tarafından verilirse basın özgürlüğü ve Anayasa tarafından basın hürriyetinin de kısıtlanabileceğini de biz düşünüyoruz. Bu nedenle, Anayasa’ya aykırı olması nedeniyle, demokratik bir toplumun oluşmasının önünde büyük bir engel teşkil edeceğinden bu kanun maddesinin tekliften geri çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Koç.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 2’nci madde tartışmaları sırasında bu konuyu dile getirdim, bu konuya ilişkin yargı kararlarını da dile getirdim, “enformasyon” ifadesine ilişkin yargı kararını da dile getirdim, tekrarlamak istemiyorum aynı konuyla alakalı ama burada 14 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne paralel bir düzenleme yaparak Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle işgal edilmiş olan hukuksuz alan, yine, yasa yoluyla hukuksuz bir şekilde işgal ediliyor. Anayasa’nın 26, 28 ve 7’nci maddesi vesair gibi birçok madde göz önünde tutulduğunda buradaki düzenlemede yapılmış olan eklemeler Anayasa’ya aykırıdır, sağduyuya davet ediyorum sizi. 2’nci maddede -bununla ilişkin-detaylı olarak dile getirdiğim için zaman çalmak istemiyorum. Meslek kuruluşlarının dile getirdiği ölçütleri neden göz ardı ettiğinizi bir türlü anlayamıyorum yani “metazori” bütün meslek kuruluşları buna ilişkin itirazlar dile getirdiler, hepsini yok saydınız. Burada oturuyor bazı arkadaşlarımız, hâlâ buradalar; bu işin esas muhataplarını yok sayarak burada yapacak olduğunuz düzenlemenin kime ne fayda sağlayacağını biraz düşünmek lazım.

Benim Türk yargısına güvenim sonsuz, bu yaptığınız düzenleme her şeye rağmen, her şeye rağmen, Anayasa Mahkemesine, Yargıtayda bir gün bile oturmadan seçilmiş üye bile bulunmasına rağmen, bu Anayasa’daki yargı bağımsızlığının çok büyük yara almış olmasına rağmen, bu maddenin de yine o Anayasa Mahkemesinden döneceğini düşünüyorum. O yüzden, gelin, bu maddeyi bu şekilden çıkaralım, bu Anayasa’ya aykırılıklardan arındıralım. Orada bir teklifimiz olması lazım, bir teklifimiz var, onu göz önüne alarak bu maddeye yeniden bir biçim tanımlayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum Sayın Aydoğan.

3 önergemiz var 10’uncu maddede...

Hocam, sizin ışığınızı gördüm, öbür maddede değerlendireceğiz talebinizi.

Önergelerimiz var AK PARTİ ve muhalefetten, aykırılık sırasına göre işleme alıyorum.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştı Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önerge gerekçesi anlatılmıştı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci önergeyi işleme alıyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu’na eklenmesi önerilen EK MADDE 1’in (1)’inci fıkrasındaki “Başkanlığa” ibaresinin, “Komisyona” şeklinde değiştirilmesini, (3)’üncü fıkrasının (ç) bendindeki “mensuplarına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yurt içinde ya da dışında serbest gazetecilik yapan Türk vatandaşlarına” ibaresinin eklenmesini ve aynı fıkranın (d) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“d) Sürekli basın kartı: En az on sekiz yıl mesleki hizmeti bulunan medya mensuplarına ömür boyu verilen basın kartını,”

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gereçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle 5187 sayılı Kanun'a eklenen Ek 1'inci maddenin üçüncü fıkrasının (ç) bendine “Geçici bir süreyle çalışmayan” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yurt dışında serbest gazetecilik yapan Türk vatandaşı” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gülây Samancı

Orhan Kırçalı

Belgin Uygur

Konya

Samsun

Balıkesir

Gereke:

Önergeyle yurt dışında serbest gazetecilik yapan Türk vatandaşı medya mensuplarına verilecek olan basın kartının türüne ilişkin belirsizlik giderilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 10'uncu maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın kartı alabilecek kişiler

EK MADDE 2- Basın kartı;

a) Türkiye’de faaliyet gösteren medya kuruluşlarının Türk vatandaşı medya mensuplarına,

b) Süreli yayınların sahiplerine veya tüzel kişi temsilcileri ile radyo ve televizyonların yönetim kurulu başkanlarına,

c) Medya kuruluşları adına hareket eden ve görev alanı Türkiye’yi kapsayan yabancı medya mensupları ile görev alanı Türkiye’yi kapsamamakla beraber geçici bir süreyle Türkiye’ye haber amaçlı gelen yabancı medya mensuplarına,

ç) Yurt dışında yayın yapan medya kuruluşlarının, Türk vatandaşı sahiplerine ve çalışanlarına,

d) Yurt dışında serbest gazetecilik yapan Türk vatandaşı medya mensuplarına,

e) Medya alanında hizmet veren kamu kurum ve kuruluşlarında ve kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttükleri enformasyon hizmetlerinde çalışan kamu personeline,

f) Medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla, sendikalar ile kamu yararına faaliyette bulunduğu Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit edilen dernek ve vakıfların yöneticilerine,

verilebilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın üyeler, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Keşke, tabii, 10’uncu maddede verseydiniz... Ama 10’uncu madde üzerinde konuşmamı istiyorsunuz.

Evet, 10 ve 11’inci madde birbiriyle bağlantılı Sayın Başkan, değerli üyeler; 10’uncu madde basın kartı, basın kartının verilmesi, bu konunun kanun tarafından düzenlenmesi, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi tarafından düzenlenmesi konusu aslında Anayasa Mahkemesi önünde olan bir süreçtir. Geçen hafta genel bölümde tartıştığımız üzere keşke Anayasa’ya aykırılık, ciddi Anayasa’ya aykırılık iddiaları dikkate alınarak bunlar yazılıysaydı. Bu bakımdan bu yazım tarzıyla aslında basın kartı sorunu esasen 2017 Anayasa kurgusunun bir tür medya ayağının da tamamlanması amacına yöneliktir. Çünkü 2017 Anayasa kurgusu sonrasında Anayasa’da tarafsızlığı öngörülen Cumhurbaşkanının parti genel başkanlığına gelmesiyle parti, kişi ve devlet birleşmesi ortaya çıktı uygulamada ve bunu da en tipik biçimde temsil eden makam İletişim Başkanlığı olmuştur. Bu itibarla burada böyle bir düzenleme yerine iki şey düşünebilirdi: Bir, önerildiği üzere meslek örgütleri. Meslek örgütlerine güvenmemiz gerekir. Hayır, bu olmaz ise bağımsız nitelikte, özerk ve uzman nitelikte bir kuruluş tarafından bu yetkinin kullanılması. Bu durum karşısında basının daha da ikiye ayrılacağı, saraydan yana olanlar ve olmayanlar biçiminde bir ayrıma tabi tutulma riski çok açıktır. Bu maddeyi bu şekilde sayın üyelerin söz almadan otomatik olarak reddetmiş olmaları gerçekten hani Anayasa Mahkemesi önüne gitme dışında bir seçenek bırakmamış olması açısından da son derece de üzücüdür. 11’inci madde de bunun devamı niteliğinde bir maddedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederim Değerli Hocam.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Kısa bir şey söyleyeceğim Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, sorun şu: Burada idarenin takdir yetkisini kısıtlamak gerekir. Yani “şu, şu, şu, şu kişiler” alabiliyorsa eğer, bu koşulları taşıyıp taşımadığına bakacaksa İletişim Başkanlığı, maddenin sonunda “verilebilir” yerine “verilir” deyin, en azından biz, teklif sahiplerinin bu koşulları taşıyan herkese basın kartı vereceğini düşünelim. Yani 12’nci maddenin sonuna... Bu, medya alanında hizmet veren kamu kuruluşlarında çalışanlara da basın kartı verilmesinden bağımsız olarak söylüyorum. En azından iktidarın takdir yetkisini, İletişim Başkanlığının takdir yetkisini buradan kaldırın, Ek 3’üncü maddeyle beraber söylüyorum. Yani yine kısıtlayacaksanız “Şu, şu koşulları taşımadığı için vermeyeceğiz.” desin ama en azından idarenin takdir yetkisi ortadan kalsın.

Neden önemli bu basın kartı meselesi? Türkiye’de bir gazetecinin basın kartı sahibi olması neden önemli? Çünkü basın kartı olmayanlar devlet tarafından gazeteci olarak kabul edilmiyor. Bu yaklaşım sokaktaki polisten en tepedeki bürokrata kadar birçok kesimin uygulamalarına yansıyor, bunu herkes biliyor. Sokak röportajı yaparken ya da herhangi bir toplumsal olayı izlerken basın kartı sahibi olmadığınız için polis tarafından engellenebilirsiniz. Yani basın kartı sahibi olanlar da engelleniyor ama basın kartı sahibi olmayanlar sadece kartı olmadığı için sokak röportajı yapmaktan bile alıkonulabiliyor. Ya da herhangi bir haber için soru sorduğunuz bürokrat basın kartınız yok diye sizi yanıtsız bırakabiliyor, devlet sizi gazeteci olarak tanımadığı için herhangi bir resmi toplantıya da katılamıyorsunuz. Bırakın Cumhurbaşkanının basın toplantısını, herhangi bir bakanının basın

toplantisına katılarak ona soru sormanız da bu şekilde engellenmiş oluyor. Dolayısıyla basın kartıyla ilgili bu getirdiğiniz düzenlemelerde en azından İletişim Başkanlığının veya kamunun veya kamu idaresinin, kamu otoritesinin -her ne diyorsanız- takdir marjını sınırlandırmak için sonundaki “verilebilir” ibaresinin “verilir” şeklinde değiştirilmesiyle koşulları taşıyan herkese basın kartı verilmesinin önünü açabilirsiniz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

11’inci maddeyle 5187 sayılı Kanun’a Ek 2’nci madde eklenerek basın kartı alabilecekleri kanunlaştırmak istiyoruz. Burada iktidara mensup arkadaşlarımız tarafından verilen önergeyle (f) bendi teklif metninden çıkarılacak. Ama burada yine önemli bir husus (e) bendinde, kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttükleri enformasyon hizmetinde çalışan kamu personeli. Basın emekçileri dışında basın kartı verilmesi bir kere uygun değil, basın özgürlüğüne aykırı. Bunu her maddede, burada yazan maddelerde tekrarlıyoruz ama bunun yanında zaten basın kartı bir kimlik kartı ise kamu personeline neden ayrıca bir basın kartı veriliyor? Kendileri zaten devlet memuru ve çalıştıkları kurumların kimlik kartları var ve bu nedenle ayrıca onlara basın kartı verilmesi gerekli değil. Bu anlamda bu kanun teklifinin her yerinde geçen “kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttükleri enformasyon hizmetinde çalışan kamu personeline basın kartı verilmesi” ifadesinin çıkarılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu maddelerle ilgili arkadaşlarımız çok gerekli, net eleştiriler yaptılar. Tekrarlamak yerine özellikle Anayasa’nın 28’inci maddesine tekrar atıfta bulunacağım, orada “Basın hürdür, sansür edilemez.” ifadesi söz konusu. Doğal olarak basının hürlüğü -tekrar ediyorum- önce idareye karşıdır, önce yönetime karşıdır, önce yönetme erkini elinde tutanlara karşıdır. Yani bana karşı değildir, yasamanın basınla oynama şansı yoktur. Yargıya karşı değildir, yargının basınla oynama şansı yoktur. Basının özgür kalması gereken alan yürütmeye alakalıdır. Burada, son fıkrada “Cumhurbaşkanı kararıyla tespit edilen” ifadesinin “Basın hürdür, sansür edilemez.” ifadesi karşısında basının hürlüğünü kaybetme ihtimalini ortaya çıkardığını düşünüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O düzeltiliyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yani nasıl düzeltiliyor, bilmiyorum, ben fikrimi söylüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyle teklif metninden çıkarılıyor.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Biz de düşüncelerimizi söyleyelim, ondan sonra...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yani Cumhurbaşkanına bir tasarruf yetkisi verilmesi ya da burada -tekrar ediyorum- tüm idari kurumlar itibarıyla basını tahakküm altına alabilecek yerde bulunanlara verilmiş olan tasarruf yetkileri tehlikelidir bu kanun teklifi anlamında, o tehlikeyi tekrar ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

5187 sayılı Basın Kanunu'na ek madde getiriliyor, kimlerin basın kartı alacağı...

Şimdi, önceki düzenlemeyi getirdiğinizde kamu yararına faaliyette bulunduğu Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit edilen dernek ve vakıfların yöneticilerine basın kartı verilebilmesine ilişkin madde vardı, şimdi madde metinden çıkarılıyor. Birinci sorum şu...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – (f) çıkıyor mu?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Evet... Tamamı değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Birinci sorum şu: Türkiye Gazeteciler Federasyonu yetkilileri burada...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Bir açıklama yapsın Sayın Yıldız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani Türkiye Gazeteciler Federasyonu yetkilileri burada. Burada “‘Cumhurbaşkanı kararıyla’ çıkarılacak.” diye bir söz verildi mi, ondan sonra o söz yerine getirilmedi de tümünden mi çıkarıldı? Bunun çıkarılmasının amacını anlamak mümkün değil. Neden çıkarıldı, onu sorgulamak istiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir şey çıkarılmadı herhâlde daha, değil mi? Önerge var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Önerge neden değiştirildi yani?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hayır, önerge...

Neyse, şimdi Feti Bey tamamına cevap verecek.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir anlayalım yani.

Feti Bey, Feti Bey...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey cevap verecek, evet.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şimdi, gerçekten, basın üzerindeki en büyük etkilerden bir tanesi olacak özellikle bu (f) fıkrası. Neden olacak? Şimdi, şunun için olacak: Sayın Başkan, şimdi, Cumhurbaşkanının gerçekten tarafsız olduğunu kimsenin artık söylemesi mümkün değildir. Niye tarafsız değil? En azından şu konuda çok net bir şekilde biliyoruz: Özellikle son dönemde bu Meclisin de getirmiş olduğu baroların bölünmesi konusunda Cumhurbaşkanının artık taraflı olduğunu herkes biliyor ve bunu da bütün uygulamalarıyla dile getiriyor. Bakın, Ankara’da ikinci baro kuruldu, Cumhurbaşkanı geçen gün bir söyleminde şunu söyledi: Artık ikinci baro öne geçmelidir ve ikinci baroya ilişkin olan desteklerini ileri sürdü. Diğer baroyu niye görmüyor peki? Bu barolara ilişkin olan, özellikle kaynakların aktarılması konusunda da yine taraflı bir kanun şu anda Mecliste gündeme gelecek ve orada bekletiliyor. Dolayısıyla şimdi, burada, özellikle Cumhurbaşkanına verilecek olan bu yetkide sendikalar konusunda da yine taraflı olan... Kendi sendikalarına bu konuda yeniden yeni bir alan açacak, bu nettir yani. İkincisi, kamu yararına faaliyet gösteren dernek ve vakıflar. Yani bunun ölçüsü nedir? Bunun ölçüsü olarak şöyle bir şey getiriliyor; “medya alanında faaliyet göstermeleri” şartıyla deniliyor. Kim bunu denetleyecek? Bunun ölçüsü ne olacak? Sadece kendi tüzük ve kendi çalışma alanlarında, medya alanında çalışma yapan dernek veya vakıf demesi yeterli olacak mıdır? Dolayısıyla bunların hepsini bir bütün olarak düşündüğümüz zaman yine Anayasa’nın ilgili maddesi gerçekten ihlal ediliyor, 28’inci madde. Çünkü 28’inci maddede basına tanınması gereken hürriyet burada kısıtlanıyor. Burada kısıtlama şartları sadece 26’ncı ve 27’nci maddede var, orada da olağanüstü hâl döneminde ancak bu olabilir. Onun ötesinde Anayasa’da Cumhurbaşkanına bir üstünlük tanınmış

durumda değildir. Yani Cumhurbaşkanını Anayasa'nın üstünde değildir dolayısıyla bu (f) fıkrasının yer alması durumunda gerçekten Anayasa'nın birden fazla ihlal edilmesi anlamına gelecektir. Bu nedenle de geri çekilmesi gerekiyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, cevap alacağız.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sanırım Sayın Yıldız da bir açıklama yapacak ama buradaki temel sorun, hangi gerekçeyle konuldu buraya (f) fıkrası? Ben bunu merak ediyorum. Şimdi de bir düzenlemeye gidilecek sanırım ve şimdi neden bir düzenlemeye ihtiyaç duydu?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neden konuldu, neden çıkarıldı?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi ucu çok açık, muallak ve tamamen Cumhurbaşkanının kararıyla. Şimdi İletişim Başkanına yetkiler veriliyor. Basın kartı komisyonu var, burada İletişim Başkanını Cumhurbaşkanı atıyor zaten. Yani zaten mevcut hâlinde Cumhurbaşkanlığının bir yetkisi ve müdahalesi çok fazla zaten. Mevcut kurumlarda da, iletişimle ilgili bu teklifin içeriğindeki bütün kurumlarda etkinlik Cumhurbaşkanlığında. Bu kurumlar olabilir, mevcut demokratik ülkelerde de bu tür kurumlar var, komisyonlar var ama burada bizim temel sorunumuz bu kurumların merkezileşmesi, siyasallaşması, kişiselleşmesi, partileşmesi. Böyle yapısal bir sorun varken şimdi böyle bir fıkranın da eklenmesi doğal olarak tereddütleri daha da artırıyor.

Ama şimdi açıklamayı bekleyeceğiz. Ama ben yine sorumu soruyorum: Neden bu fıkra eklendi, şimdi neden bir düzenleme ihtiyacı duyuldu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi yasa teklifinin gerekçelerini arkadaşlar hep okumuştur ama 11'inci maddede basın kartı alabilecek kişiler sayılıyor tek tek. Basın kartından bahsederken bunu bir gazetecilik kartına indirgemememiz lazım, bunu ilk konuşmamda da söyledim. Burada Ek 2'nci maddeyle sayılıyor; medya kuruluşlarında faaliyet gösterenler, yurt dışında yayım yapanlar. Yani (f) bendinde de medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla, bakın.

Sendikalar ve kamu faaliyetinde bulunduğu Cumhurbaşkanını kararıyla tespit edilen dernek ve vakıf yöneticilerine kart verilebilirdi ilk. Bunu, bu (f) fıkrasını şöyle düzeltiyoruz: “Cumhurbaşkanının kararıyla verilebilir”i “medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla sendika ile kamu yararına faaliyette bulunan dernek ve vakıfların yöneticilerine” şeklinde düzeltiyoruz. Burada Cumhurbaşkanının kamu yararına dernek tespiti tartışma konusu olabilir ama Cumhurbaşkanının kamu yararına dernek diye de tarif ettiği dernekler vardır. Bunu buradan çıkarmamızın sebebi bu tartışmalara son vermektir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Önergede tamamen çıkarılıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teklifte zaten kamu yararına dernek...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önerge...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başka önerge var mı Başkan?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Yani bu önerge de hazırdır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey...

(Gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır önergede tümüyle çıkarılıyor, Başkan düzeltsin onu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Haberi yok galiba Feti Bey’in. İletişim eksikliği var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, önerge...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bakın, bakın. “Cumhurbaşkanının kararıyla”yı biz imza sahipleri olarak konuştuk, çıkarabiliriz dedik. Tamamını da çıkarabiliriz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Zaten çıkarılıns diye önerge vermiş.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – (f)’nin tamamını da çıkarabiliriz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Haberiniz yok galiba Sayın Yıldız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bir dakika, var var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Vermiş önergeyi.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Var, var haberimiz var.

Bakın, önergelerin hepsi burada.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, tamamını çıkarmak...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Önergelerin tamamı burada.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Aydoğan... Bir dakika arkadaşlar...

Önerge sahibi, evet...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Biz teklif sahibi olarak konuşuyoruz.

Tamamı da çıkarılabilir, evet.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Çıkarırlar çıkarırlar, vermişler zaten önergeyi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, özür dilerim, bir söz alabilir miyim ben ya?

Sayın Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, bu uzun uzadıya konuşulacak.

Arkadaşlar, evet, yoklamaya... Ara vereceğiz oylamaya geçmeden. Siz gidebilirsiniz yoklamaya. Siz yoklamaya gidin arkadaşlar, gelin. Oylamayı yapmayacağız, ara vereceğiz.

Bu arada konuşmalarımızı tamamlayalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Söz alabilir miyim?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Oylama yapacaksak yani...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, ben oylamaya girmeyeceğim arkadaşlar, konuşmaları tamamlayalım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ara verseniz...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – On beş dakika ara verin ya.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ara verin, biz de...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Arkadaşlar, şimdi Sayın Yıldız’ı dinledik ama ben...

Ya, arkadaşlar, olmayan arkadaş olmasın, önemli değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ama kimse yok burada, neyi...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, kayıtlara geçsin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Arkadaşlar dinlemeden o kararı veriyorlar, merak etmeyin ya.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Turan Bey, olmaz ama böyle bir şey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Oylama yapmayacağız.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki arkadaşlar...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Turan Bey, müzakere için arkadaşlar da gelsinler bence.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hocam çok haklısınız ama saatlerce konuşuyoruz, varken de bir şey değişmiyor, yokken de.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 19.40’a kadar ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.18

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.41****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Sayın Aydoğan'daydı söz.

Buyurun Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, bu maddeyle alakalı Sayın Yıldız iki ayrı açıklama yaptı yani bir tamamıyla çıkabilir, bir işte kalabilir ama burada basın kuruluşları var. Gördüğüm kadarıyla o basın kuruluşlarının nihayetinde sendikalardan, şuradan buradan, basın kartı kullanacakların kullanması gerektiğiyle ilgili ısrarlı talepleri de var. Bilmiyorum, onlara bir söz verelim. Burada Cumhurbaşkanının tasarruf yetkisinin çıkarılması gerekiyor gördüğüm kadarıyla. Sanıyorum o konuyla ilgili bir değişiklik var, onu bir takip ederseniz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sendikaların da vardı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önce bir söz alalım.

Sayın Özdemir, 11'inci madde önergemizle ilgili detaylı bilgilendirmenizi alalım.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanım, şimdi (f) maddesiyle ilgili bizim daha önce Dijital Mecralar Komisyonunda da yaptığımız görüşmede “Cumhurbaşkanı kararıyla tespit edilen” kısmını çıkaralım diye konuşmuştuk. Burada “medya alanında faaliyet gösteren” diye sınırlı sayıda geçmişten beri bundan faydalanmış dernekler var; Türkiye Spor Yazarları Derneği...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sendikalar var.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sendikalar var. Aslında bunların içinde olup olmaması da bu Komisyonun takdirinde. Tümden (f) maddesi çıkarılabilir. Geçmişten beri bunlara verildiği gibi, bunlara yine verilebilir çünkü Dernekler Kanunu'nun 27'nci maddesinde bunları tanımlıyor. Sadece “Cumhurbaşkanı kararıyla” kısmı da çıkarılabilir. Her iki yönde de bizim olumlu görüşümüz var, Komisyonun takdirine.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Diğer önergeyi çekiyoruz, yeni önergeyi okutacağız.

Arkadaşlar, 11'inci maddedeki önergeleri aykırılık sırasına göre okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/4471 esas sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan (e) ve (f) bentlerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/4471 esas sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu'na eklenmesi önerilen "EK MADDE 2'nin (e) bendinin madde metninden çıkartılması; (f) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"f) Medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla, sendikalar ile üyeleri arasında en fazla basın kartı bulunan cemiyet ve dernek yöneticilerine,"

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyle ilgili yeni önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/4471 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 5187 sayılı Kanun'a eklenen ek 2'nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "Cumhurbaşkanı kararıyla" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Muhammed Fatih Toprak

Adıyaman

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle medya alanında faaliyet gösteren sendikalar ile kamu yararına faaliyette bulunduğu tespit edilen dernek ve vakıfların yöneticilerine basın kartı verilebilmesine ilişkin hüküm revize edilmektedir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, bu önerge yanlış olabilir, ona bir tam baktırabilir miyiz? Redakte de sıkıntı da çıkabilir sadece onu alınca.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yapılır o, redaksiyonda yapılır. "Cumhurbaşkanı kararıyla" ifadesi çıkıyor, yapılır, düzeltilir o, redaksiyonla düzeltilir cümle.

Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 11'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Basın kartı alabilecek kişilerde aranan şartlar

EK MADDE 3- Basın kartı talep edenlerin başvuruda bulunabilmeleri için;

a)18 yaşını bitirmiş olması,

b)En az lise veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olması,

c)Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmaması,

ç) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı 5 yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da şantaj, hırsızlık, sahtecilik, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, yalan tanıklık, yalan yere yemin, iftira, suç uydurma, müstehcenlik, fuhuş, hileli iflas, zimmet, irtikâp, rüşvet, kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçları ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, kamu barışına karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarından hüküm giymemiş olması,

d)12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde sayılan terör suçları ile 4 üncü maddesinde sayılan terör amacı ile işlenen suçlardan veya 6 ncı maddede belirtilen suçlar ile 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca hüküm giymemiş olması,

e)Bu Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan suçlardan hüküm giymemiş olması,

f)13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun hükümlerine uygun sözleşme yapmış olması ve mücbir sebepler dışında işten ayrıldığı tarihten itibaren bir aydan fazla olmamak üzere ara vermeden çalışması,

g)Medya faaliyeti dışında ticari faaliyette bulunmaması şarttır.

Basın kartı talep eden süreli yayın sahipleri veya tüzel kişi temsilcileri ile radyo ve televizyonların yönetim kurulu başkanlarında, kamu kurum ve kuruluşlarında basın kartı alabilecek çalışanlarda ve yabancı basın-yayın kuruluşlarında çalışan Türk vatandaşı medya mensuplarından basın kartı talep edenlerde birinci fıkranın (f) ve (g) bentlerinde belirtilen şartlar aranmaz.

Sürekli ve serbest basın kartı talep edenler ile Türkiye Radyo Televizyon Kurumu aracılığıyla göreve bağlı basın kartı talep edenlerde birinci fıkranın (f) bendinde belirtilen şart aranmaz.”

OTURUM BAŞKANI GÜLAY SAMANCI – 12’nci madde üzerinde söz talebi vardır.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada, özellikle (g) bendinde “ticari faaliyette bulunmak” diyor, ya buna “her tür ticari faaliyet” demekle ya da aslında “ticari, zirai ve sınai faaliyette bulunmak” olarak revize etmekte yarar var çünkü ticari faaliyeti olmaz ama sınai faaliyeti veya özellikle zirai faaliyeti olanlara basın kartı verilmesi burada söz konusu olabilir; bunun düzeltilmesini öneriyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI GÜLAY SAMANCI - Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sadece bir iki cümle; ben zirai faaliyetleri buna dâhil etmek istemiyorum, “ticari ve sınai faaliyet” olarak düzeltilmeli” diye itirazımı belirtiyorum. Zirai faaliyeti bu işin içine sokmamak lazım çünkü zirai faaliyet, atadan, babadan kalma bir arazisi olan herkesin zaten eğiliminde olduğu ve o faaliyetin içinde bulunduğu bir faaliyettir, ticari ve sınainin içinde olmaması gerekir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 12’nci maddede 2 adet önerge var, aykırılık sıralarına göre işleme alıyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 12’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gereğesi açıklandı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 12’nci maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu’na eklenmesi önerilen “EK MADDE 3” ün birinci fıkrasının (ç) bendindeki “kamu barışına karşı suçlar” ibaresinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gereğesi açıklandı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12’nci madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın kartı alabilecek yabancı medya mensuplarında aranan şartlar

EK MADDE 4- Basın kartı talep eden yabancı medya mensuplarına;

a) Medya kuruluşu tarafından görevlendirildiklerini belgelendirmeleri,

b) Türkiye’de çalışma izinlerinin olması,

c) Bağlı bulundukları kuruluşun idare merkezinin bulunduğu ülkenin Türkiye’deki büyükelçilik, elçilik veya konsolosluklarından aldıkları takdim mektubunu ibraz etmeleri,

halinde, karşılıklılık esası da gözetilerek Başkanlıkça basın kartı verilebilir.

31/5/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmayan ve geçici basın kartı talep edenler hakkında da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 28/7/2016 tarih ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca düzenlenen çalışma izni ile yabancı uyruklu personel çalıştırılabilir. Bu kapsamda yapılacak çalışma izni başvuruları 6735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi çerçevesinde istisnai

olarak değerlendirilir ve bunların Türkiye'nin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan yükümlülükler kanuni süresi içinde yerine getirilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Baştan beri itiraz ettiğimiz, İletişim Başkanlığına yetkinin bırakılması konusuna bu maddede de aynı gerekçelerle itiraz ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bu alandaki itirazlarımız -diğer bahsettiğimiz gibi- bunun İletişim Başkanlığı aracılığıyla değil, bir sendika aracılığıyla olması, o yapının kurulması, yabancı basın mensuplarının da aynı şekilde başvuru yapıp oralardan değerlendirme alması en doğru yöntem olacaktır. Bunu not düşmek istedik.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada değişiklikler var. (b) fıkrasındaki “Türkiye’de çalışma izinlerinin olması” “Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca” diye değiştiriliyor. Bir de son cümle madde metninden çıkarılıyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyorum.

13’üncü maddeyle ilgili olarak 3 tane önergemiz var, aykırılık sıralarına göre işleme alıyorum.

1’inci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin (b) ve (c) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 13 – 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın kartı alabilecek yabancı medya mensuplarında aranan şartlar

EK MADDE 4 - Yabancı uyruklu basın-yayın çalışanlarına, hangi medya kuruluşu tarafından görevlendirildiklerini belgelendirmeleri halinde, en fazla verildiği yılın sonuna kadar geçerli olmak üzere, görev süresine bağlı basın kartı verilebilir.

31/5/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmayan ve geçici basın kartı talep edenler hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 28/7/2016 tarih ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca düzenlenen çalışma izni ile yabancı uyruklu personel çalıştırılabilir. Bu

kapsamda yapılacak çalışma izni başvuruları 6735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi çerçevesinde istisnai olarak değerlendirilir ve bunların Türkiye'nin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan yükümlülükler kanuni süresi içinde yerine getirilir.”

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Rafet Zeybek

Mersin

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gereke açıklandı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesiyle 5187 sayılı Kanun'a eklenen ek 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Türkiye’de” ibaresinin “28/7/2016 tarihli ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca” şeklinde, ek 4'üncü maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmayan ve geçici basın kartı talep edenler için de 6735 sayılı Kanun uyarınca çalışma izni alınması zorunludur. Bu fıkra kapsamında çalışma izni başvuruları 6735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi çerçevesinde istisnai olarak değerlendirilir.”

Gülây Samancı

Belgin Uygur

Emine Yavuz Gözgeç

Konya

Balıkesir

Bursa

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekeyi okutuyorum:

Gereke:

Önergeyle Türkiye’de çalışma izni bulunmasının 28/7/2016 tarihli ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca verileceği hususunun netliğe kavuşturulması, mevcut yazımın teknik mahiyette düzeltilmesi ile 6735 sayılı Kanun’un 22’nci maddesiyle hükme bağlanan sosyal güvenlik hususunun tekrardan kaçınılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 13'üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın Kartı Komisyonu

EK MADDE 5- Komisyon;

a)Başkanlığı temsilen iki üye,

b)Basın-yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kuruluşlar hariç olmak üzere; süreli yayın organlarının sahip ve/veya çalışanlarınca kurulan basın-yayın meslek kuruluşlarından basın kartı sahibi en fazla üyesi bulunan meslek kuruluşu tarafından belirlenecek bir üye,

c)Basın-yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kuruluşlar hariç olmak üzere; İstanbul, Ankara ve İzmir dışındaki illerde kurulu basın-yayın meslek kuruluşlarının sahip ve/veya çalışanları tarafından kurulmuş basın-yayın meslek kuruluşlarından en fazla basın kartı sahibi üyesi bulunan meslek kuruluşu tarafından belirlenecek bir üye,

ç) Sürekli nitelikte basın kartı sahipleri arasından Başkanlıkça belirlenecek bir üye,

d)Basın- yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kuruluşlar hariç olmak üzere, ulusal düzeyde yayın yapan radyo ve/veya televizyonların yönetim kurulu başkanları ve/veya gazeteci çalışanlarınca kurulmuş olan basın-yayın meslek kuruluşlarından en fazla üyesi bulunan meslek kuruluşu tarafından belirlenecek bir üye,

e)Göreve bağlı basın kartı sahibi gazeteciler arasından Başkanlıkça belirlenecek bir üye,

f)İşçi sendikası şeklinde faaliyet gösteren sendikalardan basın kartı sahibi üyesi en fazla olan sendika tarafından belirlenecek bir üye,

g)İletişim Fakültesi dekanları veya basın kartı sahibi gazeteciler arasından Başkanlıkça belirlenecek bir üye,

olmak üzere, toplam dokuz üyeden oluşur.

Üyelerin görev süresi iki yıldır. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Komisyon, başvuru sahibinin niteliklerini, mesleki çalışmalarını, eserlerini, ödülleri değerlendirerek basın kartı taşıyıp taşımayacağına karar verir. Komisyonun kararları, Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, esaslı hiçbir konuda bir milim ilerleyemiyoruz. Şimdi, AKP Genel Başkanının belirlediği bir memur bütün Türkiye’de kimlerin gazeteci olup olmayacağına karar verecek, kart verip vermeyeceğine karar verecek; burada da biz diyeceğiz ki: “Basın Anayasa gereği özgürdür.”

Bir Komisyon kuruluyor, bakın, Komisyonun oluşumunda, işte, diyor ki: İletişim Başkanlığını temsilen 2 üye; İletişim Başkanlığınca belirlenecek sürekli nitelikli basın kartı sahipleri arasından 1 üye, yine onu da İletişim Başkanı belirliyor, etti 3; göreve bağlı basın kartı sahibi gazeteciler arasından yine İletişim Başkanlığınca belirlenecek 1 üye, etti 4; iletişim fakültesi dekanları veya basın kartı sahibi gazeteciler arasından İletişim Başkanlığınca belirlenecek 1 üye. Toplam 9 zaten, 5’i böyle belirlendi mi? Bir de ne olur ne olmaz diye, Komisyonun aldığı kararlar İletişim Başkanının onayına tabi olacak. Yani bu nasıl bir şeydir? Hiçbir kurul, Türkiye’de hiçbir kurul bu kadar böyle tek taraflı kurulmuş değil yani. Bunu İletişim Başkanı baştan aşağı belirliyor, belirledikleri kişileri de en son onaya kendisine gönderiyorlar; bu Komisyonun kurulmasının ne önemi var yani o hâlde?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir açıklama...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Cevap verebilir, tamam, önerge var.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Zeynel Bey’e açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Genel değerlendirme yapıyor.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanın onayı kısmını kaldırıyoruz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Ama o zaman bir de şöyle yapmak lazım, madem o kaldırılıyor...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – “Belirlenen” kısmını da kaldırıyor musunuz?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yok, yok, hayır, “Komisyon kararları Başkanın onayından sonra yürürlüğe girer.” kısmını kaldırıyoruz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Tamam, bakın, şimdi...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – “Belirlenen” kısmını kaldırmıyorsunuz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Onay kısmı kalkıyor mu? Kalkıyor.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Evet.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bari, hiç olmazsa yani burada mesela, İletişim Başkanlığının doğrudan atadığı 2 Komisyon üyesi de medya örgütleri tarafından seçilse daha dengeli bir hâle gelir. Yani ilk cümlede saydığım kısımdaki “İletişim Başkanlığını temsilen 2 üye” bu fazla yani bu da meslek örgütleri tarafından seçilmiş olsa hiç olmazsa biraz daha döñüşür yani burası; bunu söyleyeyim dedim Sayın Başkan, önerenin gerekçesi bu doğrultuda.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Tekrara düşmemek için kısaca söyleyeyim: Basın Kartı Komisyonu basın mesleği için ve basın emekçileri için son derece önemli bir komisyon. Bu anlamda 9 üyeden oluşan bu Komisyonun 5 üyesinin iktidar tarafından ya da yürütme tarafından belirlenmesi aslında basın özgürlüğüne uygun değil. Bu hükmün, bu maddenin son fıkrasındaki Başkan onayının önergeyle çıkartılacak olması ise olumlu. Ama daha olumlu bir kanun maddesi yapmak anlamında, bu 9 üyeden 5’inin iktidar tarafından, yürütme tarafından belirlenmesinden vazgeçilmesi daha yerinde olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, gerçekten son cümlelerin çıkarılması çok önemli çünkü son cümle tamamen anlamsız kılıyordu. Böyle bir maddenin yazımı, bu kadar insanın emeğinin zayi edilmesi... Pekâlâ Başkana verilebilirdi bu yetki, Başkan yapsın tamamen kendi bürokratlarıyla. Bu bakımdan, o önemli fakat arkadaşların da belirttiği gibi, sayın konuşmacıların da belirttiği gibi böyle bir Komisyonun mutlaka özerk ve uzman bir komisyon olması gerekiyor. Yani örnek olarak belirtiyorum, iletişim fakültesi dekanları arasından başkan belirleyecek. Hangi dekan? 9 iletişim fakültesi dekanı varsa hangi dekanın geleceğini Başkan belirliyor. Böyle bir şey olabilir mi ya? Bu, iletişim fakültesi dekanlarına hakarettir. Başkan kimi isterse onu alacak. E, o zaman, o kendi adamını isteyecek veyahut da kendisi kime söz geçirebiliyorsa onu isteyecek. Burada, evet, Başkanın onaylama yetkisini kaldırmak kuşkusuz önemli ama bütün sorun, biz bu Komisyonu bir uzman ve özerk komisyon olarak mı tasarlayacağız, yoksa bu Komisyonu tamamen İletişim Başkanlığına bağlı, bağımlı, idari hiyerarşi içerisinde bir yapılanma olarak mı alacağız? Şimdi, burada ağırlıkta olan husus İletişim Başkanlığının hiyerarşik yapısı içerisinde bir komisyonun oluşturulması. Bunu da kesinlikle basın kartı, basın özgürlüğünün özüne ilişkin bir araç olduğuna göre, düzenleme olduğuna göre o şekilde düzenlememiz gerekir. Aksi hâlde böyle bir maddenin yazımı amaçladığımız hedefe ulaşmaya elverişli değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi “Başkan” ifadesinin zaten çıkarılması gerekiyor da sorunlu da bir ifade. Bu kanunun 2’nci maddesinde “Başkan”dan kastedilen neymiş bakalım; İletişim Başkanı. Kanunun 2’nci maddesinde bu kanunda kullanılan terimlerle ilgili bir tarif yapılıyor, “İletişim Başkanı” deniliyor; 14’üncü maddede de bu kurulun bir başkanı var, ondan bahsediyor. Burada, bu yetkiyi kullanacak başkan kimdi bunu anlayabilsek tablo itibarıyla. Bu kurulun da bir başkanı var, değil mi? Buradaki 9 kişilik kurulun da bir başkanı var, bu bir karmaşa olmuş. Eğer burada düşünülen İletişim Başkanıysa -ki bana göre kanundaki ana tanım odur, buradaki “Başkan” da İletişim Başkanı anlamında tanımlanmış- buna ilişkin eleştirilerimizi defalarca dile getirdik, tekrar etme gereği duymuyorum. Yani bu, Anayasa’nın 28’inci maddesine açıkça aykırı bir şeydir zaten, hepsiyle aykırı, tümüyle basın özgürlüğünü öldürecek bir şeydir. Bu, Komisyonun Başkanıysa, bu Komisyonun Başkanına bu kadar yetkiyi nasıl verebilirsiniz? Komisyon Başkanı, bu Komisyona seçilecek kişileri belirliyor, çok absürt bir durum var. O yüzden “Başkan” ifadesinin zaten çıkması gerekiyor, çıkaracaksanız yerinde bir şey olur. Ama burada ana konu sadece “Başkan” ifadesinin çıkması, çıkmaması değil; çıkması gerekiyor, o konuda kesinlikle hemfikiriz yani kanunun içerisinde de bir karmaşa ifadesi hâliyle ama ana konu, tamamını, neredeyse bu üyelerin çoğunluğunu yürütme belirleyecek. Ya, bu nasıl basın özgürlüğüyle tarif edilebilir, nasıl basın dünyasıyla eşleştirilebilir? Çok da güzel önermeler var bu konularla ilgili. Basının kendi içerisinde, seçimle gelebilecek, önerilerek gelebilecek, isimler söz konusu olabilir; sendikalarından gelecek isimler söz konusu olabilir. Böyle bir kurumun çoğunluğunun, üstelik böyle hani bıçak sırtında, 9’un 5’inin idareye verilmesi açıkça niyet itibarıyla “Biz, basını iktidarın egemenliği altına alacağız.” demektir. Hangi iktidar? Hangi iktidar olursa olsun fark etmiyor. Bugün bu iktidar, yarın başka bir iktidar, öbür gün başka bir iktidar.

Basında yazıyor olsaydım kıyamet koparırdım, gerçekten kıyamet koparırdım. Böyle bir kanun tartışılırken köşemi her gün bu kanuna ayırırdım ben, emin olun bunu yapardım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER - Sayın Bülül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Mevcut yönetmelikte, medya örgütlerini temsil eden üyeler de dâhil, tamamı İletişim Başkanlığı tarafından belirleniyordu. Getirilen düzenlemeyle “en fazla basın kartı bulunan üyeye sahip” ya da “en fazla üyeye sahip” şeklindeki düzenlemeler yerinde, ancak hâlâ Komisyonunda İletişim Başkanlığının seçeceği üyelerin ağırlığı devam ediyor. 9 üyelik Komisyonun 5 üyesi yine İletişim Başkanlığı tarafından seçilmektedir. Bu yapı bozulmalı; Komisyonun kamu otoritesinden etkilenmeden, bağımsız karar alabilmesi için, kamu otoritesinin seçtiği üye sayısı azaltılmalıdır, gazetecilik örgütlerini temsil eden üye sayısı artırılmalıdır. Bir de örnek veriyoruz: İletişim Başkanlığının doğrudan atadığı 2 komisyon üyesi de medya örgütleri tarafından seçilebilir.

Şimdi, burada bir düzenleme yapılmış “Komisyonun aldığı kararlar İletişim Başkanının onayıyla uygulanabilecek.” diye. Ya, zaten basın özgürlüğü diye bir şey bırakmıyorsunuz. Düzenlemeden önce toptan basın özgürlüğünü kaldırıyordunuz, şimdi yavaş yavaş öldürüyorsunuz; birinde tam öldürüyorsunuz, şimdi yavaş yavaş öldürüyorsunuz ama yine öldürüyorsunuz yani yine ölüyor basın özgürlüğü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Mansur Kılınç, buyurun.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; 14'üncü madde basın dünyamızda basın kartlarının düzenlenmesiyle ilgili yetkiyi elinde tutacak heyetin oluşturulmasıyla ilgili madde, Basın Kartı Komisyonu bu; kime basın kartları verilecek, kime verilmeyecek, bu Komisyonu nasıl oluşturacağız, buna kararı kimler verecek maddesi. Genel değerlendirmelere bakıldığında, kamuoyuna yansıyan bilgilere de baktığımızda, burada 5 üyeyi İletişim Başkanının belirleyeceği yönünde bir fikir oluşuyor. Öncelikle, 5'inin değil, 8'inin İletişim Başkanlığı tarafından belirleneceğini uygulamadan gelen bir arkadaşınız olarak görebiliyorum burada; dolayısıyla, Basın Kartı Komisyonunun, Komisyonun üyelerinin tamamen İletişim Başkanlığı tarafından belirlenmesi gibi bir durum söz konusu. Şu anda bir Basın Kartı Komisyonu var, Basın Kartı Komisyonunun nasıl oluştuğuna dair Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelmiş soru önergeleri var, bu soru önergelerine verilen yanıtlar var ve bu yanıtlarda ne kadar yanıltıcı bilgi olduğu da çok net. Yani, demişiz ki: "Bu Basın Kartı Komisyonu nasıl oluştu?" Bize yanıt verilmiş: "Yasaya, yönetmeliğe göre." Cumhurbaşkanı Yardımcısına sormuşuz, demişiz ki: "Bu, nasıl oluştu?" "En çok üyeye sahip kuruluşlar, onların temsilcileri çağrılarak." Kesinlikle doğru değil, yanıltıcı bir durum.

Şimdi, sondan başlayalım: "Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanır." kısmının çıkarılmış olması sevindirici ama zaten böyle bir şey yoktu, böyle bir şey kabul edilemez. Yoktu ama yine de maddeden çıkarılmış olmasının bir olumluluk olduğunu ifade etmek isterim.

(g) bendi "İletişim fakültesi dekanları veya basın kartı sahibi gazeteciler arasından Başkanlıkça belirlenecek bir üye..." Bunun iki yanı var; birincisi, uygulama gösteriyor ki kesinlikle İletişim Başkanı tarafından belirlenecek bir üye gelecek buraya ama madde öyle bir hazırlanmış ki milletvekilleri eliyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla bir kumpas hazırlanıyor. Yani, iletişim fakültesi dekanları da zannedecekler ki -iletişim fakültesi dekanlarının da kendi aralarında oluşturdukları yönlendirici, eğitici, önemli bir birlik var; üniversiteler arası iletişim fakültelerinin oluşturduğu bir birliktir bu; gazeteciliğe, radyo televizyonculuğa, yeni medya alanına, devletin medya alanıyla ilgili sorumluluklarına önemli enformasyonlar yaparlar- onlardan oluşan ya da onların seçtiği -çünkü kendi aralarında dönem başkanlıkları da var- onlardan birisinin buraya seçilme ihtimalinin olduğu bir heyet. Buraya konan, tamamen, İletişim Başkanına, istediği bir basın kartı sahibini -bakın, gazeteci de değil- zaten basın kartını verdiği birisini Komisyona alma yetkisi vermiş olacak. Zaten bunun kullanılması için bir de oraya iletişim fakültesinin dekanlarını yazarak -ayıp etmişiz- hem yönlendiriyoruz hem de milletvekillerini yanıltıyoruz.

Ondan önceki "İşçi sendikası şeklinde faaliyet gösteren sendikalarla basın kartı sahibi üyesi en fazla sendika tarafından belirlenecek bir üye..." Bunun da kesinlikle böyle olmayacağını yani burada algılandığı gibi en fazla üyeye sahip sendikanın temsilcisinin gelmeyeceğini uygulamadan biliyoruz. Etti mi + 2 yani 5'in üzerine 2 daha koyduk; 7.

"Göreve bağlı..." kısmını zaten dâhil ediyoruz.

(d) bendinde "Basın-yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kurullar hariç olmak üzere, ulusal düzeyde yayın yapan..." Şimdi "ulusal düzeyde yayın yapan" diye yazdığımızda radyo televizyon örgütlenmesinin en yüksek üyeye sahip olan kuruluşunu doğrudan ortadan kaldırmış oluyorsunuz. Böylece, radyo televizyon alanından daha önceki yıllarda temsilci istenerek Basın Kartı Komisyonunda temsil edilen 1 kişinin de engellenmesini sağlamış oluyorsunuz. Yani bu madde sanki radyo ve televizyon meslek örgütlerinin en fazla üyeye sahip olanından 1 temsilci gelecekmiş gibi gösterilmiş olmakla bir yanıltıcılığa sahip, tam da burayı engellemeye yönelik devamı var. O nasıl oluyor? "...ulusal düzeyde yayın yapan radyo ve/veya"yı da koyunca dolayısıyla çok rahatlıkla 5 tane ulusal düzeyde yayın yapan televizyonun temsilini "Buradan bana 1 üye gönder, ben onu Basın Kartı

Komisyona alacağım ve Basın Kartı Komisyonuna koyacağım.” diyerek şekillendirebiliyorsunuz. Tam bir tuzak, milletvekilleri eliyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle resmen bir tuzak ve kumpas. Etti mi... 8 mi oldu?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 8 oldu.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – 8 oldu.

Diğer maddeler de öyle yani maddenin yazılışı bir şeyi belirlemeye ve Basın Kartı Komisyonu oluşturmaya yönelik değil, tam tersine Türkiye’de itibarlı, herkesin adaletle güvenilebileceği, başvurusunu yapabileceği ve basın mensuplarının, gazetecilik yapanların, yeni medya alanında internet gazetecilerinin, radyo televizyon alanında medya hizmet sağlayıcısı kuruluşlarda habercilik yapanların basın kartı almasını sağlayıcı bir güvene sahip olmayacak; tam tersine, son zamanlarda, Basın Kartları Komisyonu ile ilgili sorulan sorulara verilen samimiyezsiz yanıtlardan, yanıt vermemekten, uygulamalardan ve şurada tuzaklardan görüyoruz ki Basın Kartı Komisyonu, 1 kişi dahi olsa, farklı bir görüş belirtebilecek, farklı bir talebi Komisyonun gündemine getirebilecek her şeyi tamamen engellemeye yönelik bir durumdur. Hem teklifi sunan sayın milletvekillerine hem de Komisyonun dikkatine sunmak istedim Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kılınç, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, 14’üncü maddede söz isteyen, Hasan Bey.

Buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Efendim, bu maddedeki Komisyon kurulması doğrusu gereksiz olmuş çünkü o Komisyonu da sadece meşgul etmek ve yetkisiz bırakmak suretiyle incitmiş de oluyoruz. Kurulmasa da bütün yetkileri İletişim Başkanına vermiş olsak olurmuş zaten anladığım kadarıyla ama bugün zaten İletişim Başkanı neredeyse Cumhurbaşkanı Yardımcısının yetkilerine sahipken, bu kanun teklifiyle verilen yetkilerle zaten çok farklı bir boyuta getirilmiş ama tabii, olan basın-yayın kurumlarına olmuş, hareket imkânı hiç kalmamıştır. Burada 5 üyenin İletişim Başkanlığına seçilmesi fevkalade sakıncalıdır. Biz de onların düzeltilmesini talep ediyoruz. İyi ki son cümle çıkmıştır ama o da tabii, bir çare olmuyor; onu da belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, çok teşekkür ederiz.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, arkadaşlar konuşmadan önce, bu 15’inci maddeyle ilgili bir açıklama yapmak istiyorum, ona göre konuşurlarsa...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 14’ü bir oylayalım, önergelerimizden sonra veririz, tamam.

Peki, teşekkür ederiz.

14’üncü maddede toplam 4 adet önergemiz vardır, önergeleri okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 14- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın Kartı Komisyonu

EK MADDE 5- Komisyon;

a) İletişim Başkanlığı'nı temsilen iki üye,

b) Basın-yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kuruluşlardan en fazla basın kartına sahip iki kuruluşu tarafından belirlenecek birer üye,

c) Süreli yayın organlarının sahip ve/veya çalışanlarınca kurulan basın-yayın meslek kuruluşlarından basın kartı sahibi en fazla üyesi bulunan iki meslek kuruluşu tarafından belirlenecek birer üye,

ç) Basın-yayın meslek kuruluşlarının birleşerek oluşturdukları üst kuruluşlar hariç olmak üzere; İstanbul, Ankara ve İzmir dışındaki illerde kurulu basın-yayın meslek kuruluşlarının sahip ve/veya çalışanları tarafından kurulmuş basın-yayın meslek kuruluşlarından en fazla basın kartı sahibi üyesi bulunan meslek kuruluşu tarafından belirlenecek bir üye,

d) Ulusal veya yerel düzeyde yayın yapan radyo ve/veya televizyonların yönetim kurulu başkanları ve/veya gazeteci çalışanlarınca kurulmuş olan basın-yayın meslek kuruluşlarından en fazla üyesi bulunan meslek kuruluşu tarafından belirlenecek bir üye,

e) Basın İlan Kurumu Anadolu Gazete Sahipleri temsilcisi seçilen üç üye,

f) Basın İlan Kurumu İnternet Haber Siteleri temsilcisi seçilen iki üye,

g) İşçi sendikası şeklinde faaliyet gösteren sendikalardan basın kartı sahibi üyesi en fazla olan iki sendika tarafından belirlenecek birer üye,

ğ) İletişim Fakültesi dekanları arasından seçimle belirlenecek bir üye,

h) Sürekli nitelikte basın kartı sahipleri arasından Başkanlıkça belirlenecek bir üye

olmak üzere toplam on yedi üyeden oluşur.

Komisyon, başvuru sahibinin niteliklerini, mesleki çalışmalarını, eserlerini, ödülleri değerlendirerek basın kartı taşıyıp taşımayacağına karar verir. Komisyonun kararları, Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanır. Komisyon yılda en az altı kez toplanır, toplantılar arası bir aydan az, iki aydan fazla olamaz.”

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Rafet Zeybek

Mersin

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergenin gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Komisyon gündeminde bulunan Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinin "Süresi dolan üyeler en fazla bir dönem daha seçilebilir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçe anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesiyle 5187 sayılı Kanun'a eklenen ek 5'inci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülay Samancı

Orhan Kırçalı

Belgin Uygur

Konya

Samsun

Balıkesir

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önerge ile, Basın Kartı Komisyonu kararlarının Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanacağına ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Başkanım, oylanmadan önce... Sanki bir teknik hata var yani fıkralar arasında var gibi. Yani çıkarılması söylenen fıkra o fıkra mıdır, bir kontrol edilmesinde yarar var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Redaksiyonda biz düzeltiriz onu.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Tamam, redaksiyon da yaparsın da...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neyi çıkaracak?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Fıkrayı çıkartamazsın ki.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Redaksiyonda amaç belli...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Oylanmaya çalışılan şey başka, söz edilen fıkra başka.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Üç yerine beşi çıkaramazsın redaksiyonda.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bakın, arkadaşlar, redaksiyonda biz düzeltiriz; gerekçeye göre, önergeyle Basın Kartı Komisyonu kararlarının Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanacağına ilişkin hüküm madde metninden çıkarılıyor. Problem yok.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14'üncü maddeyi oylarınıza...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Oylamaya geçmeden önce bir cümle kurabilir miyim Başkan?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, böyle bir usul yok ki ama yapmayın.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14’üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 14’üncü madde kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Basın kartının iptal edileceği haller

EK MADDE 6- Basın kartı sahibinin, ek 3 üncü maddede yer alan niteliklere sahip olmadığına veya bu nitelikleri sonradan kaybettiğinin anlaşılması halinde basın kartı Başkanlıkça iptal edilir.

Basın kartı sahibinin, 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 49 uncu maddesine göre belirlenen basın ahlâk esaslarına aykırı davranışlarda bulunması halinde Komisyon kararıyla basın kartı iptal edilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi, bu 15’inci madde aslında yanlış bir madde değil, hangi hâlde iptal edileceğini düzenliyor da bu basın kartına ilişkin hükümlerin bu yasada yer alması yanlış; yoksa, bunun bir yönetmelikle düzenlenmesinin önünde hiçbir engel yok, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bile düzenlenebilir.

Ama ben şu 14’üncü maddeyle ilgili bir şey söyleyecektim. Bir bütün olarak hukuka aykırı olduğunu düşünüyorum, Komisyonun teşkilinin adil, hakkaniyete uygun olmadığını düşünüyorum fakat içinde çok güzel bir fıkra var, onu bir hatırlatmak isterim. Şimdi, teklif sahipleri diyor ki: “İşçi sendikası şeklinde faaliyet gösteren sendikalardan basın kartı sahibi üyesi en fazla olan sendika tarafından belirlenecek bir üye,” Şimdi, bu Komisyon kime basın kartı verilir verilmeyeceğine karar verecek. Düşünün 2 tane sendika var, bu sendikalardan 1 tanesinin bünyesinde, atıyorum, 5 bin tane medya mensubu var, basın mensubu var fakat Başkanlık bunlardan birkaç yüz tanesine sadece basın kartı vermiş; yine aynı iş kolunda, basın iş kolunda örgütlü bir başka sendika var, onun üye sayısı ise diğer sendikanın üye sayısının onda 1’i kadar olsun ama o sendikanın üyelerine, bugün tıpkı iktidara yakın başka sendikalar olduğu gibi, o iş kolundaki sendika üyelerinin tamamına da İletişim Başkanlığı bugüne kadar basın kartı vermiş olsun. Diyor ki: “Ben -atıyorum- 10 bin üyeli, 5 bin üyeli sendikaya değil, belirlediğim, daha önce basın kartı verdiğim 100 üyeli, 200 üyeli, 500 üyeli -her neyse- daha fazla basın kartı sahibini bünyesinde bulunduran sendikaya temsilci seçme hakkı vereceğim.” Yani bir sınırı olur değil mi? Hani, “kadrolaşmanın” mı diyeyim veya istediğin kişiye basın kartı verip istediğin kişiye vermemenin de bir sınırı olmalı değil mi? Yani, hani, sendikaya kadar da müdahale edilir mi Ahmet Bey? Yani diyorsunuz ki: “İstediğime vereceğim ve o sendikalardan istediğim kişinin üyelerine vereceğim, sonra, o sendikanın üyesi de gelip temsilci seçsin.” Yani adaletsizliğin bir sınırı olmalı, bu teklif de bunun bir sınırı olmadığını gösteriyor diyeyim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Bence çok uç düşündünüz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Tiryaki.

Sayın Antmen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir şey daha söyleyebilir miyim Başkanım?

Uç düşündüğümü söylüyor Ahmet Bey. Bu sendika meselesini bilen birisi olarak...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Şu an o sendika kim, hangisi biliyor musunuz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şöyle: Ben sendika meselesini bilirim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, lütfen, karşılıklı...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bitiriyorum Başkan, bir şey söyleyeyim de bu sendika meselesiyle ilgili olarak.

Ben yıllarca sendika yöneticiliği de yaptım, avukatlığını da yaptım. Bir sendika, bugün iktidara yakın olan sendika 1990'dan 2002'ye kadar 40 bin üye yapmıştı, o sendika Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldikten sonra 1 milyon üyeye ulaştı, bir sendika konfederasyonu; 90'dan 2002'ye kadar 40 bin üye, 2002'den sonra birkaç yıl içerisinde, Adalet ve Kalkınma Partisinin önünü açmasıyla 1 milyon üyeye ulaştı. Yani iktidarların sendikaları nasıl beslediğinin somut göstergesidir bu. Bırakın Türkiye'yi, dünya tarihinde bir örneği yok bunun, dünya tarihinde; bir iktidar değişikliğiyle bir sendikanın üyesinin yüzde 2 bin-3 bin artmasının bir örneği yok. Örnek bu, o yüzden söylüyorum; bir tane sendikayı yanınıza çekip onun üyelerinin tamamına basın kartı verip sonrada "Siz gelin, temsilci seçin." demek gerçekten kadrolaşmanın sınırsızlığını gösteriyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, Sayın Tiryaki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddede çok önemli bir iki hata var; özellikle, birinci fıkraya baktığımız zaman basın kartının iptalini Başkanlığa veriyor. Şimdi, bir şeyi kim yapıyorsa o bozabilir; bir kuralın konuluş şekli aynı zamanda kaldırılışı için de geçerlidir. Basın kartını eğer Komisyon veriyor ise iptalini de Komisyonun yapması gerekiyor. Bu, aslında kanun yapma tekniğine uygun değil, Başkanlığa da...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – "Komisyon kararıyla iptal edilir." yazıyor zaten.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – "Basın kartı Başkanlıkça iptal edilir." diyor, doğru mu okuyorum?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Komisyon karar veriyor ona.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Arkadaşlar, "Basın kartı sahibinin, ek 3 üncü maddede yer alan niteliklere sahip olmadığının veya bu nitelikleri sonradan kaybettiğinin anlaşılması halinde basın kartı Başkanlıkça iptal edilir." Ek madde 6, fıkra bir.

Herkes yoruldu, haklısınız ama bakın, bu önemli. Bunu da Basın Kartı Komisyonunun iptal etmesi gerekiyor. Basın kartını kim veriyor? Basın Kartı Komisyonu. Kim iptal edebilir? Basın Kartı Komisyonu, bu bir.

İkinci fıkra başka bir hüküm. İktidar mensubu arkadaşlarımızın bir önergesi var, önerge önümde; basın kartı iptali yanında uyarılmayı da hükme bağlıyorlar ama burada basın kartı sahibinin, basın ahlak esaslarına aykırı davranışlarının tespitini kim yapacak? Bunu Komisyonun değil, basın meslek örgütlerinin yapması gerekiyor.

Bu 2 noktada maddenin düzeltilmesinde yarar var, özellikle birinci fıkradaki Başkanlığın iptali hukuka uygun değil. İkinci fıkrada dediğim gibi, Komisyonun kararına değil, basın meslek örgütlerinin kararına bırakılmasında yarar var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun’un 49’uncu maddesine atıfta bulunuluyor burada, orada basın ahlak esaslarına aykırı davranışlarda bulunulması tarifi söz konusu. Basın İlan Kurumu tarafından uygulanan basın ahlak esaslarına aykırı davranışlar gazetecilerle ilgili değil, kurumlarla ilgili bir düzenlemedir. Yani Basın İlan Kurumunda, bu basın ahlak kurallarına aykırı davranıştan kaynaklı, Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun’da gazetecilere uygulanan bir yaptırım yoktur, basın kuruluşlarına uygulanan bir yaptırım söz konusudur. Burada gazetecilerle ilgili olmayan bir yaptırımı alıp diğer tarafta gazetecilere ya da basın mensuplarına uyguluyorsunuz. Bir defa, bu, tutarsızlık yani atıfta bulunduğunuz kanunun uygulanışı, gerekçesi bambaşka bir dünyayı ilgilendiriyor; diğer taraftan oraya gazetecileri bağlıyorsunuz. Bunun bu kanun teklifinde yer alması tuhaf.

İkincisi: Tabii, bunu takdir etmek kolay değil, bu kadar genel bir şeyi... “Basın ahlak kurallarına aykırı davrandınız.” diye bir gazetecinin kartının rahatlıkla, keyfilelikle burada sadece Başkan tarafından da iptal edilmesi mümkün. Alpay Bey’in söylemi doğrudur, münhasıran Başkana tanınmış bir yetki de söz konusu burada.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Niteliğini kaybettiği zaman Başkan yetkili.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Evet, münhasıran Başkana tanımlanmış bir yetki de söz konusu burada. Baştan itibaren, çok fazla da itiraz ettik bu konuyla ilgili, artık bunu söylemeyi de zül addediyorum kendime. Yani İletişim Başkanı bir gazetecinin kartını, kimliğini takdir edecek; veren değil, alan nasıl olacak? Bunu hukuk silsilesi içinde tarif etmek mümkün değil, tarif edilebilecek tek bir konu var, onu da şimdi burada söylemeyeyim; yargıya gitmiş, yargı kararını verir. Az önce söylenildi, İstanbul Sözleşmesi gibi tartışmalı bir tablo.

Ben bu maddenin çok rahatsız edici olduğunu söylüyorum. Maddeyi getiren arkadaşların, maddeyi çekerek yeniden düzenleme yapmalarını -Genel Kurulda başka bir şekilde- ona bakmalarını tavsiye ederim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Başkan, şu açıklamayı yaparsak arkadaşlara...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun Sayın Yıldız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Feti Bey, sayıldı; bitireyim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bizler bir konuşalım, ondan sonra açıklama yapın.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, toptan cevap verelim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Yıldız, açıklama yine yaparsınız ama buradaki madde çok açık, direkt İletişim Başkanına bu hakkı vermişsiniz. Diğer, giriş kısmındaki o da tehlikeli, o da doğru değil; bizim kabul edebileceğimiz bir madde değil. Basın Komisyonunun aldığı kararı onama yetkisi verdiğiniz bir yere, Basın Komisyonunu bertaraf ederek doğrudan iptal yetkisi veriyorsunuz; bu, hukuk silsilesi içerisinde doğru bir duruş değil. Bana kalırsa, bana göre zaten ikisinin de kullandığı yetki doğru değil, o da ayrı bir konu da.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, bu teklifi 14’üncü maddeden farklı değerlendirmemek gerekiyor. 14’üncü maddede, biraz önce yapılan oylamada ne karar verildi? “Komisyonun aldığı kararlar İletişim Başkanının onayıyla uygulanabilecek.” diye bir madde vardı, o çıkarıldı değil mi biraz önce? Şimdi 15’inci maddeye geliyorum; o çıkarılmadan önce yapılan bir düzenleme bu. Burada ikili bir durum var. “Basın kartı almak için gereken koşulları taşımadığı ya da

kaybettiği anlaşılanların basın kartları İletişim Başkanlığı tarafından iptal edilecek.” deniliyor. Yani önceki çıkarılan şeyin, çıkarılmadan önceki devamı niteliğinde. Bunun için, bunu ne yapmamız lazım? Buradaki değişikliği de aynı şekilde sürdürmemiz lazım. Burada İletişim Başkanlığı tarafından değil “Basın Kartı Komisyonu kararıyla iptal edilir.” diye düzenleme yapmamız gerekiyor, bu birincisi.

İkincisi şu: Basın ahlak ilkelerine aykırı davranışların basın kartları Basın Kartı Komisyonu kararıyla iptal edilecek de basın ahlak ilkelerine aykırı davranma sebebiyle basın kartının iptali hususu açıklığa kavuşturulmalıdır arkadaşlar, muğlak bir... Yani basın ahlak ilkelerine aykırı davranışları nasıl belirleyeceğiz, bu açıklığa kavuşmalı.

Üçüncü nokta: Hem kanunu bir ibare değil bu hem de bu davranışların gazeteci açısından değil, basın kuruluşunun faaliyetleri açısından bir değerlendirmeye varılacak bir sonuç olması nedeniyle, gazetecinin basın kartının iptaliyle sonuçlanması büyük hata teşkil edecek; bunun da düzeltilmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Söyleyeceklerimin çok çok büyük bir kısmı arkadaşlar tarafından dile getirildi. Doğrusu, İletişim Başkanı bu kadar görevi yaptıktan sonra siyasal parti liderleriyle nasıl siyasal düelloya girebiliyor, bu bir merak konusu. Bu açıdan, 14’üncü maddenin yazım tarzı aslında orada oluşturulan komisyonun özerk ve uzman komisyon olarak teşkil edilmemiş olması 15’e de yansıyor. Gerçekten, yazıcılar da yani bu maddeyi yazarlar da kendi kendileriyle çelişkiye düşmüşler. Birinci fıkrada “Başkanlıkça” deniliyor, ikincisinde ise “Komisyon kararıyla” deniliyor; bu ikisi arasındaki çelişkinin giderilmesi gerektiğini arkadaşlar söylediler. Ama birinci fıkrada “kaybettiğinin anlaşılması” diyor; bu “anlaşılması” hukuki bir deyim değil. Nasıl anlaşılacak? Neye göre anlaşılacak? Kim saptayacak?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ek 3’üncü maddedeki niteliklere göre, belli zaten ek 3’te, yazıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Nedir, siz söyleyin, bir tane söyleyin.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – “18 yaşını bitirmiş olmak, en az lise veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak, kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak ve aşağıda sayılı suçlar...”

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – “Diplomasının geçersiz olduğuna karar verilmesi...” Peki.

İkinci fıkradakileri kim saptar? Basın ahlak, tamam; bunu söylediler, çok öznel bir durum, hiç nesnel değil çünkü ahlakiliğin ne olduğunu... Basın ahlak mı yoksa kişinin davranışlarını mı ahlakilik çerçevesinde değerlendireceğiz?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Anayasa Mahkemesinin bir kararı var bununla ilgili, birazdan söylerim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Onu keşke koysaydık ama kimin saptayacağı burada önemli. Bu bakımdan, en azından birinci fıkra ile ikinci fıkra arasında azami bir uyumun sağlanması şart.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de hocamı tamamlayıcı bir iki cümle söyleyeceğim. Zaten 14'üncü madde o kadar sorunlu ki gerekli ve önemli bir kanun için bu kadar hazırlıksız bir çalışma olmuş. İletişim Başkanının bugün kullandığı muazzam yetkilere bir kanuni çerçeve çizilmeye çalışılıyor bu kanun teklifiyle ama bu da başarılamamış açıkçası, çelişkili. Bağımsız, özerk bir komisyona ihtiyaç var basın kartı temininde, bir karar birimine ihtiyaç var. Evet, sendikalarından, meslek kuruluşlarından, üniversitelerden temsilci sağlanmaya çalışılıyor ama bu da başarılamamış, gerçekten, teknik olarak bu bağımsız, özerk komisyon kurulamamış; bunun bir değerlendirilmesi gerekiyor. Mesela “İletişim fakültesi dekanları veya basın kartı sahibi...” Şimdi, dekanlardan bir temsilci olmayacak muhtemelen, böyle bir yetki kullanabilir Başkan; İletişim Başkanı tamamen belirleyici bir yetkiye sahip. Sonraki devamı maddeler de tabii bununla ilişkili, İletişim Başkanına yine... Bir komisyon kuruluyor; komisyon, kartı temin ediyor ama kartın iptali noktasında, işte orada sadece ahlaki değerlerde komisyona yetki veriliyor; çelişkili. Gerçekten, basın alanı, medya özgürlüğü bizim temel sorun alanlarımızdan bir tanesi ama bu kanun teklifi de buna cevap vermiyor, bu bağımsız ve özerk kurumsal yapıları iyi tartışmamız gerekiyor; burada bunun gerçekten en somut örneği de bu 14'üncü madde. Yani bunu uluslararası alanda bize soracaklar, kesinlikle sorulacak bu soru; medya özgürlüğü noktasında ne söyleyeceğiz biz? Bir komisyon var, komisyonun bütün üyelerini başkan belirliyor ve bütün kararlar başkana bağlı; bunu nasıl ifade edeceğiz ben sormak istiyorum size.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Subaşı...

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, içinde bulunduğumuz sistemle bütün devlet kurumları, bürokrasi nasıl ki Cumhurbaşkanının gözüne bakıyorsa, ondan ne işaret, ne talimat gelir diye hareket edemez, eylem yapamaz, inisiyatif kullanamaz hâldeyse bu hazırlanan teklife göre, hazırlanan bu maddelere göre bütün basın İletişim Başkanının gözüne bakmak zorunda kalacak ve ya işlevini kaybedecek ya da işlevini kaybetmez cesur, tarafsız, bağımsız gazeteciliğini, özgür gazeteciliğini yapmaya kalkarsa bu yetkileri haiz Başkana bir nevi basından ayırma hakkı da verilmiş görünüyor.

14'üncü maddede Komisyon oluşmasında İletişim Başkanı ne kadar yetkiliyse 15'inci maddede de basın kartı vermeye de yine İletişim Başkanı yetkili ama zaman içinde muhalif bütün basının ayıklanmasıyla bir süre sonra tümüyle iktidara -İletişim Başkanına bağlı olarak- kendi basın mensuplarını yaratma imkânı da veren bir keyfilik söz konusu. Neresinden bakılır, neresinden tutulur bilinmez ama hâlâ yetkinin tek kişilere verilmesinden ders almışa hiç benzemiyoruz. Maalesef, bütün devlet sistemini kilitlediğimiz gibi, özgür, tarafsız, bağımsız basını da yakında hiç hareket edemez noktaya getirmek üzere hazırlanmış bir teklif; ne diyelim, keşke yeniden ele alınabilse...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi, bence İbrahim Hocanın sorusu biraz ortada kaldı. Bu kanun teklifinin 15'inci maddesini okuyan herhangi birisi -yani bu toplantıda bulunanlar için söylüyorum- şöyle anlar araştırmadıysa der ki: “Herhâlde 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun'un 49'uncu maddesinde basın ahlak esasları belirlenmiş olmalıdır.” Değil mi?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bir dayanak oluşturur orası.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, 49’uncu maddede basın ahlak esaslarına dair hiçbir hüküm yok Başkan.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – “Dayanak oluşturur.” dedik, o değil zaten.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şöyle, sadece diyor ki 49’uncu madde: “Bu kanuna veya bu kanuna dayanılarak yapılacak yönetmeliğe veya Kurum Genel Kurulunun bu kanunda yazılı hususlarda itti haz edeceği kararları ile yükletilen ödevlere yahut da basın ahlak esaslarına, riayet etmeyen gazete ve dergilerle prodüktörler ve kamu idare ve teşekkülleri ve 42’nci maddede anılan sair ortakların sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümlerine hâlel gelmemek üzere, aşağıda yazılı olduğu şekilde muamele yapılır.” Şimdi, kastınız 195 sayılı Yasa’nın 49’uncu maddesi uyarınca, basın ahlak esaslarına aykırı davrandığı tespit edilenlerin iptali ise bunu daha açık söylemeniz lazım yani eğer kastınız oysa bunu açıkça söyleyin ama onu yazsanız bile yine basın ahlak esaslarının ne olduğu bir muamma olarak ortada kalacak çünkü ne 5187 sayılı Yasa’da yaptığımız değişiklikte ne de 195 sayılı Yasa’da basın ahlak ilkelerine dair hiçbir hüküm yok. Dolayısıyla, bunun ortada kalmış olacağını düşünüyorum; bunun ciddi bir eksiklik olduğunun altını çizmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, önce Sayın Tiryaki’nin sorusuna cevap verelim. Anayasa Mahkemesinin 16 Ocak 2020 tarihli bir kararı var. Bu kararda, Basın İlan Kurumunun basının etik yönden niteliklerini artırma görevinin olduğu belirtiliyor. Kararda “Bir köşe yazısında gençlerin ve çocukların gelişimini olumsuz etkileyen ifadeler dolayısıyla verilen ilan kesme müeyyidesi hukuka uygundur.” diyor.

Şimdi, 15’inci maddeye gelirsek; değerli arkadaşlar, burada, basın kartı sahibinin basın ahlak esaslarına aykırı davranışlarından dolayı kartının iptal edilmesi var. Bu, önergeyle de -şimdi arkadaşlar verecek, vardır zaten orada- önce uyarma cezası, sonra, tekrarı hâlinde iptali yoluna gidilecektir. Bu, böyle bir keyfilik içerisinde değil, bir yönetmelikle zaten belirlenecektir. Onun için, burada baştan beri söylediğim şu: Keşke arkadaşlar bizi dinlese de... “Komisyonun önüne gelen dosyada doğrudan kartlar iptal edilecektir.” Yok öyle bir şey; önce uyarma, sonra da iptal yoluna gidilecektir. Böyle konuşulursa daha faydalı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Uyarma yönetmelikle mi?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yönetmelikle; önerge var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 15’inci madde üzerinde...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir cümle ekleyeyim Başkanım, bir şey söyleyeceğim sadece.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, cezai müeyyideler... Yani hepimiz biliyoruz ki çifte ceza olmaz. Hangi cezai müeyyidelerin uygulanacağı 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun’un 49’uncu maddesinde var yani siz aynı fiilden dolayı 2’nci kez cezalandırmış olacaksınız. Mesela, prodüktörlüğün iki ay geçmemek üzere kapatılması, Kurum tarafından o gazete ve dergiye verilecek ilan ve reklamların belirli sürede kesilmesi; bunlar verildi zaten. Yani Basın Ahlak Yasası’na

aykırı davrandığını varsayalım bir gazetecinin, bir basın mensubunun; 195 sayılı Yasa'nın 49'uncu maddesine göre bir müeyyide uygulandı zaten, aynı fiil nedeniyle bir de basın kartını iptal ediyorsanız bence bu 2'nci müeyyide ve "Bir fiil nedeniyle 2 ceza verilemez." ilkesine de aykırılık oluşturacaktır. İlla olacaksa onlardan bir tanesi, seçenekli mi olur, taretme mi olur, nasıl olur, bilmiyorum ama 195'in 49'uncu maddesinde düzenlemesi gerekir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

15'inci maddede 3 tane önerge var, aykırılık sıralarına göre işleme alıyorum.

1'inci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi işleme alıyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesiyle 5187 sayılı Kanun'a eklenen ek 6'ncı maddenin ikinci fıkrasında yer alan "Komisyon kararıyla basın kartı iptal edilir" ibaresinin "ihlalin mahiyeti göz önünde bulundurularak, Komisyon tarafından basın kartı sahibi uyarılabileceği gibi basın kartının iptaline de karar verilebilir" şeklinde değiştirilmesini ve fıkraya aşağıdaki cümlenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

Gülşay Samancı

Orhan Kırçalı

Belgin Uygur

Konya

Samsun

Balıkesir

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçe...

Gerekçe:

Önerge ile basın ahlak esaslarına aykırı davranılması halinde ihlalin mahiyeti ve fiilin ağırlığı göz önünde bulundurularak basın kartı sahibinin uyarılabileceği de öngörülmektedir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "Başkanlıkça" ifadesinin "Basın kartı komisyonu" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önerenin gerekçesi anlatıldı.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Biraz önce kabul edilen önerge doğrultusunda 15'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 21.30'da burada hazır olmak kaydıyla milletvekilleri salonunda yemek molası veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 20.50

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.30

BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

—————●—————
BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toplantıyı açıyorum.

Mevcut, geldiğimiz aşama içerisinde, yarın saat 14.30’da Ana Bina Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu’nda toplanmak üzere toplantıyı erteliyorum. Yarın 14.30’da Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu’nda kanun teklifinin görüşmelerine devam edeceğiz.

Herkese hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 21.31

—————●—————